

Bilyana Şotarovska
Tatyana Georgievska

8. sınıf için
VATANDAŞLIK
EĞİTİMİ

Üsküp 2021

Yayımcı:

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı

Yazarlar:

Bilyana Sinadinovska Şotarovska
Tatyana Georgievska

Gözden Geçirenler:

Dr. Suzana Simonovska
Simona Petkovska Ilieska
Snejana Brzovska

Çeviri:

Muserref Kasim, Filiz Nezir Emin, Enver Asim

Mesleki redaksiyon:

Doç.Dr.Arafat Üseini

Lektör:

Ahmetnafi İbrahim

Lektör:

M-r. Mariya Ivanova

Grafik ve teknik tasarım:

Boban Zdravkovski Andreevski

Grafik ve sanat tasarımı

KONTURA, Üsküp

Basimevi:

Evropa 92, Koçana

Tiraz:

615

Vatandaşlık Eğitimi konulu ders kitabının 26.02.2020 tarihli, 26-441 / 1 numaralı onay kararı ile VIII sınıflar için ders kitabı Ulusal Komisyonu tarafından kabul edilmiştir.

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:37.035(075.2)=512.161

ŞOTAROVSKA, Bilyana

Vatandaşlık eğitimi : 8. sınıf için / Bilyana Şotarovska, Tatyana Georgievska. - Üsküp : Makedonya cumhuriyeti eğitim ve Bilim Bakanlığı, 2021. - 121 str. : ilüstr. ; 30 см

Библиографија: стр. [120-121]

ISBN 978-608-226-930-6

1. Georgievska, Tatyana [автор]

COBISS.MK-ID 54306053

Bilyana Şotarovska
Tatyana Georgievska

8. sınıf için

VATANDAŞLIK EĞİTİMİ

Üsküp 2021

İÇERİK

KONU 1

KENDİNİ VATANDAŞ OLARAK TANITMA [8-23]

- Kişisel ve grup kimliği
- Kişisel ve grup özellikleri

KONU 2

SİVİL TOPLUMDA İŞBİRLİĞİ VE BAĞLANTI [24-41]

- Sivil toplumdaki insanlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar
- Topluma ait olmak
- Topluluk içinde işbirliği ve bağlantı

KONU 3

VATANDAŞ VE TOPLUM [42-69]

- Vatandaşın toplumdaki rolü
- İnsan haklarının geliştirilmesi
- Hak ve sorumluluk türleri
- Çocuk hakları
- Stereotipler, önyargılar ve ayrımcılık

KONU 4

SİVİL TOPLUMDA DİN, SANAT VE MEDYA [70-89]

- Toplumda din
- Sivil toplumda sanat
- Demokratik bir toplumda medyanın rolü

KONU 5

VATANDAŞ VE DEVLET [90-107]

- Toplum ve devlet düzenlemesi
- Vatandaşların işlevi olan hükümet
- Ülkemizde hükümet nasıl organize oluyor

KONU 6

VATANDAŞ VE DÜNYA [108-119]

- Uluslararası örgütler
- Kuzey Makedonya Cumhuriyeti ve uluslararası kuruluşlar

DERS KİTABI NASIL KULLANILIR

Öğretim konusu

Konuyla ilgili öğreneceğiniz bilgiler

Konunun faaliyetleri

Konudan ders

Ana konu

Resim efsanesi

Konunun resmi

Grup çalışması

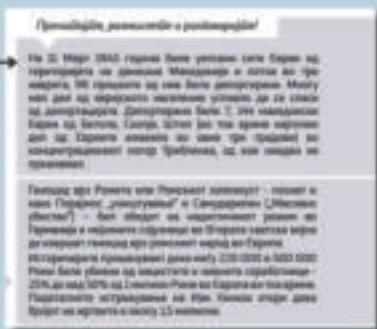
İkili çalışmalar

Bireysel çalışma

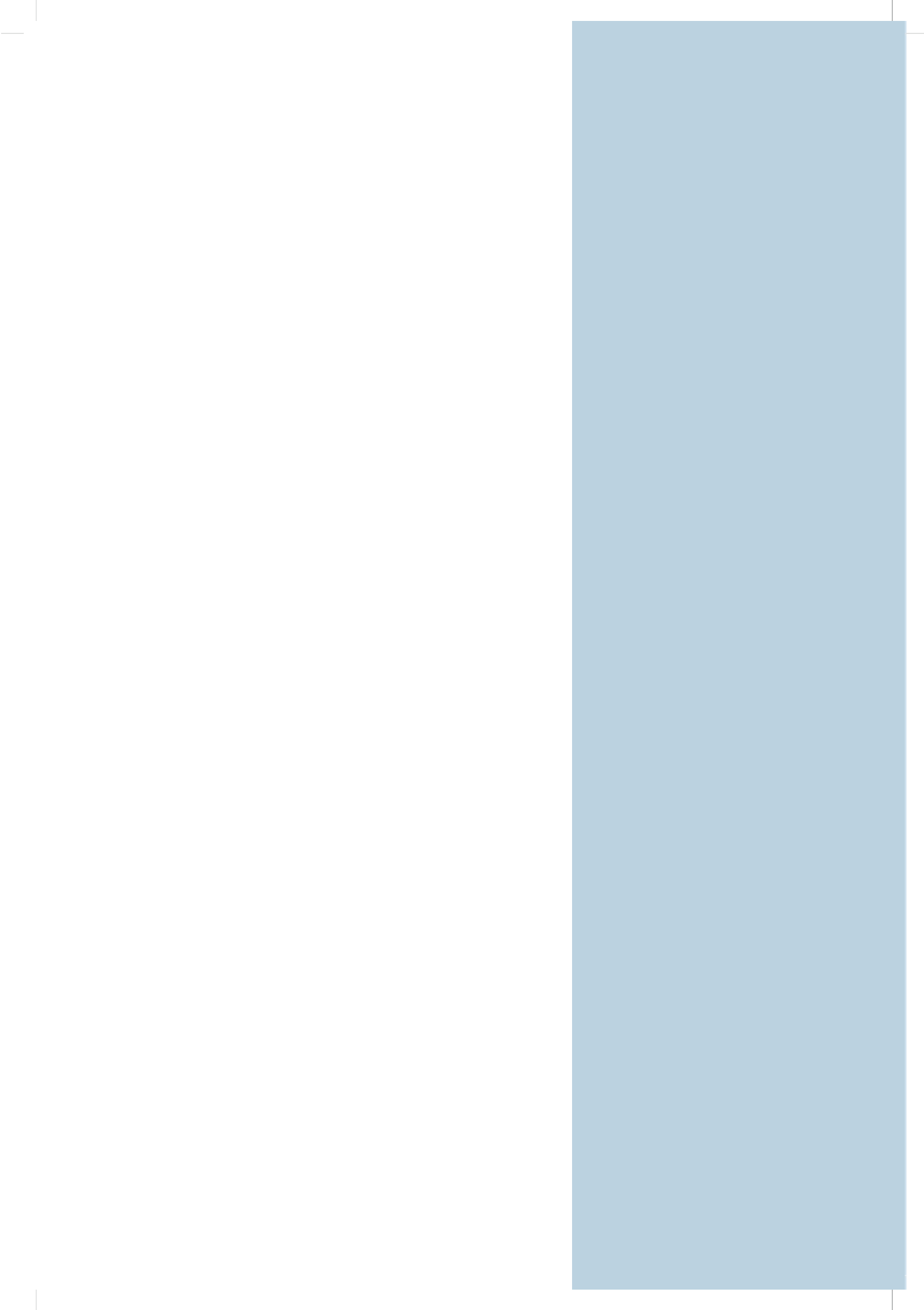
Okuyu, düşünün ve tartışın !

Konuyla ilgili kavramlar

Eleştirel düşünme etkinlikleri

Konuyla ilgili sorular

GİRİŞ

Sevgili öğrenciler,

Vatandaşlık eğitimi derslerinde, bu ders kitabı aracılığıyla, ilköğretim 8. sınıflar için verilen konuları araştırma fırsatına sahip olacaksınız. Ders kitabının size eleştirel düşünmenizi ve günlük hayatımızdaki önemli konuların sorunlarını çözeniz için ilham vereceğini umuyoruz. Kitabın başında, kişisel kimliğin ne olduğunu, yaşam boyunca nasıl inşa edildiğini, kişisel ve grup kimliğin özelliklerinin neler olduğunu öğreneceksiniz. Ardından, bir topluluğun ne olduğunu ve insanların topluluk içinde nasıl işbirliği ve bağlantı kurduğunu keşfedeceksiniz. Çok kültürlü toplumların temeli olarak farklı kültür türleri ve şiddet olmadan, hoşgörü ve bir arada yaşamaya dayalı değerlerin nasıl geliştirileceği hakkında bilgi edineceksiniz. Farklılıklara, kabullenmelere, kapsayıcılıklara ve insan haklarına saygıya karşı olumlu tutumlar geliştirerek, sivil toplumun nasıl işlediğini anlayacaksınız. Hak ve sorumluluklarınızın nelerin olduğunu, hakkınızın ihlali durumunda nasıl tepki verebileceğinizi ve sizi ayrımcılıktan kimin koruması gerektiğini öğreneceksiniz. Genç nesillerin zorlukların üstesinden gelerek daha iyi hayat ve daha iyi bir yaşam yaratmak için okullarında ve yaşadıkları çevrede yaşanan sorunları keşfetmeye dahil olmasının çok önemli olduğuna inanıyoruz. Bu ders kitabının asıl amacı daha bilinçli, aktif ve sorumlu bir vatandaş olmanıza yardımcı olmaktır. Eşitlik, adalet ve insan haklarına saygı değerlerini geliştirmenize faydalı olacağını düşünüyoruz. Taahhüdümüz, var olan değerleri kabul etmek ve sivil toplumun sorumlu, aktif üyeleri olarak, adaletsizliğe karşı mücadele etmek ve her zaman doğru tarafı seçmek, daha doğrusu klişeler ve önyargılarla mücadele etmektir. Nefret ve ayrımcılık duygusu olmaksızın geniş bir dünya görüşüne sahip olmak. İnsan haklarının geliştirilmesinde şahsına ve başkalarına saygı duymak en temel ve en önemli koşuldur. Demokrasinin değerleri hakkında edinilen bilgiler, sosyal yaşamdaki bazı anormalliklerin üstesinden gelmek için genel halkın farkındalığını uyandıracak sanat eserleri yaratmanız için size ilham verecektir. Medya okuryazarlığı sayesinde, medya manipülasyonunu tanıyabilecek ve doğru bilgi veya bilgi kirliliğini seçebileceksiniz. Bu ders kitabı size hükümetin işlerine eleştirel bir gözle bakma ve onu analiz etme gücünü verecektir. Genel olarak eğitim ve gençlik projelerde etkin yer alma ile ilgili yerel ve uluslararası projelere katılarak bilgiyi uygulamanızı teşvik edecektir.

Kitap yazarlarından

KENDİNİ VATANDAŞ OLARAK TANITMA

- KİŞİSEL VE GRUP KİMLİĞİ
- KİŞİSEL VE GRUP ÖZELLİKLERİ

KONUYA GENEL BAKIŞ

Bu konuyu tamamladıktan sonra şu becerilere sahip olabileceksiniz:

- kimlik türlerini sayabilecek ve kimliğin günlük yaşamın birbiriyle ilişkili faktörlerinden etkilendiğini açıklayabileceksin;
- birisinin görüşünün, davranışının, kıyafetinin vb. oluşumu üzerindeki farklı etkileri eleştirel olarak analiz edebileceksin;
- kendi kimliğin hakkında özgürce tartışabileceksin;
- ait olduğun bireysel veya gruplarla sahip olduğunuz benzerlik ve farklılıkların farkına varacaksın;
- belirli durumlarda kendi özelliklerini analiz edecek ve değerlendireceksin;
- kendi özelliklerini farklı bir vatandaşlık bağlamındaki davranışlarla açıklayabilecek ve ilişkilendireceksin.

KONU 1

KİŞİSEL VE GRUP KİMLİĞİ

Toše Proeski

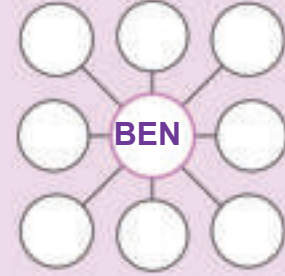
Rahibe Teresa

Bu kişilikleri düşünün ve 10 kelimeyle tanımlayın! İnsanlık için neden önemlidirler?

- Kendinizi hangi kelimelerle tanımlarsınız?
- Başkaları sizi tanımlamak için hangi kelimeleri kullanıyor?

Bu derste **kimlik** kavramını keşfedeceğiz.

Kişisel kimliğin, nasıl inşa edildiğini ve nelerden oluştuğunu biraz daha iyi anlayacağız.

“Düşünce haritası”
Tekniğini kullanın

“Ben kimim?”; “Ne istiyorum ve neyi istemiyorum?”; “Ben nasıl biriyim?”; “Ne biliyorum ve ne yapabilirim?”

Bunlar hepimizin hayatımızın belirli bir döneminde kendimize sorduğumuz sorulardır

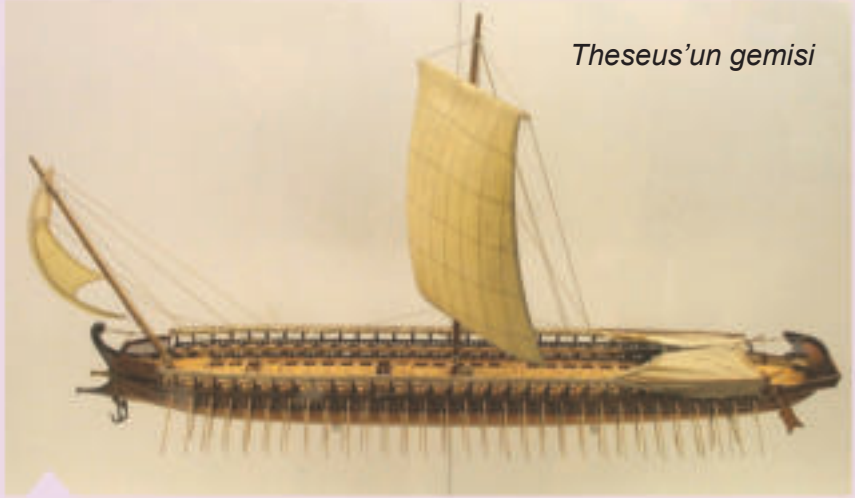
Kendini düşündüğün şey ne ise o senin kimliğindir.

KİMLİK NEDİR?

Günümüzde kimlik terimi, günlük iletişimde sıklıkla kullanılan bir sözcüktür. **Kimlik**, yalnızca yaygın kullanımı nedeniyle değil, aynı zamanda ona yüklediği geniş anlam nedeniyle de genel bir anlam taşımaktadır. Böylelikle, örneğin vermek gerekirse: bireyin, halkın, şehrin, devletin kimliğinden bahsediyoruz. Genellikle öğrenciler okul yılının başında yeni öğretmenlerle tanışırken kendilerini tanıtırılar. Kendini tanıtırma sırasında şahsen şu soruları sorarız: Kendimi nasıl tanıtırım? Kendimi tanıtmak için hangi nitelikleri ve özellikleri vurgulamalıyım? Önce adımı ve soyadımı, nerede ve ne zaman doğduğumu, nerede okuduğumu, hangi şehirde yaşadığımı, hangi uyruğa ait olduğumu, hangi dili konuştuğumu ve en çok ne yapmak istediğimi ve ne istemediğimi söylemeli miyim? Kendimizi nasıl tanımlamaya başlasak başlayalım hata yapmayacağız, her insan kendi hakkında vurgulamak ve söylemek istediğini seçer.

Theseus efsanesi

Theseus, korkunç Minotauros'u öldürdüğü Girit'ten döndükten sonra, Atina'da büyük bir kahraman olarak karşılanır ve gemisi kahramanlık başarısının bir anıtı olarak korunur. Yıllar geçtikçe geminin parçaları çürümeye başlamış ve yenileriyle değiştirilmesi gerekiyordu. Böylece geminin kalasları üstüne yeni tahta

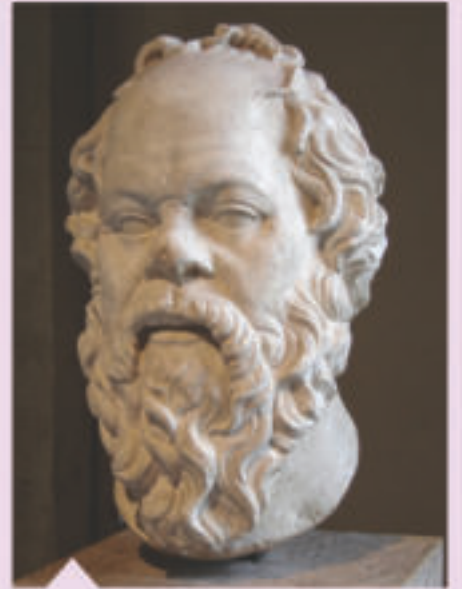

Theseus'un gemisi

kalaslarla yenileriyle değiştirildi. Uzun bir süre sonra, tüm ahşap çürüyen yerler ve geminin diğer kısımları yenileriyle değiştirildi. Buradan da şu soru ortaya çıkıyor: Theseus'un gemisi hala aynı gemi olarak kabul edilebilir mi? 16. yüzyılda bilmecenin daha da ilginç bir hal alması için, büyük İngiliz filozofu Thomas Hobbes'un görüşüne göre, eğer biri eski değiştirilen parçaları koruyup, onlardan yeni bir gemi yaptırmış olsaydı, bu geminin Theseus'un gerçek gemisi olup olabileceğini sormuş oldu. Felsefede, bu paradoksa veya bilmeceye yaklaşmanın birçok yolu vardır. Kimliğin nasıl anlaşıldığına bağlı olarak, hiçbir geminin Theseus'un gemisi olmadığı söylenebilir. İlk gemi aynı değil çünkü tüm parçaları yenilenerek değiştirilmiş. Ama ikinci gemi de Theseus'un gemisi değil, çünkü ona hiçbir zaman ayak basmadı ve onunla denizlere açmadı. Her iki geminin de Theseus'a ait olacağına dair görüşler var, çünkü ilk gemiye eski var olan yapıya sadece yeni parçalar eklenmiş, ikincisi geminin ise orijinal parçalar üzerinde yeni parçalar eklendiği için onun gemisi olabileceği düşünülmektedir. Ya da yalnızca bir gemi mi gerçek olabilir? Sen ne düşünüyorsun?

Bazı niteliklerimizi veya özelliklerimizi mahremiyetimiz olarak gördüğümüz için belirtmeyeceğiz, bazı özelliklerimizi başkalarına söylemekten utanmadan paylaşacağız ve özellikle bazı niteliklerimizden gurur duyuyoruz.

En çok vurguladığımız özellikler nelerdir? Örneğin kendimiz için bir öğrenci, bir oğul veya bir kız çocuğu, bir erkek kardeş, bir kız kardeş veya tek çocuk olduğumuzu söylüyoruz. Ayrıca yaş, milliyet, kültür, din veya sosyallik, sportmenlik, merak, adalet, dürüstlük, özgürlük ve diğer birçok nitelik gibi kendi niteliklerimizden bazılarıyla da kendimizi tanımlayabiliriz. Buna bağlı olarak, herkes, benimsediği ve kişiliğine dahil etmek istediği değerleri kendi tarzında deneyimler. Görünüşe göre, kimlik özellikleri sadece aramızdaki farklılıkları vurguluyor, peki gerçekte de öyle mi?

"Kendini tanı" – Sokrates

Sokrates'in meşhur düşüncesini nasıl yorumluyorsunuz?

Sınıftaki ve okuldaki farklı öğrencilerin ifadelerinden de, pek çok benzerlikleri olduğu izlenimi edinilebilir.

Örneğin, bazıları muhtemelen aynı milli, kültürel, dini, kuşaksal veya etnik kimliği paylaşıyor olabilir veya ortak karakter yapıları sporu sevdiklerini, seyahat etmek ve yeni yerler keşfetmek istediklerini, dürüst olmalarını, adaletsizlik yapmamalarını, yaşadıkları ortamda düşünce ve kabul özgürlüğü için savaşmak istedikleri ortak olarak görünebilir.

Farklı kimliklere sahip insanlar

KİMLİK NASIL OLUŞTURULUR

Kimliğimizi tanımlamak için belirli özellikleri aşırı önemli, bazılarını daha az önemli ve bazılarını tamamen önemsiz olarak nasıl gördüğümüzü merak ediyoruz. Diyelim ki kabul etmek benim için önemli, arkadaşlık benim için en önemli şey veya ebeveynlere / yasal velilere saygı duymak, başka bir şey değil ve benim için en önemli olmayı nasıl seçmiş olunabilir?

Bir çocuğun erken yaşta edindiği değerler, birlikte büyüdüğü yetişkinlerden gelir. Ebeveynlere / yasal velilere ek olarak, arkadaşlar, akranlar ve hatta öğretmenler, belirli kimlik özelliklerinin önemini belirlenmesini etkileyebilir. Kimlik, diğer birçok faktörden de etkilenebilir: cinsiyet, fiziksel görünüm, eğitim, okuduğumuz kitaplar, izlediğimiz filmler.

Günümüzde medyanın etkisi, özellikle de sosyal medya ağlarının da üzerinde çok büyük etkisi bulunmaktadır. Hayatın belirli dönemlerinde bizim için farklı şeyler önemlidir. Küçükken oyun oynamak, masal dünyasında olmak ve masal kahramanları ile çevrili bir dünyada olmak bizim için önemlidir. Biraz daha büyüdüğümüzde, okuldaki başarımız rol oynaaya başlar, daha sonra arkadaşlık çevresi, günün çoğunu birlikte geçirdiğimiz arkadaşlar bizim için çok önemlidir.

Bu nedenle, sahip olduğumuz yaş, ihtiyaçlar ve beklentilere bağlı olarak belirli kimlik özelliklerinin önemi değişebilir. Öyleyse şimdi beş yıl önceki aynı kişilerde olduğumuzu söyleyebilir miyiz? Şahsi farkındalığımız, kendi iç yaşamımız, benlik duygumuz, kişiliğimizin ve benzersizliğimizin veya **kişisel kimliğimizin** sürekliliğini sağlayan şeylerdir. İnsan kimliği, büyüme ve olgunlaşma süreciyle inşa edilir.

İnsan, kişiliğini yaratırken, kaçınılmaz olarak çok sayıda kişisel deneyim yaşar ve diğer insanlarla ilişkilerinde kendisine neyin uygun olduğunu ve onu neyin rahatsız ettiğini, neyin daha fazla neyin daha az önemli olduğunu keşfeder, kendini fark eder ve böylece kimliğini inşa eder.

Bu fotoğraftaki bebekleri tanımlayın!

Bu fotoğraftaki insanları tanımlayın!

- Bebekleri tarif etmenize ne yardımcı oldu?
- Yetişkinler için neden daha fazla özelliği seçebiliyorsunuz?
- Büyüdükçe meydana gelen değişiklikler nelerdir?
- Hangi özellikler / özellikler aynı kalır?

Örneğin, hikayenin ana teması: “Pinokyo” kişinin gelişimi ve olgunlaşması, aynı zamanda kişinin kötülükten kurtulmak ve iyiye odaklanmak için izlemesi gereken yoldur. Pinokyo, başta olumsuz etkiler altında kalan kötü bir tahta bebettir, ancak sonunda iyi bir çocuk olur.

Oku, düşün ve tartış !

“Bir zamanlar, yaşlı marangoz Gepetto tahta bir oyuncak bebek yaptı ve ona Pinokyo adını verdi. Gepetto, Pinokyo’ya baktı, çocuğu olmadığı için üzüldü ve bebeğe şöyle dedi:

- Oh, Pinokyo, eğer gerçek bir çocuk olsaydı ... İyi peri bunu duydu, Gepetto’ ya geldi ve dedi ki:
- Güzel kalpli Gepetto, birçok insan seni mutlu ettin ve şimdi ben seni mutlu edeceğim ...

Peri gülümsedi ve sihirli değneğiyle bebeğe dokundu:

- Uyan Pinokyo, sana hayat veriyorum! Ve işte, Pinokyo hemen ayağa fırladı ve peri ona şöyle dedi:
- Pinokyo bunları hatırla, eğer cesur, dürüst ve özveriliyseniz bir gün gerçek bir çocuk olacaksınız.

Sonra peri cırcır böceklerine döndü ve ona önemli bir görev verdi:

- Sen zekisin! “Pinokyo’nun neyin iyi neyin kötü olduğuna karar vermesine yardım etmen için sana görev veriyorum.”

“Pinokyo” dan alıntı - Carlo Collodi

- Gepetto, peri ve cırcır böceklerinin Pinokyo kimliğini oluşturmadaki etkileri nelerdir?

Kimliğimiz kişisel özelliklerden oluştuğu kadar kendi imajımızdan da oluşur. Bu performansı hayatımız boyunca, özellikle çocukluk ve gençlik döneminde inşa ediyoruz. Kimlik, bir dizi deneyimler, aile ve toplumla ilişkiler yoluyla inşa edilir.

Rönesans döneminde insanlar kimliklerini bir maskenin arkasına saklar, maskelerin altına balolar düzenlerlermiş, genelde bir mesaj göndermek veya en azından bir an için başka bir kişiliğe "bürünmek" için her zamankinden oldukça farklı giyinirlermiş.

George Sand 1804 - 1876, Fransız yazar, takma adla katarakter türetirdi

Geçmiş zamanlarda kadınlar, toplum kadın yazarları desteklemediği için kimliklerini gizleyerek bir erkek ismiyle imza atarlardı.

Bir grup genç insan resmi

Kimlik oluşturmayı, tiyatro sahnesinin bir performansı ile karşılaştırabiliriz. Oyunun başlangıcında ve bir kişinin hayatının başlangıcında kişinin kimliği hakkında hiçbir şey bilmiyoruz, ancak daha sonra rolü oynayan oyuncunun eylemlerini ve hareketlerini takip ederek kişilik özelliklerini ve amacını keşfediyoruz böylece kişi kimliğini inşa ediyor. Oyunda yönetmen, önemli bir yaşam durumunu göstermek, bir olayı sunmak için rolleri bölerek dramadaki karakterleri karşılıklı ilişkiler içine yerleştirir. Hayatta kendimiz için seçtiğimiz rollerin yöneticileri kendimiziz.

Nasıl gelişeceğimize ve çevremizde kendimizi nasıl tanıttığımızı kendimiz karar veririz. Seçtiğimiz belirli bir rolün beklentilerini veya sorumluluklarını karşılamamak için kişilik özelliklerimizi çok dikkatli bir şekilde oluşturmamız gerekir. Liseyi, arkadaşlarının kararına göre seçerse öğrenci nasıl bir seçim yapacak?

Öğrenci bir bale okuluna giderse ve bale provalarına katılmazsa başarı şansı ne olur? Kuaförlük yapmak isteyen bir öğrenci, bir meslek lisesine kaydolmaktan çekinir, çünkü oraya zayıf notlu, çalışkan olmayan öğrencilerin kaydolduğunu düşünür ve yanlış bilgiye sahip olduğundan dolayı liseye kaydolmayı red eder. Kararı gelecekte mesleki kimliğinin oluşumunu nasıl etkileyecek?

Kişisel kimlik, doğrudan **grup kimliğiyle** ilişkilidir ve birliktelik, her insanın temel özelliklerinden biridir. Bir topluluğun parçası olduğumuzdan dolayı, farklı topluluk türlerindeki rollerimiz hakkında bilgi sahibi olmamız önemlidir. Önce kendimizi aile topluluğunun bir parçası olarak görüyoruz, bu da demek oluyor ki aileyle özdeşleşiyoruz ve onu "biz", daha doğrusu kendimizin bir parçası ve "ben" ailenin bir parçasıyım olarak deneyimliyoruz. Daha sonra anaokulunda ve okulda, arkadaşlık kurduğumuz yakın insanlardan oluşan çevremizi genişletiyoruz. Bu toplulukları da "biz" olarak benimsiyoruz. Örneğin grubumuz, sınıfımız, ekibimiz, okulumuz diyoruz. Büyüdükçe, ilgi alanımızı genişletiyor ve birçok grubun parçası oluyoruz: spor kulüplerinin, drama bölümlerinin, fotoğraf bölümlerinin, izcilerin, koroların, orkestranın vb. Aynı zamanda diğer insanlarla hayvan haklarını koruma, çevreyi koruma, çocuk haklarına sahip çıkma gibi çeşitli derneklere üye olarak başkalarıyla da bağlantı kurabiliriz. Ne zaman "biz" desek, aslında ait olduğumuz grup veya topluluğu kastediyoruz, daha doğrusu belirli gruptaki ailiğimizi tanıyor ve onunla özdeşleşiyoruz.

Kendini bir gruba ait ve özel hissederek onu diğerlerinden ayıran şeyi kabullenmek, grup kimliğini ifade eder.

Grupla özdeşleştiğimizde, “ben” veya “kendim” ile düşünmek yerine, “biz” veya “bizimle” ile düşünür, hisseder ve hareket ederiz.

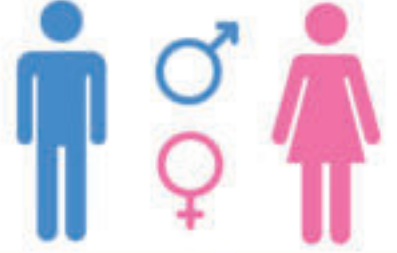
Toplumun bize yüklediği roller hakkında kendimize sorular sorarız.

CİNSİYET KİMLİĞİ

Cinsiyet eşitliği, toplumdaki kadın ve erkeklerin eşit fırsatlara, isteklere, ilgi alanlarına ve ihtiyaçlarına göre gerçekleştirme hakkına sahip olması anlamına gelir. Bu, toplumda “erkek ve kadın” rollerinin (ayırıcılığın) olmaması gerektiği ve ebeveynlerin / velilerin, “anne” veya “babanın” evde yaptığı işlerin ayırıcılığını yapmadan ve bunu dile getirmek zorunda kalmadan, aileye eşit bakması gerektiği anlamına gelir.

Geleneksel toplumlarda, erkeklerin rolü genellikle arabalarla, futbolla oynamaları, kızların da bebeklerle oyun oynamaları veya baleye gitmeleri gerektiği empoze edilir. Kadınların, öğle yemeği pişirmesi veya e vile ilgilenmesi onun idaresi, erkeklerin ise musluğu tamir etmesi veya bahçe ile ilgilenmesi bekleniyor. Bu ayırıcılıklar, çoğu kültürün gelenek ve göreneklerine derin bir şekilde dayanmakta ve o toplumdaki cinsiyet tutumlarını yansıtmaktadır. Peki gerçekte bu öyle mi olmalı? Kadınlar iyi mühendis, bilim adamı, erkekler ise çocuklarına iyi öğretmen veya iyi bakıcı olabilir. Böylelikle kadın ve erkek toplum tarafından kendilerine verilen toplumsal cinsiyet rollerinin ötesine geçmektedir.

Cinsiyet ve cinsiyet farklılıklar, kızları ve ergenleri, kadınları ve erkekleri biyolojik olarak farklı kılan şeylerle ilgilidir. Cinsiyet ve cinsiyet farklılıkları, toplumun kızlar ve ergenlerin, kadın ve erkeklerin rolünü nasıl belirlediğini ifade eder. Karar, ne yapacağınız veya neyle ilgilendiğiniz, toplumun sizden ne beklediğine değil, kendi cinsiyet kimliğinizi yaratarak ne istediğinize ve ne yapmaya karar verdiğinizize bağlı olmalıdır.

Erkek ve dişi için işaret

Örnek !

Çamaşır deterjanı için yapılan reklamlarda, bize kadın ve erkeklerin işlerini nasıl gösterdiliğine bakılırsa, genellikle çamaşır yıkamaktan sorumlu olan kişi bir kadının olduğunu kesinlikle fark edeceğiz. Ev işlerinin kadının görevi olduğu bize sunulan toplumun beklentilerinin bir sonucudur. Dolayısıyla, bununla beraber reklamlarda gösterilen beklenti karşılığı görüşü değiştirebilir. Bazı reklamlarda, erkeklerin çamaşır yıkadığı da filme alınır. Bu sadece küçük bir gösterge olup, çamaşır yıkamanın sadece kadınların sorumluluğu olduğu görüşünü kırmaya katkıda bulunma çabasıdır. Elbette bu başka şekillerde de yapılabilir. Reklam sadece bir örnektir.

Medyada atipik cinsiyet ayırıcılık rolleriyle ilgili örnekler bulunuz!

ULUSAL KİMLİK

Belirli bir devlete veya millete ait olmak, vatandaşların ulusal kimliğini belirler. Ulusal kimlik, birkaç etnik grubun yaşamasının mümkün olduğu bir ülkeye ait olma duygusundan kaynaklanan bir grup kimliği türüdür. Vatandaş, kendi ülkesine, teşvik ettiği değerlere ve içinde yaşayan ve bu değerleri paylaşan diğer vatandaşlara aidiyet duygusu geliştirir.

RS Makedonya milli futbol takımı

KMC'deki çeşitli etnik topluluklardan halk kıyafetleri.

ETNİK KİMLİK

Etnik kimlik, büyük ölçüde ulusal kimlikle ilgilidir. Aynı zamanda etnik köken, kişinin ait olduğu milli veya etnik grubu da belirler. Ülkemizde farklı etnik grupları yaşamaktadır, bu nedenle vatandaşlar etnik kimliklerine göre: Makedonlar, Arnavutlar, Türkler, Romanlar, Sırlar, Ulahlar, Boşnaklar veya diğer farklı etnik kökenlerden olabilirler.

ÖNERİLEN AKTİVİTELER

1. Aktivite:

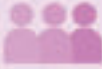
- Aşağıdaki kimlik özelliklerinden hangilerinin zaman içinde aynı kaldığını ve hangilerinin değiştiğini belirleyin!
- Kimliğinizi belirleme sırasında bu özelliklerden hangilerinin şu anda en tipik olduğunu düşünün ve 5 yıl içinde aynı öneme sahip olup olmayacaklarını da düşünün !?

- yaş;
- Cinsiyet;
- Adı ve soyadı;
- görünüm - fiziksel özellikler
(boy, kilo, saç rengi...);
- aile;
- milliyet;
- din;
- okul;
- meslek.

- Arkadaşlar;
- kişilik özellikleri;
- davranış;
- hobileriniz, ilgi alanlarınız;
- yaşam tarzı;
- değerler ve hedefler;
- yaşadığınız zaman;
- yaşadığınız yer.

2. Aktivite:

Kartımız!

Sınıfınız için ortak bir mozaik resim yapınız !

Şu başlık adı altında başlayın: "Biz dediğimizde ... bunu düşünüyoruz ?"

Kendinizi; çizimler, dizeler, farklı grup kimliklerinin fotoğraflarıyla ifade edin, örneğin: cinsiyet kimliği, etnik, ulusal, dini kimlik vb. Ve en sonunda bunların mozaikiniği birleştirin!

Projenizi okulda, göz önünde bir yerde sergileyin.

KİŞİSEL VE ORTAK ÖZELLİKLER

- Başka insanları tanımak önemli midir sence ?
- Onlarla ortak yönlerimizi bulabilir miyiz ?

*“Kimlik bulunmaz veya icat edilmez, içeriden, kendiliğinden çıka gelir.”
Doug Cooper*

İnsanlar, onları birbirine bağlayan ortak özelliklere sahip olmanın yanı sıra onları özel ve benzersiz kılan özelliklere de sahiptir. Yaşadığımız çevreye bakarsak, her birimizin bir şekilde özel olduğunu fark edebiliriz. İnsanları özel kılan ilgi alanları, zevkleri, alışkanlıkları, yetenekleri, davranışları ve daha fazlasıdır. Bu farklılıklar birbirimizi geliştirmemize, yeni şeyler öğrenmemize ve keşfetmemize, birbirimizi tamamlamamıza ve işbirliği yapmamıza yardımcı olur.

Bu bağlantımız bizim hazinemizdir!

Bir insanın yaşamdaki yolu, benzersizliği, ama aynı zamanda diğer insanlarla olan benzerliği, kimliğinin tanımlanmasına götürür. Bu sürece kendini tanımlama denir.

Her birimizin arzusu kendi çevresi tarafından benimsenmek ve “ben”liğini korumaktır. Kendi yolunda ilerlemek ve başarılı olmak arzusuna sahipse, kişiliğini geliştirmek ve inşa etmek, kişinin kendi eylemlerini ve belirli eylemlerden ortaya çıkan sonuçları daha iyi anlayabilmek için başkalarının ne düşündüğü hakkında bilgi sahibi olması gerekir.

Sadece kendimiz hakkında ne düşündüğümüz yeterli değil, başkalarının bize nasıl değer verdiğini, kendi davranışımızı ve bunun başkaları üzerindeki etki ve sonuçlarını, kötü alışkanlıkları nasıl değiştirebileceğimizi daha iyi anlamak için yeterli bir sebeptir.

Kişisel kimliğimize göre kıyafetlerimizi, sevdiğimiz müziği, hobilerimizi, boş zaman aktivitelerimizi ve arkadaşlarımızı seçiyoruz.

Örneğin, ebeveynlerimiz / velilerimiz veya öğretmenlerimiz okuldaki sorumluluklarımızı yerine getirdiğimize inanıyorlarsa ve aslında arkadaşımız ödevimizi yazıyor veya biz ondan kopyalıyorsak. Bu durum sürekli tekrarlandığı durumunda, dürüst olmayan ve sorumsuzluk özellikleri geliştiririz. Arkadaşlarımız bize güvenin sarsıldığı için bunu yapmanın yanlış olduğunu dile getirirse, bu düşünce bize nerede yanlış olduğumuzu anlamamıza yardımcı olacaktır. Arkadaşlarımızın güvenini yeniden kazanmak ve ebeveynlerimizin güvenini sürdürmek için kendimizi düzeltmemiz gerekiyor.

Kimliği anlamak, bir kişinin yalnızca bir birey olarak değil, aynı zamanda bir grubun parçası olarak kendi niteliklerini daha iyi değerlendirmesine ve ifade etmesine yardımcı olur: okulda, farklı akran gruplarında, spor takımlarında, markalarda, oyuncularda, hayran gruplarında ve diğerlerinde.

Her birimiz başarılarla karşılaşıyoruz, aynı zamanda belirli durumlarda zorluklarla da karşı karşıya kalabiliyoruz.

Aramızdaki farklılıklara her zaman bir avantaj veya birbirimiz için birçok yeni şeyi keşfetme fırsatı olarak bakmalıyız. Kimlik farklılıkları ortaya çıktığında, bazı bireylerin veya insan gruplarının eşit olmayan bir konuma getirilmesi tehlikesi bulunur.

Örneğin, kimliklerinin bir parçası olan bazı rastgele özellikler nedeniyle büyük adaletsizlikler yapılmış ve büyük trajediler yaşanmıştır. Birçok kişi ve halk bireyleri; ten rengi, dini veya milli farklılıklar nedeniyle zulüm gördü ve köleleştirildi.

Yetenekleriyle, fikirleriyle, inançlarıyla, ihtiyaçlarıyla, ilgi alanlarıyla ilgili özelliklerinin birleşimiyle tüm insanlar, topluluğun zenginleşmesine katkıda bulunur.

, farklılıkların kabul edilmesi ve tüm insanların eşitlik hakkının olması, adil bir toplum yaratmanın temelidir.

*Oku, düşün
ve tartış !*

Resme bakın ve düşünün: Hepimiz aynı özelliklere sahip miyiz? İnsanlar arasında herhangi bir fark var mı? Düşünceniz için gerekçeler gösterin.

Farklılıkları kabullenme

“Farklılıklar içinde birleşmek”, tam da eşitliğin evrensel bir değer olarak kabul edilmesi ve tüm insanların birlikte inşa ettikleri dünyada kabul görmüş ve saygı duyulduğunu hissetme fırsatı nedeniyle, tüm modern demokratik toplumların veya toplulukların sloganıdır. Bu kabul görülme duygusu ve karşılıklı saygı ihtiyacına haysiyet denir ve her insanın onurlu bir yaşam yaşamasına ihtiyaç ve hakkına sahiptir.

Farklılıklara rağmen, insanların birçok **benzerliği** de vardır. Bazı insanlar, farklı koşullarda ve ortamlarda yaşamalarına rağmen, aynı ilgi veya hobiyeye ilgi duyabilirler. Hepimizin güvenlik, saygı, arkadaşlık, aşk, oyun, eğlence, kendini gerçekleştirme ihtiyacı vardır. Ortak yönümüz, diğer insanlarla özellikler, ilgi alanları, alışkanlıklar, değerler ve ilişkiler geliştirmektir. Başkalarının cesaretlendirilmesi, fikirlerini ifade etmesi ve vatandaşları etkileyen bir sorun hakkında kamuoyunu bilgilendirmesi için özellikle gurur duyduğumuz niteliklerimizi vurgulamamız gereken durumlar vardır. Bu nitelikler şunlardır: kendi fikrimizi veya grubun görüşünü, tavrını ifade etme cesareti ve kararlılığını veya gerekçelerle ve kanıtlarla adalet ve eşitlik için savaşmadır.

“Sessiz” olanın, sosyal hayatın kenarında veya sınırında duranların sesi olalım. Kamuoyuna açıkça yazalım, kurumlardan destek arayalım. Evsiz barksız sokaklarda çocukların olmaması, çocuk ve yetişkinlerin dilenmemesi, açlıkla savaşan çocukları, kimsesiz çocukların veya emeği sorumsuz ve vicdansız kişiler tarafından kullanılan çocukların olmaması her vatandaşın tepki verme, sorumlu kurumlara sinyal gönderme, bilgi verme yükümlülüğü vardır. Bireyin, kişinin yanı sıra, birleştiren ortak özellikler geliştirmesi ve tüm vatandaşların ortak yararına olan temel ortak hedeflere ulaşması önemlidir.

ÖNERİLEN AKTİVİTELER

1. Aktivite:

Okul dışındaki bir sorunu düşünün (hava kirliliği, yoksulluk, engelli insanlar için erişilebilirlik). Kişisel nitelikleriniz nerede ve nasıl yardımcı olabilir? Kamuoyunun farkındalığını artırmak ve sivil toplumu harekete geçirmek için neler yapabilirsiniz?

2. Aktivite:

• Kim olduğunu tahmin et?

• Aşağıda gösterildiği gibi bir kağıda kendiniz hakkında bir şeyler yazın, ardından kağıtları karıştırın ve her seferinde bir sayfayı seçin. Kimin hakkında söze edildiğini bulabilecek misin?

• Cinsiyet (kadın veya erkek): • Favori yiyecek:

• Yaş: • Saç rengi:

• Favori hobi: • Milliyet:

• Favori TV programı: • Adınızın ilk ve son harfi:

3. Aktivite:

Ait olduğunuz bireyler veya gruplarla ne gibi benzerlik ve farklılıklara sahip olduğunuzu öğrenin? Genellikle yanına hiç oturmadığınız birinin yanına oturun. Sizin için ortak olmayan 3 şeyi paylaşmak için 2 dakikanız var. Sonra yerlerinizi değiştirin ve aynısını başka bir sınıf arkadaşlarınızla yapın. Ortak noktalarınızı bularak aktiviteyi tekrarlayın.

• Ne görebiliyorsunuz?

ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE SORUN ÇÖZME FAALİYETLERİ

1. Aktivite:

Gruba uyum sağlayacak şekilde katılabilmen için değiştirmek isteyebileceğin, kendinle ilgili hoşuna gitmeyen bazı özellikleri listeleyin. Bunu neden yaptığınızı açıkla?

2. Aktivite:

Bireylerin farklı yetenek ve özelliklerinin bir araya geldiği zaman güçlülüklerini ve avantajlarını tartışın. Toplumda bir soruna ulaşmada neyin daha büyük veya daha az etkisi olacağını düşünüyorsunuz?

KONU SORULARI:

- Bir kişinin kimliğini neler oluşturabilir?
- Kişisel kimliği hangi faktörler etkiler?
- Kimliğin değişken ve değişmeyen kısımları nelerdir?
- Kişisel ve grup kimliğinin özellikleri nelerdir?
- Makedonya toplumunda farklı etnik topluluklar yaşıyor mu?
- Erkek ve kız çocukları için toplumun bize atadığı roller nelerdir?
- Kimliğinizin oluşumunda en çok kimin görüşleri ve inançları bizi etkiliyor?
- Başkaları sizi, sizin kendinizi gördüğünüzden farklı gördüğünde sizde hangi ikilemlere yol açıyor?
- Başkaları tarafından kabul edilmek için kimliğinizin bazı yönlerini gizli tutuyor musunuz?

TERİMLER:

Kimlik - bir şeyin / kişinin kendisini diğerlerinden ayıran ve farklı kılan özellik.

Grup kimliği - belirli bir grubun tüm üyeleri için tipik olan kimliğin bir parçası;

Benzerlikler - ortak veya aynı özellik / karakterin varlığı;

Farklılık - ortak veya aynı özelliklerin / niteliklerin olmaması;

Özellikler/ nitelikler - temel özellik, ana özellik, temel çizgi, bir kişinin özelliği, nesnesi, fenomeni vb.

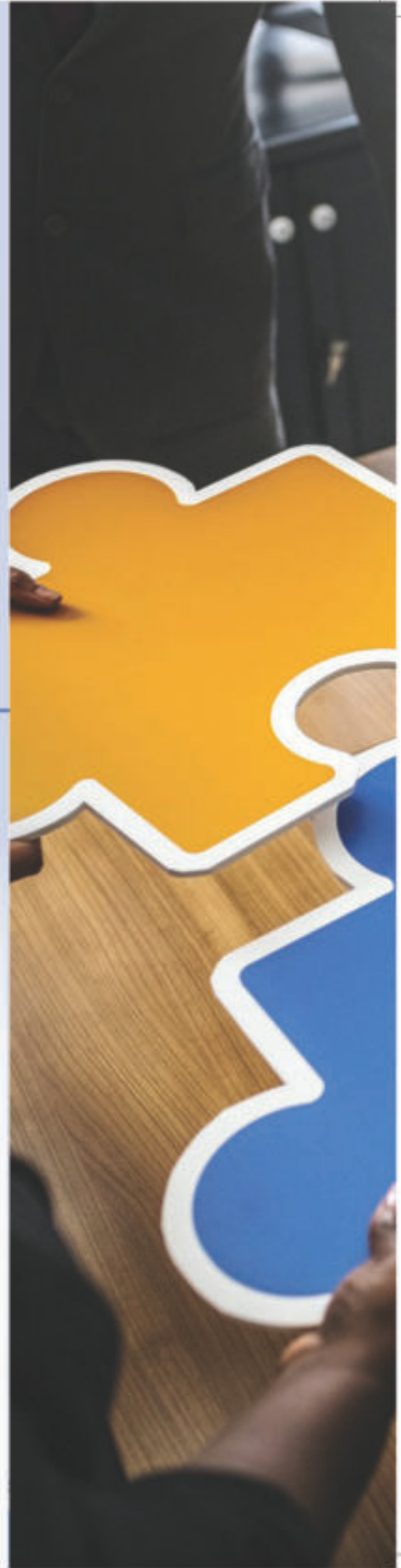
SİVİL TOPLUMDA İŞBİRLİĞİ VE BAĞLANTI

- SİVİL TOPLUMDA İNSALAR ARASINDAKİ BENZELİKLER VE FARKLILIKLAR
- TOPLUMA AİT OLMAK
- TOPLULUK İÇİNDE İŞBİRLİĞİ VE BAĞLANTI

KONUYA GENEL BAKIŞ

Bu konuyu tamamladıktan sonra şu becerilere sahip olabileceksiniz:

- çeşitliliğe saygı duymanın faydalarının farkına varacaksın;
- topluluk üyelerinin ilişkilerini analiz edebileceğin;
- toplumu geliştirebilecek faaliyetleri belirleyip planlayabileceğin;
- Çok kültürlü çevrenin ilişkilerini güçlendirecek faaliyetlere örnekler verebileceğin;
- kültürel farklılıklarını değer olarak tanırsın ve çok kültürlü bir toplumun değerlerini bilirleyebileceğin;
- farklı görüşlere tahammül eder ve şahsi görüşlerini savunabileceğin;
- bir arada yaşama ve topluluk birlikteliği arasında ayırım yapabileceğin;
- Farklı kültürlerle saygının, kültürlerarası etkileşim için gerekli olduğunu açıklayabileceğin;
- Çok kültürlü bir toplumu teşvik etmek için faaliyetlere katılabileceğin.

KONU 2

SİVİL TOPLUMDA İNSALAR ARASINDAKİ BENZELİKLER VE FARKLILIKLAR

SİVİL TOPLUMUN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Sivil toplum, hükümetten bağımsız olarak hareket eden tüm gönüllü sivil toplum kuruluşlarına veya kurumlarına atıfta bulunan bir terimdir. Sivil toplum, hükümetin yeterince hareket etmediği durumlarda ortak çıkarlara ve değerlere ulaşmayı amaçlayan ortak eylemleri teşvik eder.

Tüm vatandaşların seçimlere, sivil-toplum derneklere ve diğer çeşitli sivil girişimlere katılım yoluyla sosyal hayata eşit katılımını sağlar.

Örneğin, vatandaşlar çeşitli derneklere katılarak, yaşam koşullarını iyileştirmeye, çalışma haklarını kullanmaya, çevreyi korumaya, evsiz ve çaresizlere yardım etmeye, kamuyu bilgilendirme özgürlüğünü artırmaya çalışmaktadır.

İnsanlar arasındaki farklılıklar, kulağa bölücü gelse de, genellikle birleştirici özelliğe sahiptir. Kendi kültürümüzden farklı olarak diğer kültürleri araştırıp keşfettiğimizde, diğerinin ve aynı zamanda kendi kültürümüzün değerini daha net bir şekilde anlayabiliyoruz. Sivil toplum, bireyleri ve grupları birbirine bağlar.

Vatandaşların toplumdaki hareketliliği, vatandaşların mobilitesi, seyahat etmek, yeni kültürleri tanımak anlamına gelir, bu da kültürlerin karışmasını ve insanları bir araya getirmesini sağlar.

KÜLTÜR NEDİR?

Farklı kültürleri betimleyen sanatsal bir resim

Kültür, çeşitliliğe karşı bir davranış biçimi ve medeniyetçi bir tutumdur. Kültür herkes tarafından beslenmeli ve herkes bundan sorumlu olmalıdır.

Kültürün önemli noktaları

Kültür, günlük yaşamın merkezinde yer alır. Bize bir kimlik duygusu verir ve bize kim olduğumuzu, nereden geldiğimizi ve nereye gittiğimizi söyler.

Kültürün belirleyicilerinden biri de entelektüel, ruhsal ve estetik bir gelişim süreci olmasıdır.

Örneğin kitap okuyarak, tiyatroya giderek, opera, bale, okulları ziyaret ederek, kişi belli bir zevke sahip olarak, kendini kültürel geliştirir.

Kültür aynı zamanda insanların belirli bir dönemdeki yaşam biçimini veya bir grup içindeki yaşam biçimi anlamına da gelir.

Örneğin, antik kültüre, ortaçağ kültürüne, modern kültüre sahibiz. Bu terimler, insanların belirli bir şekilde yaşadığı belirli bir dönem için ortak olan özellikleri ifade eder.

Aynı zamanda belirli bir etnik topluluğun kültürü hakkında da konuşulabilir.

Örneğin, Makedon kültürü, Arnavut kültürü, Romanların, Ulahların kültürü, belirli bir grup insanın yaşam tarzını açıklamak istediğimizde örnekleniriz.

Kültür, özellikle sanatsal faaliyetler olmak üzere bir yaratıcılık eylemi olarak yaratılan eserleri işaretler.

Düğün gelenekleri, aile hayatı, dini törenler kültürel mirasın bir parçasıdır

Galiçnik düğünü - Makedon kültürünün bir parçası

Arnavut Halayı - Arnavut kültürünün bir parçası

Roş Aşana - Yeni Yılı kutlayan ve kelimenin tam anlamıyla "Yılın başlangıcı" anlamına gelen önemli bir Yahudi bayramı

NI Enstitüsü ve Müzesi'nde Mustafa Kemal Atatürk'ün Anıt Odası – Manastır

Eskimo kültüründe selamlaşmak

Japon kültüründe selamlaşmak

Sözsüz iletişim

Günümüzde bu kültür tanımı, kültür olarak müzik, edebiyat, resim, heykel, tiyatro ve filmde belki de en yaygın olanıdır. Bu görüşe göre, insan maneviyatının ve yaratıcılığının eserlerinin yer aldığı ve sergilendiği müzeler, galeriler, yayınevleri, akademiler gibi çok sayıda kültür kurumu ile karşılaşılır.

KÜLTÜRLERDE BENZERLİKLER VE FARKLILIKLAR

Ülkemizde farklı kültürlere mensup insanlar yaşamaktadır. Farklı kültürler, farklı dilleri konuşan, farklı dinlere sahip, farklı etnik toplulukların özelliklerini ve yaşam biçimlerini belirtir. Onlar birbirlerini tanımaları, saygı duymaları, kabul etmeleri ve refah içinde beraber yaşamaları gerekir.

Bir toplumdaki ve farklı toplumlardaki kültürler arasında benzerlikler ve farklılıklar vardır. Farklı kültürleri iyi tanımazsak, kültürümüze benzediklerini varsayarsak, bazen kültürel farklılıkları göremeyiz. Örneğin Eskimolar burunlarını ovuşturarak, Çinliler öne eğilerek selam vererek, Avrupalıları el sıkışarak selamlaşıyorlar.

Çok dilli iletişimde kelimelerin ve cümlelerin yanlış yorumlanması, başkalarının niyetlerinin kötü değerlendirilmesine yol açabilir. Çoğu zaman, bazı kültürel farklılıklar nedeniyle, farklı kültürlerin üyelerinin samimiyetsiz, kibirli, saldırgan olduğunu düşünerek yanlış olabiliriz. Sözlü olmayan iletişimde de farklılıklar vardır. Sözlü olmayan mesajların nasıl yanlış yorumlanabileceğine dair çok sayıda örnek bulunmaktadır.

Örneğin, V şeklinde iki parmağınızı kaldırmak bazı ülkelerde zaferin sembolü iken, Birleşik Krallık'ta bu hareketin saldırgan bir anlamı vardır. Ülkemizde başını sallamak, onay ya da evet anlamına gelirken, Bulgaristan ve Yunanistan gibi bazı komşu ülkelerde olumsuzluk ya da hayır anlamına gelir.

Bu nedenle, yeni kültürlerden insanlarla iletişim kurarken, onları iyi ya da kötü olarak değerlendirmek yerine, onların belirli bir kültürde var olan gelenek ve normlarına göre tanımak en iyisidir. Daha az ya da daha çok önemli kültür yoktur.

Ülkemizde ve dünyadaki her kültürün bir anlamı vardır ve dünya kültür mirası mozaiğinde bir taştır.

Diğer kültürlere karşı olumlu davranma yeteneği öğrenilir ve geliştirilir. Okulun, uyumlu çok kültürlü bir topluluğun uyum içinde gelişmesinde önemli bir rol oynar. Gençler okulda sosyalleşme ve iletişim yoluyla nispeten kalıcı saygı, dürüstlük, açıklık ve merak ilişkileri yaratırlar. Yeni bir şeyler öğrenme, kişinin kendi ve diğer kültürlerin özelliklerini öğrenme ve uygulama arzusu, sonraki yaşam boyunca güvene ve yakınlığa dayanan okul sıralarından dostluklar yaratır.

Modern toplumlarda kültür sadece sanat ve kültür kurumlarına ait değildir, kültür aynı zamanda sokaklarda, trafikte, okullarda, hastanelerde, parklarda, insanın eylemleri ve yaptıkları ile hareket ettiği her yerde davranış biçimlerinde olanları da ifade eder.

Toplum yararına, nefret söylemine karşı yaratıcılık ve gençlik aktivizmi

İhmal ya da kültür eksikliği, "Kultura" sinaması, Üsküp, vatandaşların kültürel mirasa karşı ihmal tavrı

Örneğin, kültür dalının bir tiyatro sahnesinin en iyi bir şekilde sahnelenen herhangi bir oyun ya da müzik çalışması yoluyla tanıtılması esnasında, tiyatronun dışında sadece bir adım sonrasında insanlar tarafından çöp kutularına saçılmış çöplerin olduğu görülür. Bu durum bize neyi anlatıyor? Böyle bir sorunu çözmek için ne yapardınız? Herhangi bir yerde bu gibi benzer bir durum fark ettiniz mi? Nerede açıkla!?

Sağlıklı bir çevre, kültürel farklılıklardan bağımsız olarak hepimizin istediği bir şey mi?

Birbirimizi tanımak, farklılıklara ek olarak birçok benzerliğimiz olduğunu, aynı yaşam zorluklarını karşıladığımızı, benzer ihtiyaçlarımız ve ilgi alanlarımız olduğunu fark etme fırsatına sahibiz.

Kültür, yalnızca kurumlarda veya kurumların dışında yaratılan en önemli eserler değildir; kültür, toplumdaki genel yaşam biçimini, ilişkimizi ve günlük yaşamdaki genel yaşam kalitesine verdiğimiz önemi kapsar.

Kültürümüzde, kültürel kurumlarımızın ürettikleri ile bazı insanların sokaklarda ve toplumun kamusal yaşamında ürettikleri arasında çok sık bir çelişki vardır. Kültürümüzün dünyada kabul edilen ve tanınan olumlu örneklerini her zaman seçmeliyiz.

Her fırsatta eylem için rehberimiz olmalılar. Böylelikle kurumlardan gelen şaheserlerin güzelliği sokaklara, doğaya sıçrayacak - yarattığımız her şeyin saflığı, uyumu, kurallara uyması, özen gösterilmesi ve yok edilmemesi ortak bir fayda olarak tanınacaktır. Sosyalleşme yoluyla, insanlar nispeten kalıcı karşılıklı saygı ilişkileri, öğrenip pratik yaparak kendi kültürlerini ve aynı zamanda diğer kültürlerin özelliklerini yaratırlar.

Okuyun, düşünün ve tartışın !

Makedonya'daki bazı insanlar yoga ve meditasyon yapmayı severler ve bu ruhsal becerilerin ve tekniklerin Uzak Doğu kültürlerine özgü olduğu bilinmektedir. Kültürleri karıştırmanın, daha önce yalnızca belirli bir bölgeye veya insanlara özgü olan yaşam biçiminde kültürel alışkanlıklar yaratmanın birçok örneği vardır. Dünyada ve ülkemizde farklı selamlama, diyet, gelenek, ritüel, kıyafet, müzik ve yaşamın diğer alanları bugün o kadar iç içe geçmiştir ki, modern medeniyete yeni bir ışık vermektedir. Çeşitlilik dünyayı ve yaşamı mutlu ve ilginç hale getirir, kendimizden farklı olanı keşfetmek bizi yakınlaştırır, kendimize değer verirken başkalarına da değer vermekle bağlantılıdır.

- Diğer kültürlerden günlük yaşamınızın bir parçası olarak neyi ve ne şekilde kabul ettiniz?

Araştırın !

Farklı kültürlerde selamlaşmalarda, geleneklerde, yemek kültüründe, yaşama ortamlarında, kullandıkları kablur için araştırma yapın ve ardından bir okul posterini veya duvar gazetesi şeklinde sergileyin.

ÖNERİLEN AKTİVİTELER

1. Aktivite:

Proje etkinliği:

Vatandaşlık eğitimi ders öğretmenin yardımıyla ve Belediye ile işbirliği içinde, belediyenizde çöplerin dağıldığı bir yer bulun ve onu bir mini çiçek bahçesi olarak yeniden düzenleyin.

2. Aktivite:

İletişim kurabilmek ve genel sohbet edebilmek için (topluluğunuzda konuşulan birçok dilde) kelimeleri öğrenin: "Merhaba!", "Adınız nedir?", "Kaç yaşındasınız?", "Hangi okula gidiyorsunuz?" gibi.

Birden çok dil konuşmanın faydalarını düşünün ? Farklı kültürlerde neyin ortak olduğunu ve farklı kültürlerden hangi değerlerle işbirliği gerçekleştirilmesi gerektiğini keşfedin?

TOPLUMA AİT OLMAK

- Yurttaşlık bilincini geliştirmek, modern toplumdaki sorunların ve zorlukların üstesinden gelmek için vatandaşların güvenini yeniden sağlayabilir.
- Toplumdaki herhangi bir soruna işaret edebilir misiniz?
- Çözmek istediğiniz bir problem / sorun bulun.

TOPLUM YAŞAMINDAN FAYDALAR

Doğduğumuzdan itibaren bir topluluğa aitiz. Bir topluluk tanımında, ortak özellikleri olan (cinsiyet, yaş, etnik köken), ortak hedefler veya aynı coğrafi konumda yaşayan gibi ortak bir şeye sahip olan bir grup insandır. Toplulukları genellikle zaten normlar belirler ve bu normlara dayanarak hayatta kalmaları sağlanır.

Hepimiz kendi topluluğumuzda bazı kararlar alıyoruz. Örneğin topluluğumuzu geliştirmek için ailede - kimin hangi yükümlülüğüne sahip olacağına, kimin çöpü atacağına, kimin mağazaya gideceğine, kimin yemeği hazırlayacağına, hijyeni kimin sağlayacağına katılıyoruz ve bunu genellikle kendiliğinden, gönüllülük esasına göre yapıyoruz. Ülkemizdeki her şehrin, bir arada yaşamamız için önemli kararlar almak ve belgeler çıkartmak üzere vatandaşlar tarafından seçilmiş kendi hükümeti vardır. Ayrıca vatandaşların oluşturduğu sivil dernekleri de vardır.

Daha iyi koşullar ve daha iyi bir yaşam sağlamak için her birimiz sorumlu olmalı ve topluluğumuzun çalışmalarına aktif olarak katılmalıyız.

Birlikte, vatandaşlarla daha iyi bir yaşam kalitesi için, yoksullara ve mültecilere yardım etmek, hayvanları kurtarmak, çevrenin korunmasına katkıda bulunmak vb. benzer aktiviteler için çabalamalıdır. Topluluk üyelerinin onlardan sağladığı faydalara ek olarak, kendi topluluklarının ilerlemesine ve gelişmesine aktif olarak katkıda bulunabilirler. Topluluğun iyileştirilmesi için itici güç, bireyler veya gruplar, topluluk tarafından belirlenen belirli şartlar, kurallar, normlar veya koşullardan memnun olmadığında veya aynı fikirde olmadığında ortaya çıkar.

Örneğin, yerel toplumunuzda oyun alanı yoksa, o topluluğun sakinleri yerel yönetime (belediye başkanı) bir oyun alanı düzenlemesini önerebilir. Ortaklaşa planı hazırlayacakları bazı sivil toplum kuruluşları bu planın gerçekleşmesini sağlamaları için yardımcı olabilir.

Okuyun, düşünün ve tartışın !

Bir dernek hakkında okuyun, araştırın, şehrinizdeki bir derneği ziyaret edin ve derneğin türü ve faaliyetleri hakkında bilgi toplayın. Derneğin bir proje uygulayıp uygulamadığını öğrenin. Konuşun ve bir rapor yazın!

Öğretmene danışarak, yaşadığınız yerdeki yerel yönetimi ziyaret edin. Ziyareten sonra, yerel toplumunuzun nasıl çalıştığını anlatın.

AKTİF BİR VATANDAŞ OLMAK NE ANLAMA GELİR?

Topluluğuma dahil oluyorum ve iyilik yapıyorum!

Üsküp şehrinin temizlemek için gönüllüler eylemi

İzciler - egzersiz yaparken gönüllüler

Gönüllüler - hayirseverler eski kağıtları topluyorlar

Aktivizm, fikrimize, tutumumuza veya ihtiyacımıza göre eylem başlatmak ve gerçekleştirmek anlamına gelir. Küçük yerel faaliyetlerden (örneğin, bir binanın veya okulun temizlenmesi ve çevre düzenlenmesi) ulusal veya uluslararası düzeydeki faaliyetlere kadar birçok farklı faaliyet veya projeyi kapsar. Değişim faaliyetleri başlatmalıyız. Aktivizm, diğer şeylerin yanı sıra, benzer düşünen insanlardan destek almak, eylemi kamuya açıklamak, bildirimler veya reklamlar oluşturmak, eylemleri organize etmek ve yürütmek anlamına gelir.

- Fikir alma zamanı - "Gönüllülük" kelimesini duyduğumda aklıma ne geliyor?
- Gönüllülük nedir?

Gönüllülük, gönüllülerin birisine yardım etmek veya okulları yada toplumları için iyi bir şey yapmak için çaba ve zaman harcadıkları gönüllü bir faaliyettir. Bir işe kendi rızasıyla yardım etmek isteyen kişiye gönüllü denir. Gönüllü, sağlanan yardım için karşılık beklemeyen herhangi bir meblağ talebinde bulunmaz. Gönüllülük, diğer insanların konumunu ve yaşam tarzını anlamayı teşvik eder ve farklı deneyimler kazanmalarına olanak tanır. Çeşitli gönüllü faaliyetlere katılarak yeni arkadaşlarla tanışır, yeni bilgiler edinir ve yeni bir şeyler öğrenirsiniz.

Gönüllülük sırasında diğer gönüllülerden çok şey öğrenebilir ve boş zamanlarınızı ilginç ve kaliteli bir şekilde geçirebilirsiniz.

Örneğin, Çocuk Kliniği Kütüphanesi için gönüllü bir kitap toplama kampanyasına katıldıysanız veya organize ettiyseniz, o zaman siz de gönüllü oldunuz. Gönüllü olduğunuzda kendinize ve başkalarına iyilik yaparsınız.

Dernekler, spor veya kültürel etkinlikler gibi çeşitli yerlerde gönüllü olabilir, okuldaki akranlara yardım edebilir, terk edilmiş hayvanları barındırabilirler, botanik veya hayvanat bahçelerini derleyebilirsiniz. Aynı zamanda, çevreyi temizlemek veya yoksullar için insani yardım sağlamak (mülteciler veya yurtlarda veya yetimhanelerde yaşayan çocuklar için yiyecek, hijyen malzemeleri toplamak) gibi çeşitli faaliyetler için de gönüllü olabilirsiniz.

Gençlere yönelik şiddeti önlemek ve hoşgörüyü teşvik etmek için onları bilinçlendirerek yardımları yapmak için bir eylem düzenleyebileceğiniz veya bir eylem başlatabileceğiniz herhangi bir okulda gönüllü olun. Ayrıca bayramlarda kutlama kartları yapılabileceği yetimhanelerde veya huzurevlerinde gönüllü olabilirsiniz.

Örneğin Robert Baden Powell'in neden önemli olduğunu araştırın.

Okuyun, düşünün ve tartışın !

Maja, Fatime, Bojan ve Arben Kızıl Haç' ta üyedirler. Temel ihtiyaçlar için yardım paketleri kutulara hazırlıyorlar.

Düşünün:

- Bu kutuları neden hazırlıyorlar?
- Bundan sonra hangi adımları atacaklar?
- Birine nasıl yardım edeceğimiz konusunda bir fikriniz var mı?

ÖNERİLEN AKTİVİTELER

1. Aktivite:

Bir anket düzenleyin: “Okulumda değiştirmek istiyorum ...” ve bunu öğrenci topluluğunun bir toplantısında sunun. Anket sonuçlarını özetleyin ve faaliyetlere öncelik verin.

Aşağıdaki yönergelerle göre bir eylem planı yapın:

Okulda gelişmek için acil ve gerekli olan nedir?

Okulda kim fikir önerebilir ve bir durumun üstesinden gelmeye yardımcı olabilir?

Değişime nasıl katkıda bulunabilirsiniz?

Mevcut durum değişim ihtiyacına nasıl katkıda bulundu?

Değişiklik okul yaşamının kalitesini artıracak mı ve öğrencilerin özgüvenini ve başarısını nasıl etkileyebilir?

2. Aktivite:

Çöp olmayın!

Gönüllülerin çalışmalarını “Çöplük olma !” ve “Tepki ver, görmezden gelme!” Bölümlerinden tanıyın ve onların eylemlerini destekleyip desteklemeyeceğinizi düşünün.

Neden “evet” veya neden “hayır”? Cevabını açıkla.

Gönüllü çalışmalarından kimler yararlanıyor? Bu tür gönüllü çevresel eylem örnekleri toplumunuzda daha yaygın mı yoksa çevresel olmayan davranış örnekleri midir?

TOPLULUK İÇİNDE İŞBİRLİĞİ VE BAĞLANTI

ÇEŞİTLİLİK VE ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK

Her kültürde farklı etnik topluluklar vardır ve üyeleri eşitlik ve adalet fikirlerini beslemelidir. Bu şekilde, farklı kültürlerin ve etnik toplulukların gelişimi için eşit haklar ve fırsatlar gerçekleştirilmektedir. Bazılarının kalkınma için diğerlerine göre daha iyi koşulları varsa, güven bozulabilir, çatışmalar ortaya çıkabilir ve karşılıklı ilişkiler bozulabilir.

Hoşgörü ve adalet gibi değerler, çok kültürlü bir toplumda **farklı kültürlerin** bir arada yaşaması için bir koşuldur. Değerlere ve normlara karşılıklı saygı olmadan farklı kültürlerin temsilcileri arasında tam bir diyalog mümkün değildir. Modern toplumun gelişmesi için önemli bir koşul, iyi etnik gruplar arası ilişkilerdir. Farklı kültürlerin üyeleri arasındaki barış ve anlayış ile tüm toplumun istikrarı, büyük ölçüde problemlerini çözmedeki başarıya bağlıdır.

Toplumdaki insanların, sadece yan yana yaşamaarı yeterli değil, karşılıklı saygı ve hoşgörülü olmaları da gerekmektedir. İşbirliği yapmalı, sosyalleşmeli, hep birlikte fayda sağlayacak ortak hedeflere ulaşmaya katkıda bulunmalıdırlar. Belirli bir topluluğa ait olma durumu ve duygusuna **topluluk** denir.

Ressamların arkadaşlıkları - Vladimir Simeonov, Mensur Boyda ve Gligor Çemerski

Ellerin üst üste birleşmesi - birliğin sembolü

“Engellilere Hoşgörü Yürüyüşü”

Makedonya'daki farklı etnik topluluklardan çocuklar bir oluşum için birlikte çalışıyorlar

Oysa **birlikte yaşama** terimi, daha iyi bir yaşamın temeli olarak etnik gruplar arası ve kültürlerarası **işbirliğini** önemsemek, yardım etmek ve yaratmak anlamına gelir.

Daha iyi ve kaliteli bir yaşam, bilgi edinme ve gelişme becerileri, çalışma hayatı, daha yüksek ücretler, sağlık hizmetleri, çevreyi koruma, insan haklarına ve özgürlüklerine saygı edinme yoluyla sosyal ilerleme anlamına gelir. Bir hoşgörü ve bir arada yaşama kültürü inşa ederek, herkes için bir toplum veya tüm vatandaşların aynı haklara, sorumluluklara ve fırsatlara sahip olacağı toplum inşa ediyoruz. Hoşgörü ve bir arada yaşama kültürü kalıcı bir değer yaratır, bu da barıştır. İnsanları bölen nefret ve bölünmelere rağmen barış ve beraberlik kültürü bizi her zaman birbirimize yakınlaştırır.

Çoğu modern toplumda, farklı milletlerden, nesillerden, etnik gruplardan, dinlerden ve daha fazlasından insanlar vardır. Bu, çokkültürlülük denen bir fenomene neden olur. Çokkültürlülük ancak çeşitliliği temel değerlerinden biri olarak kabul eden bir toplumda var olabilir. Bir toplumda farklı kültürel geleneklere sahip insanların ortak yaşamından, iyi komşuluk ve aralarındaki işbirliği ihtiyacı ortaya çıkar.

İnsanlar tutum ve inançlarında farklılık gösterir ve bu çeşitlilik bir dezavantaj değil, sosyal yaşamın bir avantajıdır.

Okuyun, düşünün ve tartışın !

Demokratik çok kültürlü bir toplumda, hoşgörüyü bağlılık, birlikte yaşamamanın temelidir. Farklı etnik grupların üyelerine yönelik herhangi bir hakaret, aşağılama ve nefret söylemi kabul edilemez.

Konuyla ilgili tartışın: Nefret söylemi veya hakaret kullananlar etik nedenlerden dolayı mahkum edilmeli ve yasayla cezalandırılmalı mı?

Günümüzün çok kültürlü toplumunun önemli bir özelliği, tüm vatandaşların toplum yaşamına katılımını artırma süreci ve her şeyden önce fiziksel ve entelektüel gelişimde zorluk çekenlerin dahil edilmesidir. Herkesin kamusal yaşama eşit şekilde katılmasını sağlayacak karmaşık bir katılım ve yaklaşım sürecidir.

Başarılı katılımın anahtarı, tüm tarafların istenen sonucu elde etmek için aktif olarak çalışmasıdır. Kuzey Makedonya Cumhuriyeti çok kültürlü bir toplumdur. Üyelerinin farklı kültürel kimlikleriyle karşı karşıya olan herhangi bir modern toplum gibi, toplumumuz da etnik yapısıyla çok kültürlü bir toplumdur. Bu da, vatandaşların kendi değerlerine, dillerine, adetlerine, geleneklerine veya dünya görüşlerine göre benzer ama aynı zamanda farklı yaşam tarzlarına sahip oldukları anlamına gelir.

Makedon toplumu, Makedonlar, Arnavutlar, Sırlar, Romanlar, Türkler, Boşnaklar, Ulahlar ve onlarca yıldır, asırlarca birlikte yaşayan, işbirliği yapan, arkadaşlık kuran diğerlerinden oluşur. Bölgemizde her zaman farklı kültürler iç içe olmuştur.

Üsküp'teki Eski Türk Çarşısı, çeşitli kültürel simgeli yapıların bulunduğu bir yerdir.

Örneğin, 6 Ağustos 2016 yılında, 24 saat boyunca Üsküp'te metrekare başına 92,9 litre yağmur yağdı ve fırtınanın başlangıcından sonraki ilk iki saat boyunca 800'den fazla fırtına oldu. Fırtına ve yağın sağanak yağmur sellere, ağaçların düşmesine neden oldu ve Çento, Staykovtsi, Smilkovtsi ve Araçinovo yerleşim yerlerinde evler elektriksiz kaldı. Kızılhaç, Kriz Yönetim Masası ve ilgili kurumların koordine ettiği, etnik kökenlerine bakılmaksızın, ülkenin her yerinden vatandaşlar selden sonraki günlerde, mağdurlara en gerekli yardımı toplamak için dayanışma gösterdi. Bunu yaparak herkese karşı Pratik bir örnek sergilemiş, dostluk, yardımlaşma, fedakarlık ve bir arada yaşama örneği gösterdiler.

ÖNERİLEN AKTİVİTELER

1. Aktivite:

Ebeveynleriniz veya öğretmenlerinizle Üsküp'teki Eski Türk Çarşısı'nı ziyaret edin ve orada hangi yapıların var olduğunu ve hangi döneme ait olduklarını öğrenin.

Davut Paşa Hamamı, Ulusal Galerisi'nde başlayabilirsiniz. Resim Galerisi olmadan önce ne olduğunu ve hangi amaçla kullanıldığını, hamam kelimesinin ne anlama geldiğini araştırın ?

Çarşıdaki yaşlı bir kişiyle görüşme/ röportaj yapın, geçmiş yıllarda burada bir arada yaşayan Yahudiler, Hıristiyanlar ve Müslümanlar arasındaki ilişkiyi araştırın. Daha sonra bugünkü haliyle çarşıda, bir arada yaşama ve beraberliği karşılaştırın. Üsküp'teki Eski Türk Çarşısı' nı gezip, ziyaret edemiyorsanız, çeşitli kaynaklardan, örneğin, kitaplardan, dergilerden, monografilerden, internetten çarşının halini araştırın !

2. Aktivite:

Okulunuz, Eğitimde Etnik Entegrasyon projesine dahil mi? Bu tekinliğe dahilseniz ve katıldysanız, şimdiye kadar yaptığınız etkinlikleri listeleyin. Ardından, gelecekte gerçekleştirmek istediğiniz etkinlikleri önerin. Bunları müdüre ve pedagojik servise bildirin!

ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE SORUN ÇÖZME FAALİYETLERİ

1. Aktivite:

“Eski topluluk sorunlarına çözümler”

• Okulunuzda veya yaşadığınız yerde var olan bir sorunu düşünün. Toplum içinde hayatı daha iyi hale getirmek için ne yapabilirsiniz? Okulunuza ve içinde yaşadığınız topluma nasıl katkıda bulunabileceğinize dair bir eylem planı oluşturun !

Başarılı eylem için 10 ipucu:

1. Bir sorun seçin.
2. Sorunu araştırın.
3. Seçilen soruna yönelik tüm olası çözümleri listeleyin.
4. Sorunu çözenin yollarını araştırın. Yaratıcı olmaya çalışın.
5. Benzer düşünen kişiler, işbirlikçiler ve destekçiler bulun.
6. Medya ile işbirliği yapın ve eyleminizin reklamını yapın. Halkın desteğini isteyin.
7. Teklifinize kimin katılmadığını öğrenin. Farklı fikirleri tartışın ve anlamaya çalışın.
8. Bir eylem planı geliştirin ve atacağınız tüm adımları hesaplayın.
9. Eyleminizi değerlendirin. Başarılı mı? Nasıl daha başarılı olabilir?
10. Devam edin ve pes etmeyin! Tepki ver, görmezden gelme!

2. Aktivite:

Yiyecek toplayacağınız ve açlıkla başa çıkmak için hayır kurumlarına yiyecek dağıtacağınız “Gıda Bankası” adlı bir etkinlik başlatın. Otellerde ve restoranlarda, artakalan yiyecekleri saklamak ve evsizlere veya engelli kişilere bağışlamak için harekete geçirmenin bir yolunu bulun. “Retweet Yemek” platformu, aktivitenin gerçekleştirilmesinde size yardımcı olabilir.

KONUDAN SORULAR :

- Hiç gönüllü oldunuz mu? Ailenizden kimse gönüllü oldu mu? Ne sebeple? Gönüllü olarak deneyiminiz hakkında yazın.
- Birlikte yaşama nedir ve topluluk nedir? Bir arada yaşama örneği verin!
- Kuzey Makedonya Cumhuriyeti neden çok kültürlü bir toplumdur ve içinde bir arada yaşamanın olduğunu doğrulayan sebepler nelerdir? Cevabı tartışın ve delleyin !
- Başka bir kültürün etkisinin sonucu günlük hayatınızda neleri etkiler ?
- Bir kültürden insanlar başka bir kültürün özelliklerini günlük yaşamlarında kabul ederlerse, farklı kültürlerin etkisi ne olur?

TERİMLER:

Kabullenmek - kabul etmek, birini bir süreliğine önemsemek; barınak sağlamak;

Saygı - birine veya bir şeye saygı duymak;

Farklılık – farklılık, çeşitlilik, benzerlik yok;

Topluluk - belirli nedenler ve amaçlarla bir bütün olarak insanlar veya toplumlar, kuruluşlar, kurumların birliği;

İlişkiler - konum, birbirleriyle ilişki, karşılıklılık, insanların bağlantısı;

Bireyler – kişisel bireyler, şahıslar, birimler.

Gönüllülük - belirli bir nüfusa hizmet sağlamak için bir bireyin veya grubun gönüllü katılımı;

Gönüllü - kişisel gelişim için gönüllü veya ücretsiz çalışan kişi.

Hoşgörü - bizden farklı olanlara sabır göstermek;

Birlikte yaşama - birlikte yaşamak, bir topluluk içinde yaşamak;

Topluluk - bir durum ve belirli bir topluluğa ait olma duygusu.

İşbirliği - ortak bir amaç için başkalarıyla çalışmak;

Çok kültürlü - varoluş, birçok kültürel yaşam biçiminin tek bir sosyal ortamda nüfuz etmesi.

VATANDAŞ VE TOPLUM

- Vatandaşın toplum içindeki rolü
- İnsan haklarının geliştirilmesi
- Hak ve sorumluluk türleri
- Çocuk hakları
- Stereotipler, önyargılar ve ayrımcılık

KONU YA GENEL BAKIŞ

Bu konuyu tamamladıktan sonra Şunları yapabileceksiniz:

- Vatandaşların toplumdaki farklı rollerini ve davranışlarını tanımlamak ve demokratik bir toplumun değerlerini analiz edebilmek;
- insan haklarının gelişmesi için farklı faktörlerin ortaya çıkıŐını ve etkisini açıklayabilmek;
- İnsan haklarının demokratik bir toplumu nasıl teşvik ettiğini değerlendirmek ve bunların ilerlemesini savunabilmek;
- Günlük yaşamda vatandaşların farklı rollerini ve davranışlarını tartıŐabilmek;
- toplumdaki farklı hak ve sorumluluk türlerini ayırt etmek ve analiz edebilmek;
- haklarınızı bilmek ve çocuk haklarının korunması ihtiyacını açıklayabilmek;
- Ayrımcılıkla, stereotiplerle ve önyargılarla mücadelenin anlamını ve katkısını açıklayabilmek.

KONU 3

VATANDAŞIN TOPLUM İÇİNDEKİ ROLÜ

Öğrenci parlamentosunun temsilcilerine oy veriyoruz

VATANDAŞIN TANIMI

Vatandaş, sosyal toplulukta özgürlükleri, hakları ve görevleri olan bir kişidir; bu, oy verebileceği, sivil derneklere ve sivil girişimlere katılabileceği, çalışabileceği, vergi ödeyebileceği, yasalara itaat edebileceği ve devletin anayasası tarafından kutsanmış tüm hak ve özgürlüklerden yararlanabileceği anlamına gelir.

Makedon toplumunda farklı milletlerden, dinlerden, ten renklerinden, mülkiyet statülerinden, eğitimden vb. vatandaşlar yaşamaktadır. Vatandaşlar şehirlerde, köylerde, semtlerde, mahallelerde yaşayabilirler. Aralarındaki farklılara bakılmaksızın, aynı hak ve yükümlülüklerle sahiptirler, bu da tamamen eşit oldukları anlamına gelir. Hiç kimse ayrıcalıklı olmamalı veya diğerlerinden üstün yerde tutulmamalı ve hiç kimse dezavantajlı veya diğerlerinin altında olmamalıdır. Hiç kimse hukukun üstünde olmamalı, kanunlar herkes için eşit olmalı ve herkes için eşit uygulanmalı, bu da kanunun kimse için uygulanmaması anlamına gelmemelidir. Vatandaşlar, tüm toplum yararına yasalar çıkaracak sorumlu bir hükümeti seçip seçmeyeceklerini belirler.

Vatandaşların kendilerini güvende ve emniyette hissetmeleri için hak ve özgürlüklerini korumak hükümetin sorumluluğundadır.

Vatandaşlar, parlamento ve yerel seçimlerde oylama, referandum (halk oylaması) yoluyla hükümei seçmeye katılmalıdır; bu, birlikte yaşama katılımı ve haklarını koruma fırsatı anlamına gelir.

Sorumlu vatandaşlar, haklarını kullanan ve toplumdaki yükümlülükleri veya görevleri yerine getiren kişilerdir. Örneğin, sandık başına giden veya herhangi bir sivil örgütlenme biçimine katılan vatandaşlar, herkesin çıkarına kimin ve nasıl hükmetmek istedikleri konusunda net bir mesaj verirler.

DEMOKRATİK TOPLUMUN DEĞERLERİ

Demokrasi nedir ve karar vermede sorumluluk nedir? Demokrasi (demos – antik yunancada halk, kratos ise – güç demektir), hükümetin yani vatandaşların iktidara sahip olduğu bir tür sosyal düzendir. Demokrasinin doğuşu, eski yunan antik çağda meydana gelen ve antik şehir devletlerinde meydana çıkan bir siyasi yönetim türünün en gelişmişisi MÖ 5. yüzyılında Atina demokrasisi olarak kabul edilir. Bir demokrasi sisteminde halk üzerinde değil halk adına yönetim yapılır. Vatandaşlar, seçimlerde kendilerini kimin temsil edeceğine ve kimin sınırlı ve kesin olarak tanımlanmış bir zaman dilimi için hüküm süreceğine karar verir.

Bir demokraside, tüm vatandaşlar için aynı kural ve kanunlar geçerlidir. Buna eşitlik denir. Vatandaşlar, vazgeçilemez ve dokunulmaz oldukları için tüm kişisel hak ve özgürlüklerden korunmalıdır, bu da tüm hak ve özgürlüklerin doğuştan kendilerine ait olduğu ve hiç kimse tarafından hayatları boyunca onları alamayacağı anlamına gelir. Demokrasi kelimesi, herkesin karar alma sürecine eşit olarak katıldığı bir durumu tanımlamak istediğimizde de kullanılır. Bir ülkede, bir kurumda veya bir toplulukta demokrasinin var olduğunu dediğimizde, tüm üyelerinin karar alma süreçlerine eşit erişime sahip olmasını bekliyoruz.

Dolayısıyla, okulda demokrasinin anlamı, sınıflarındaki tüm öğrencilerin örneğin pikniğe gitmek için ziyaret etmek istedikleri bir yer önermesidir.

En çok oyu alan birkaç yer arasında, öğrenciler gitmek için en iyi yerlere oy vererek tekrar seçiyorlar. Benzer şekilde, yaşadığımız toplumda sivil faaliyetlerimizi de gösterebiliriz. Birlikte hareket ederek içinde yaşadığımız topluluğu geliştirebiliriz. Vatandaşlar belediyelere teklif verebilir ve daha sonra verdikleri bir teklife en uygun çözümü belirli bir süre içinde seçebilirler.

Örneğin, bir trafik sorununu çözmek, çevreyi korumak veya vatandaşların günlük olarak karşılaştıkları diğer herhangi bir sorunları korumak gibi.

Vatandaşların karar vermede kullanılabilirliği

Okuyun, düşünün ve tartışın !

- Okulunuzda hiç karar alma sürecine dahil oldunuz mu?
- Okulda veya akranlar arasında birine veya bir şeye oy verdiniz mi?
- Okul koşullarını iyileştirmek için önemli kararlar alırlarsa sınıf arkadaşlarınızla konuşun.

VATANDAŞIN TOPLUMADA KATILIMI

Vatandaşların kamusal karar alma sürecine dahil oldukları herhangi bir faaliyet, yaşamlarının kalitesini etkiler ve vatandaşlarının yaşamlarına **sivil katılım** denir.

Bir demokraside, topluluğun her üyesi katılabilir ve katılmalıdır. Demokrasi halkın egemenliği anlamına geldiğinden, vatandaşların aktif rol alarak çeşitli konulara katkıda bulunmaya ilgi duyması iyidir. Vatandaşlar, karar alma veya çözüm önerilerine aktif olarak katılmazlarsa, başka birinin kendileri için sorun önermesini ve çözmesini bekleyen pasif gözlemciler haline gelirler.

Sembol kullanan vatandaşlar sosyal hayata katılmak istediklerini gösteriyor

Belediye meclisinin çalışmalarına katılan vatandaşlar

Aktif katılım bize, sorunlara nasıl yaklaşacağımız, toplumun tüm üyeleri için ortak yarar üzerinde nasıl anlaşacağımız, kendi fikrimizi nasıl ifade edeceğimizi ve aynı zamanda diğer insanların görüşlerini dinleyip onlara saygı gösterecek beceriler ve yetenekler kazanma fırsatı verir. Aktif katılım yoluyla ifade ve fikir özgürlüğü hakkımızı kullanırız, ancak aynı zamanda alınan kararların sorumluluğunu üstlenme sorumluluğunu da kazanırız. Demokratik prosedürlere saygı göstererek neye birlikte karar vereceğimizi, hedefe ulaşmak ve başarıya ulaşmak istiyorsak uygulama ve sorumluluk almalıyız. Gençler problemlere dikkat çektiklerinde, faaliyetlerde bulduklarında, münazaralarda, tartışmalarda bulduklarında, çözümler önerdiklerinde, sorumluluklarını paylaştıklarında, yaşadıkları ve eğitim gördükleri toplumda kararlar aldıklarında, **gençliğin katılımıyla** demokrasiyi uyguladılar.

ÖNERİLEN AKTİVİTELER

1. Aktivite:

Bu ölçeği http://www.mcgo.org.mk/pub/Vodic_za_ucenici_gragjansko_obrazovanie_MK.pdf adresinde veya 40. sayfadaki Vatandaşlık Eğitimi Kılavuzunda bulabilirsiniz.

Demokrasiye katılma hakkına sahipsiniz!

Nasıl olduğunu biliyor musun?

Verilen Katılım Ölçeğine göre hangi bölüme ait olduğunuzu belirleyin!

Табела 3 Скала на учество

SKALAPLO	OPIS	PRIMER VO UČENİKETE	
AKTIV	Mladete i vospasnite postignaci dnevno su dostupni.	Mladete dnevno idu, pod nadzorom aktivnosti i ti koji vospasnite da im se priključat.	Učeničete samost da imaju partner za velesenide pred učeničete. Prerat partnerstvo so učeničete i organizacii za da dajat predlog i da poboriat sredstva od organizacii.
	Mladete inicirajut i utvorajut.	Mladete imaju ideli i odručajut kako im se stvaraju projekt. Vospasnite so dostajni, dajut podrška i odručajut vo mladete putu i vo imajute vodnje na dektivnostite.	Grupa učeničete dobivajut dozvola od direktoriat da organizirajut akcija za dajut na imajute. Učeničete odručajut što im bude podražta i vospasite što im iskrajut; učeničete dajut podrška.
	Vospasnite inicirajut, odručajut i dajut znanje so mladete.	Vospasnite ja dajut idejta, vo mladete so odručajut vo odručajute, inicirajute i so organizirajute na projekt.	Nastavnik vo učeničete si pravjua učeničete za ideli za odručajute na dajut na čenajute. Učeničete organizirajut da ima koncert na učeničete. Nastavnikite i učeničete zajedno go organizirajut i go organizirajut nastavnite.
	Vospasnite so konkurirajut so mladete i im informirajut.	Vospasnite go organizirajut i go organizirajut projekt, a mladete vo mladete so profajut vo znanje na organizirajute. Mladete dobivajut dodatna informacija za imajute. Učeničete so organizirajut za imajute. Učeničete so organizirajut za imajute.	Organizacii od imajute konkurirajut so učeničete za da dajut imajute za dajut na imajute. Učeničete so organizirajut što im bude da so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute.
	Mladete so inicirajut, vo im informirajut.	Vospasnite odručajut za projekt, a mladete go organizirajut projekt i organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut za imajute. Učeničete so organizirajut za imajute.	Na organizacii imajute vo učeničete ima prostor za dajut imajute – učeničete so organizirajut imajute vo imajute. Učeničete so organizirajut imajute vo imajute. Učeničete so organizirajut imajute vo imajute.
PRAKTI	Imajute.	Mladete dobivajut imajute, vo imajute, vo imajute, vo imajute. Učeničete so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute.	Učeničete treba da ima imajute. Učeničete treba da ima imajute. Učeničete treba da ima imajute. Učeničete treba da ima imajute.
	Imajute.	Mladete dobivajut imajute, vo imajute, vo imajute, vo imajute. Učeničete so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute.	Vo učeničete so organizirajut imajute, vo imajute, vo imajute, vo imajute. Učeničete so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute.
	Imajute.	Vospasnite imaju imajute, vo imajute, vo imajute, vo imajute. Učeničete so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute.	Učeničete treba da organizirajut imajute, vo imajute, vo imajute, vo imajute. Učeničete so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute. Učeničete so organizirajut imajute.

Çocukların ve gençlerin katılımının sekiz ölçeği gösterilmiştir. Ölçekte, bir konu için en yüksek katılım seviyesi, gençlerin konuyu başlatıp yetişkinlerle birlikte çözdükleri zamandır; gençlik katılımının en düşük seviyesi ise bir projeye katılmaya davet edildikleri ancak gerçek bir bilgi veya kararlar ve sonuçları hakkında etkiye sahip olmadıkları zamandır.

2. Aktivite:

Bir T-tablo hazırlayın!

Vatandaşların toplumdaki rolleri nelerdir ve somut örneklerde davranışları hangisidir?

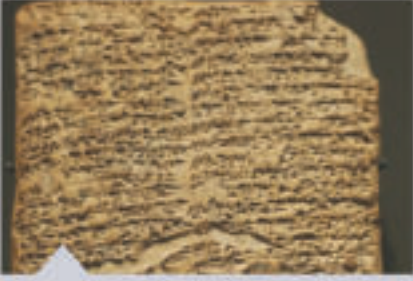
T-tabloyu hazırladıktan sonra, yazılı örnekleri tartışın!

İNSAN HAKLARININ GELİŞTİRİLMESİ

İnsan - homo sapiens türünün bir üyesi, erkek, kadın, çocuk veya kişilerden oluşur

Haklar - insana niyet edilen veya izin verilen haklar, ona garanti edilen özgürlüklerdir

İNSAN HAKLARI

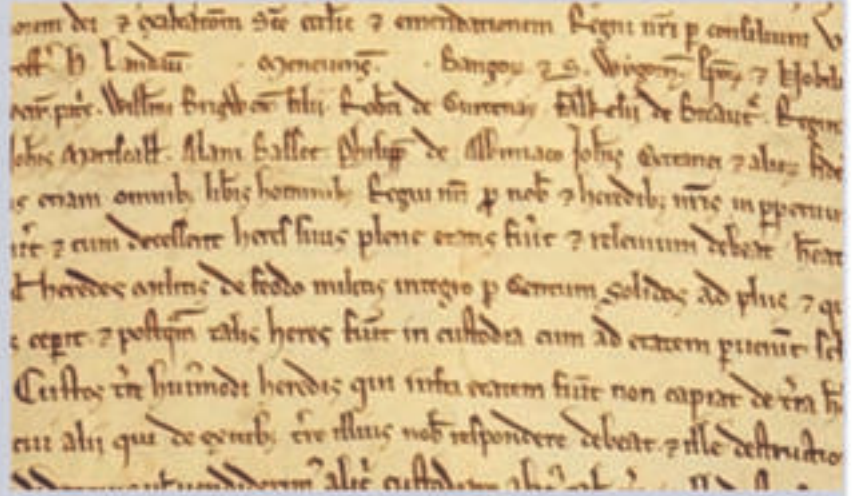
Babil'deki Hammurabi Yasası (günümüz Irak'ı, MÖ 1760), Babil kralı tarafından kurulan ilk yazılı yasal işlemdi.

Babil'in fethinden sonra Pers kralı Cyrus tarafından kabul edilen Cyrus Antlaşması (günümüz İran, M.Ö 570).

Eski zamanlarda tüm insanlara eşit olarak uygulanan insan hakları yoktu, ancak özgürlük, ifade özgürlüğü veya eşitlik arzusunun vurgulanması için fikirler ve ihtiyaçlar vardı. Antik çağda, birçok filozof özgürlük ve kölelik, adalet ve eşitlik hakkında konuştu ve yazdı. O zamanlar tüm toplumlar bugünün bakış açısından ayrımcıydı ve eşit haklara sahip değillerdi. İnsanlar özgür, zengin veya erkek olmaları, o zamanda "gerçek tarafta" yer alırlar ve korunma hakkına sahiptiler. Köleleştirilen ve köle ilan edilen insanlar satılabilir, satın alınabilir, işkence görebilir, öldürülür, onlar için insan hakları yoktu. Eski Çağ'da, bazı insanların haklarını korumak için hükümdarlar tarih boyunca kanunlar çıkardığına dair yazılı belge örneklerine rastlanmıştır.

Tüm vatandaşlar için hakların önemi 18. ve 19. yüzyılın sonlarında önem kazanmaya başladı. 1789'da Fransa kralını tahttan devirdi ve ilk Fransız Cumhuriyeti'ni kurdu. Cumhuriyet Ulusal Meclisi "İnsan ve Vatandaş Hakları Beyannamesi" ni kabul etti. **Bildirge**, Voltaire, Montesquieu ve Rousseau gibi büyük eğitimcilerin ve ansiklopedistlerin görüşlerini kapsıyor. Bildirge, monarşinin siyasi ve yasal sistemini sarstı ve özgürlük, mülkiyet, güvenlik, baskıya karşı çıkma hakkı ve din hakkı gibi insan haklarını tanımladı.

Bazı insan haklarının korunması için 13. yüzyılın başından kalma önemli bir belge "Magna Carta Libertatum" veya Büyük Özgürlük Şartı'dır. 1215'te İngiltere'de yürürlüğe girdi.

Monarşide var olan aristokratik ayrıcalıklar ve miras hakları sistemi, tüm vatandaşların kanun önünde eşitliği ilkesiyle değiştirildi.

Roma Hukuku, insanın belirli "doğal haklarının" tanınmasının temelidir. Avrupa'da 17. ve 18. yüzyıllarda birçok filozof yaşam, mülkiyet ve özgürlüğün "doğal hakları" hakkında yazdı. Bu doğal haklar, daha sonra anayasal olarak güvence altına alınan insan haklarına temel teşkil eden bir belge aracılığıyla 17. yüzyıl İngiltere'sinde yazılı olarak kaydedildi.

Doğal haklar fikri, hakların doğuştan geldiği, doğuştan kazanılan ve insan oldukları için bireylere ait olduğu anlamına gelir. Doğal hakların insanlara yasal haklar vermesi gerektiği düşüncesi dünyada bazı ülkelerin kanunlarında kabul görmüş ve yer almıştır.

Fransız İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirgesi

EVRENSEL BİLDİRGE

Evrensel Bildirgeyi kabul etme nedenleri

İnsan hakları, II.Dünya Savaşı sırasında olduğu kadar hiçbir zaman tam bir yok olmaya yakın tehditle karşı karşıya geldiği görülmedi. 55 milyon insan Naziler ve müttefikleri tarafından öldürüldü, büyük maddi hasara neden oldu, tüm şehirler yerle bir edildi, birçok çocuk da dahil olmak üzere insanlar evlerinden kovuldu. Bu korkunç olaylarda, sivil ve sivil binalarına insani muamele için Cenevre Sözleşmeleri'nin tüm kuralları ihlal edildi. İkinci Dünya Savaşı sırasında, halkların Nazi ve faşist devletler tarafından acımasızca "imha edilmesi" ve yerlerinden edilmesinin ardından, Makedonya halkının yanı sıra Makedonya'da yaşayan diğer halk da acı çekti ve etkilendi.

Eleanor Roosevelt, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni ilk kez gösteriyor

“Holokost, Naziler ve işbirlikçileri tarafından yaklaşık 6 milyon Yahudi'nin öldürülmesidir. Almanya'nın 1941 yazında, Sovyetler Birliği'ni işgali ile Mayıs 1945'te Avrupa Savaşı'nın sona ermesi arasında, Nazi Almanyası ve müttefikleri, yönetimleri altındaki Yahudi halkının her üyesine suikast düzenlemeye çalıştı. Nazilerin, Yahudilere karşı ayrımcılığının Hitler'in Ocak 1933 yılında iktidara gelmesiyle başladığı düşünüldüğünde, birçok tarihçi bu tarihi Soykırım'ın başlangıcı olarak görüyor. “Hitler rejiminin tek kurbanları olarak Yahudiler değildi, ancak Nazilerin tamamen yok etmeye çalıştığı tek grup onlardı.”

Yad Vashem, Kudüs, İsrail

Verilen örnekleri analiz edin ve insan hakları ihlallerini tartışın.

II.Dünya Savaşı sırasında Yahudi halkını tamamen yok etme planı vardı. Katliam (Holokost), 1.5 milyonu çocuk olmak üzere 6 milyon Yahudi' nin öldürüldüğü en büyük suç olan soykırımı tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Soykırım kurbanları olarak çok sayıda Romanlar, fiziksel ve zihinsel engelli insanlar, mahkumlar, eşcinseller ve çok dahası öldürülenler arasındaydı. Yahudileri toplu şekilde ve tamamen yok etmek için, kurbanların boğulduğu ve ardından yakıldığı gaz odaları olan toplama kampları kuruldu.

Okuyun, düşünün ve tartışın !

11 Mart 1943'te, günümüz Makedonya topraklarındaki tüm Yahudiler tutuklandı ve ardından üç grupta, yüzde 98'i sınır dışı edildi. Yahudi nüfusunun çok küçük bir kısmı sürgünden kaçmayı başardı. Üsküp, Manastır ve İştip'ten, 7,144 Makedon Yahudisi (o zamanlar Yahudilerin çoğu bu üç şehirde yaşıyordu) Treblinka toplama kampına sürüldü ve hiçbiri hayatta kalamadı.

Romanlara karşı soykırım veya Roman Katliamı - aynı zamanda Poraymos (imha) ve Samudaripen (toplu katliam) olarak da bilinir - Almanya'daki Nazi rejimi ve müttefiklerinin II.Dünya Savaşı sırasında Avrupa'daki Romanlara karşı soykırım yapma girişimiydi. Tarihçiler, 220.000 ila 500.000 Romanın, Naziler ve işbirlikçileri tarafından öldürüldüğünü, o sırada Avrupa'daki 1 milyon Romanın % 25 ila % 50'sinin üzerinde olduğunu tahmin ediyor. Ian Hancock tarafından yapılan daha detaylı bir araştırması esnasında, ölü sayısının 1,5 milyon civarında olduğunu ortaya koyuyor.

DÜNYANIN DEĞİŞİME İHTİYACI VARMIŞ !

Dünya Savaşı olayları, insan haklarını uluslararası toplumun dikkatinin merkezine koyan şeydir. Birleşmiş Milletler (BM), dünya halklarını birleştirmek ve tüm uluslar arasında barış, işbirliği ve refah koşullarını yaratmak için 1945 yılında kurulmuştur. İnsani nedenlerle yönetilen Birleşmiş Milletler, insan haklarının geliştirilmesini ve ilerletilmesini birincil hedefi haline getirmiştir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, 10 Aralık 1948'de, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edildi. Milliyeti, dini, cinsiyeti, ırkı, ten rengini, mülkiyet durumu, dili, yaşı ne olursa olsun insanların medeni, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel haklarını teminat altına alan 30 üyeden oluşur. İyi niyetin bir ifadesi ve tüm demokratik ülkelerin Anayasalarına, temel insan haklarını en büyük demokratik değer olarak dahil etmeleri ve korumaları için bir değer olarak kabul edildi.

Bu belge, insan haklarının korunmasını düzenleyen birçok müteakip sözleşmenin temelini oluşturmaktadır. Dünyadaki tüm insanlar için ayırım gözetmeksizin insan haklarını ve özgürlüklerini ilan eden tarihteki ilk insan hakları sözleşmesidir. Dünyadaki tüm insanlar için geçerli olduğu için evrensel bir öneme sahiptir. Bildirge, Birleşmiş Milletler'in temel amacının, nesilleri savaşın dehşetinden kurtarmak ve "temel insan haklarına, insan onuruna ve değerine, kadın ve erkek eşit haklarına olan inancı yeniden teyit etmek olduğunu vurguluyor. "

Daha sonra, uluslararası toplum, Bildirge'nin yasal ilkelerini korumak amacıyla bir sürü kilit yasal önlemler yaptırdı.

1950'de, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi**, Evrensel Bildirge temelinde kabul edildi. Sözleşmeyi imzaayan devlyler, Sözleşmeyi imzalamakla güvence altına alınan insan haklarına saygı göstermeyi kabul eder ve taahhüt ederler. Sözleşmeyi imzalayan ülkelerde uygulanması Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Strazburg'daki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından izlenmektedir. Kuzey Makedonya Cumhuriyeti , 1997 yılında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imzalamıştır. İmzayı atan ülke vatandaşlarının herhangi bir hakkı ihlal edilirse, Strazburg Mahkemesi'ne başvurabilirler.

Yahudilerin Makedonya'dan Treblinka kampına sürgün edilmesi

Romanlara karşı soykırım, Romanların infaz için toplanması

ÖNERİLEN AKTİVİTELER

1. Aktivite:

Okulda insan haklarına ne kadar saygı duyulur?

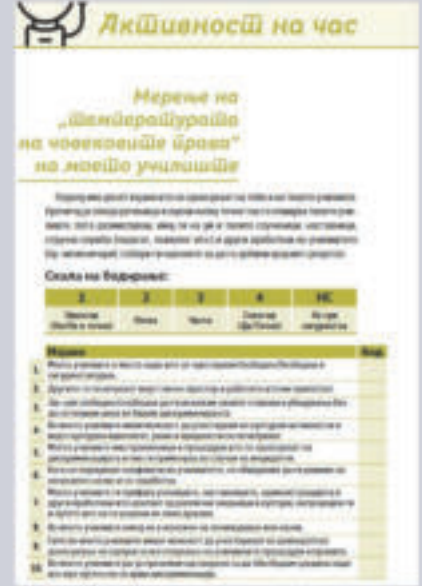
• Aşağıdaki linkte bulunan tabloyu doldurun: http://www.mcgo.org.mk/pub/Vodic_za_ucenici_gragjansko_obrazovanie_MK.pdf veya şu adresteki Vatandaşlık Eğitimi Kılavuzunda sayfa 48 de bulabilirsiniz.

• Okulunuzdaki “insan hakları sıcaklığını” hesaplamak için her soruya verdiğiniz toplam puanları ekleyin. Okulunuzdaki toplam “insan hakları sıcaklığı” _____ dir. En yüksek sıcaklık = 40 “insan hakları derecesi” = okuldaki insan haklarına tamamen saygı gösterilir.

• Sınıf içinde, sorulara verilen cevapları karşılaştırın ve farklı öğrenciler tarafından yapılan değerlendirmedeki farklılıkları tartışın. Her bir ifade için tüm öğrencilerin puanlarını ekleyin ve hangi ifadelerin en az puanla derecelendirildiğini belirleyin.

Durumun nasıl iyileştirilebileceğini düşünün.

1. Profesyonel hizmete sunacağınız önlemler ve faaliyetler için öneriler içeren bir mektup hazırlayın veya:
2. Önlemler ve teklifler için uzman servisi ile bir önlemler ve öneriler düzenleyin.

İNSAN HAKLARI TÜRLERİ

Tüm insanlar özgür doğar, onur ve haklar bakımından eşittir. Akıl ve vicdana sahiptirler ve birbirlerine genel insan aidiyeti ruhu içinde davranmalıdırlar, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 1. Maddesi.

İNSAN HAKLARI NELERDİR

İnsan hakları, doğumdan yaşamın sonuna kadar dünyadaki her bireye ait olan temel hak ve özgürlüklerdir. Nereden geldiğimiz, neye inandığımız veya hayatı nasıl yaşamayı seçtiğimiz önemli değil, hayatı kendi tercihlerimize göre yaşama hakkı bize aittir. İnsan hakları; haysiyet, eşitlik, adalet, saygı ve bağımsızlık gibi evrensel değerlere dayanır.

Bu değerler bizi koruyorlar. İhlal edilmiş olabilir ancak yok edilemezler. İnsan hakları bize aynı şekilde davranır: zengin ve fakir, erkekler ve kadınlar, yaşlılar ve gençler, beyazlar ve siyahlar.

Bize saygı duymasını sağlıyor ve bizi başkalarına saygı duymaya mecbur ediyorlar. Hepimizin yaşam, özgürlük, güvenlik ve su, yiyecek, barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılama hakkına sahibiz, hangi ülkede yaşarsak yaşayalım, ailemiz nasıldır, ırkımız, ten rengimiz, cinsiyetimiz, dinimiz, siyasi inançlarımız, ulusal ve sosyal kökenimiz, cinsel yönelimimiz, eğitimimiz veya diğer herhangi bir durum. Bunlar, kendisi insan olduğu gerçeğiyle her bireye ait olan haklardır.

İnsan hakları, kişisel farklılıklara veya farklı gruplara ait olmalarına bakılmaksızın tüm insanların haklar açısından eşit olduğu ilke veya düzenlemelerdir.

Temel ihtiyaçların karşılanamaması haksızlıktır ve bir insan hakları ihlalidir. Anımsayın !

İNSAN HAKLARININ SAHİP OLDUĞU TEMEL DEĞERLER

İnsan hakları fikrinin altında yatan temel değerlerden ikisi insan onuru ve eşitlik. İnsan hakları, onurlu bir yaşam için gerekli olan temel standartların belirlenmesi olarak anlaşılabilir.

Tüm insanlara eşit olarak ait oldukları için evrenseldirler. İnsan haklarında yer alan diğer birçok değer, bu iki temel değerden türetilir, örneğin: özgürlük, saygı, ayrımcılık, hoşgörü, adalet ve sorumluluk. Bu değerler neden önemlidir?

Özgürlük: çünkü insan özgür iradesi, insan onurunun önemli bir parçasıdır. İrademize karşı bir şey yapmaya zorlamak insanı küçük düşürür.

Başkalarına saygı: çünkü birine saygı duyulmaması, kişinin bireyselliğine ve haysiyetine saygı duyulmaması anlamına gelir.

Ayrımcılığa karşı koruma: çünkü insan onurunda eşitlik, insanlara aidiyetleri temelinde değer vermememiz gerektiği anlamına gelir.

Hoşgörü: çünkü hoşgörüsüzlük, çeşitliliğe saygısızlık anlamına gelir ve insanlar arasında eşitliği savunmak tekdüzelik anlamına gelmez.

Adalet: İnsanlar, insan ırkının üyeleri olarak eşit olduklarından, adil davranılmayı hak ederler.

Sorumluluk: çünkü başkalarının haklarına saygı duymak kişinin kendi eylemlerinin sorumluluğunu doğurur.

İnsan haklarına saygı duyulmalı, saygı gösterilmeli, teşvik edilmeli ve modern toplumlarda insanların yaşadığı koşullara göre yaygınlaştırılmalıdır.

İnsan haklarını öğrenmemizi kolaylaştırmak için, onları bölündükleri gruplara göre araştıracağız:

İNSAN HAKLARININ İLK NESLİ

Birinci nesil insan haklarının bazı hakları on yedinci ve on sekizinci yüzyıllarda ortaya çıktı ve esas olarak vatandaşların medeni ve siyasi taleplerine dayanıyordu. Bu hakların amacı, toplumdaki tüm vatandaşları etkileyen politikaları etkilemek, aynı zamanda yöneticilerin gücünü sınırlamaktı. Bu haklar için mücadelede iki temel fikir vardı: kişisel özgürlük ve bireylerin devlet tarafından taciz edilmesinden korunması. Genellikle "mavi" haklar olarak anılan birinci nesil insan hakları, özgürlük ve siyasi yaşama katılım hakkındadır. Doğaları gereği, esasen medeni ve siyasi haklardır. Bu kategoriye giren daha önemli haklardan bazıları şunlardır: yaşam hakkı, kanun önünde eşitlik, irade ve ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, adil yargılanma hakkı, masumiyet karinesi. Bu da mahkeme aksini ispat edene kadar herkesin masum olduğu anlamına gelir, din özgürlüğü, mahremiyet ve oy kullanma hakkı da dahildir. Oy kullanma hakkı, herkesin oy kullanma hakkına sahip olduğu anlamına gelir. Vatandaşlar seçimlerde oy kullanarak kendilerini kimi temsil edeceğine karar verir ve ayrıca her vatandaş ülkedeki herhangi bir kamu görevine aday olabilir.

Bu haklar geleneksel olarak en önemli insan hakları olarak görülmüştür. Bu haklar geleneksel olarak en önemli insan hakları olarak görülmüştür. Ama bu durum öyle mi, diğer hak gruplarını açıkladığımızda aşağıda göreceğiz.

İNSAN HAKLARININ İKİNCİ NESLİ

İkinci nesil insan hakları, insanın ekonomik, sosyal ve kültürel haklarıyla ilgilidir. Farklı vatandaşlar için eşit muameleyi garanti ederler. Ekonomik ve sosyal haklar arasında, adil ve elverişli koşullarda çalışma hakkı, yemek hakkı, makul bir yaşam standardı, barınma, yaşlılar ve engelliler için emeklilik hakkı, sağlık bakımı ve sosyal güvenlik ve sigorta, işsizler için sosyal yardım yer alır.

Ekonomik haklar, insan onuru için belirli bir asgari maddi güvenliğin gerekli olduğu gerçeğinin yanı sıra, istihdam veya konut sahibi olmamanın aşağılayıcı olabileceğini göstermektedir. Birinci nesil haklar gibi, bu haklar İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nde ve Avrupa Konseyi'nin Avrupa Sosyal Şartında yer almıştır. Bunlar bazen "kırmızı" haklar olarak adlandırılır. Hükümete saygı duymak, onları desteklemek ve yerine getirmek için bir görev yüklerler.

Devlet, vatandaşların istihdam edilebilmesi, kazanabilmesi, eğitime erişebilmesi, kendi yuvasına sahip olabilmesi için koşullar yaratmalıdır. Bu haklar, insanların nasıl yaşadığı ve çalıştığı ile ilgilidir. Eşitlik fikirlerine ve temel sosyal ve ekonomik mallara, hizmetlere ve fırsatlara erişim üzerine kuruludur.

Toplumsal, ekonomik ve kültürel haklar, topluma tam katılım, sağlık hizmetleri, mahremiyet ve ayrımcılığa karşı koruma için gereklidir.

Kültürel haklar kültürel "yaşam tarzı" anlamına gelir. Bu, yaratıcıların bilimsel, edebi ve sanatsal çalışmalarını korudukları telif haklarını içerir. Küçük toplulukların kültürel yaşamına ücretsiz katılım hakkını ve eğitim hakkını da içerir.

Kültürel haklar, toplumdaki küçük toplulukların kendi özel kültürlerini korumaları için gereklidir: örneğin, ayrımcılık yapmama hakkı ve eşit yasal koruma hakkı.

Oy kullanma hakkı

Çalışma hakkı

Sağlık hizmeti hakkı

Kültürel gelişim hakkı

İNSAN HAKLARININ ÜÇÜNCÜ NESİL

Üçüncü nesil insan hakları, medeni ve sosyal hakların ötesine geçen haklardır. “Üçüncü nesil insan hakları” aynı zamanda “yeşil” çevre hakları olarak da adlandırılır. Bunlar arasında grup ve kolektif haklar, kendi kaderini tayin hakkı, ekonomik ve sosyal gelişme hakkı, sağlıklı bir çevre hakkı, doğal kaynaklara erişim hakkı, iletişim hakkı, kültürel miras hakkı, Nesiller arası eşitlik ve sürdürülebilirlik hakkı bulunmaktadır. Dayanışma, sürdürülebilir kalkınma hakkı, barış ve sağlıklı bir çevre gibi haklar da dahil olmak üzere üçüncü nesil haklar için temel bir fikirdir. Dünyanın büyük bir bölümünde aşırı yoksulluk, savaş, çevre ve doğal afetler gibi koşullar insan haklarının gerilemesi anlamına gelir. Bu nedenle, birçok insan yeni bir insan hakları kategorisini tanıma ihtiyacı hissetti. Bu haklar, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, birinci ve ikinci neslin halihazırda tanınmış haklarını sağlamak için toplumlara uygun koşulları sağlamalıdır. Üçüncü nesil hakların korunması sorumluluğu, sadece devletlerin değil, uluslararası toplumun hedefidir.

Doğal Kaynaklar Hakkı – Amazon Ormanları

Bu hakları garanti etmenin imkansız olduğuna dair endişeler var.

Örneğin, Suriye’de veya Orta Doğu’da barışı sağlamaktan veya Amazon yağmur ormanlarını yıkımdan korumaktan veya iklim değişikliğine karşı uygun önlemleri almaktan kimler sorumlu olmalıdır?

Okuyun, düşünün ve tartışın !

İnsan hakları şunlardır:

EVRENSEL: tüm bireylere aittir, çünkü onlar insandır ve herkes onlara eşit şekilde sahiptir.

YAPISAL OLMAYAN: İnsan olmayı bırakamadığımız gibi onları da kaybedemeyiz.

BAĞIMSIZ: Eşit öneme sahiptirler, esasen birbirleriyle ilişkilidirler ve birbirlerinden ayrı olarak algılanamazlar.

1. "İnsan" ve "haklar" kelimelerini yazın. "İnsan" listesinin altında, bir kişinin sahip olması gereken değerler nelerdir? Örneğin: "dürüstlük", "dayanışma".

2. Bu insani değerleri korumak, güçlendirmek ve geliştirmek için neye ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz? Bu değerleri neden seçtiğinizi açıklayın. Örneğin: "eğitim", "arkadaşlık", "sevgi dolu aile".

3. "Haklar" kelimesini tanımladığınızı düşündüğünüz kelimeleri sıralayın.

4. Her iki terim altında yazdığınız sözcüklerden insan haklarının bir tanımını yapmaya çalışın.

5. "İnsan hakları" terimini nasıl tanımladığınızı tartışın.

ÖNERİLEN AKTİVİTELER

1. Aktivite:

Bir insan hakları ihlali vakası seçin, tartışın veya bir gazete makalesi bulun ya da kişisel örnekler verin. İnsan hakları ihlali vakalarını analiz edin.

- İnsan hakları medyasından bir vakadaki ana argümanları belirleyin.
- Argümanları vakanın geçerliliği ve alaka düzeyi açısından değerlendirin.

2. Aktivite:

Aşağıdaki vakayı tartışın!

S.S. 5 yıl bir tekstil fabrikasında çalıştı. Sağlık sorunları olan bir çocuğu var. Bu nedenlerden dolayı bazen işe gitmemesi ve hastalık (rapor) izni alması gerekir. Fabrika sahipleri, iş yerinde fazla izin saati kullandığı için ve iş yerinde devamsızlık yaptığı gerekçesiyle, onu işten çıkardılar ve hastalık izni kullanmayacak bir işçiye ihtiyaç duyduklarını duyurdular. İşten çıkarıldığı ve geçimini sağlayamadığı gerekçesiyle mahkemeye işverene karşı dava açtı.

Bir dava durumunda, S.S.'ye hangi hakların ihlal edildiğini düşünün ve mahkeme kararını görüşmek tartışın. Bir hakim rolünde olsaydınız nasıl karar vereceğiniz konusunda kendi fikrinizi ve argümanlarınızı belirtin.

ÇOCUK HAKLARI

- Çocukların kendi hakları var mı?
- Haklarınız ihlal edildiğinde kime başvuracağınızı biliyor musunuz?
Ebeveynlerinizin / velilerinizin ve öğretmenlerinizin size yardım etme ve koruma görevi vardır, çünkü çocukluğunuz ve yetiştirilme tarzınız mutlu ve kaygısız olmalıdır.

Çocuk Hakları Sözleşmesi
20 Kasım 1989'da kabul edildi.

Hatırla !

**20 Kasım Çocuk Hakları
Günü olarak kutlandı.**

**Benim ve sizin haklar,
bizim hakkımız !**

Çocuklar, insan hakları adı verilen belirli haklarla doğarlar. İnsan hakları, her insanı güvence altına alınmıştır. Devredilemez, dolayısıyla bu da kimseden alınamayacağı anlamına gelir. Çocuk hakları özeldir çünkü çocukların özel korunma hakkı vardır.

Çocuk Hakları Sözleşmesinde listelenmiştir. Dünyada çocuk haklarının korunmasına yönelik ilk uluslararası belgedir. Çocuk hakları 18 yaşın altındaki herkes için geçerlidir. Haklarınızı bilmek önemlidir. Çocuk hakları sizi ve akranlarınızı korur. Hepiniz aynı haklara sahipsiniz !

Hakkınız ihlal edilirse, her zaman yardım isteyin !

ÇOCUK HAKLARI

SÖZLEŞMESİNİN ÖNEMİ

Çocuk Hakları Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler himayesinde 1989 yılında kabul edilmiştir. Sözleşmenin kabulü, çocuk haklarına ilişkin bu uluslararası belgenin taslağının resmen sunulmasından yarım yüzyıl önce başlayan uzun bir sürecin sonucudur. Bu belge, özellikle çocuklar için geçerli olan tüm insan haklarını kapsamaktadır. Sözleşme, çocuk haklarına ilişkin en önemli uluslararası sözleşmedir ve çocuk haklarının daha fazla düzenlenmesine temel teşkil eder. Bu uluslararası belge şu ana kadar dünyadaki çoğu ülke tarafından imzalanmıştır. Ayrıca ülkemiz de bu belgeyi imzalamıştır. Sözleşme, çocukların tüm haklarının yanı sıra onları kimin ve nasıl koruyacağını da kapsar. Çocuk Haklarına dair Sözleşme ile güvence altına alınan haklar bölünmez.

Sözleşmenin temel ilkeleri şunlardır:

- Yaşama hakkı, hayatta kalma hakkı ve gelişme hakkı;
- Ayrımcılığa karşı korunma hakkı;
- Fikirlere saygı duyma ve katılım hakkı;
- Çocuğun yüksek oranda çıkarı yarar.

İlkelere saygı, çocuk haklarından yararlanmanın ön şartıdır. Sözleşme, çocuğu eşit bir insan olarak korumayı amaçlamaktadır. Devletlerin çocuğa karşı ayrımcılık yapmamaları ve çocuk haklarının tam olarak gerçekleştirilmesini sağlamaları gerekmektedir. Sözleşme çocukları tüzel kişiler olarak görmektedir. Sözleşme, çocukların saygı duyulması gereken haklara sahip kişiler olduğu fikrini desteklemektedir:

1. Çocuğun yaşına ve olgunluğuna göre onu etkileyen konularda karar alma sürecine katılımını teşvik eder (bir bütün olarak aile ve toplumu dikkate alır);
2. Sözleşme, çocukların her türlü istismar, şiddet ve haklarını tehdit eden eylemlerden korunma hakkını vurgular;
3. Sözleşme ayrıca çocuğun uygun şekilde büyümesi ve gelişmesi için koşullar sağlayan hakları da öngörmektedir.

Elbette okulunuzda özel ihtiyaçları olan öğrenciler (engelli çocuklar), düşük gelirli ailelerden gelen öğrenciler, Makedonca veya Arnavutça'yı iyi anlamayan veya öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler bulunmaktadır. Hepsi savunmasız ve özel çocuk gruplarına aittir. Onlara destek ol, onlara yardım et !

Çocuk hakları, savunmasız gruplardaki öğrencilere yardımcı olabilecek birçok etkinliği teşvik edebilir. Savunmasız çocuk grupları arasında ücra yerlerde yaşayan çocuklar, çocuk suçlular, çocuk mağdurlar ve şiddet tanıkları bulunmaktadır. Çocuk Haklarına dair Sözleşme ve Kuzey Makedonya Cumhuriyeti yasaları savunmasız çocuk kategorilerini korumaktadır. En savunmasız gruplarla ilgilenirken, Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni hatırlayın!

Hayali balerin olmak isteyen ve kapsamlı bir bale gösterisine başarıyla katılan bir kız çocuğu

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ

Madde 13

Çocuğun, sınırdan bağımsız olarak, basın, sanat veya çocuğun tercih ettiği başka herhangi bir araçla sözlü veya yazılı olarak her türlü bilgi ve fikri arama, alma ve verme özgürlüğünü içeren ifade özgürlüğü hakkına sahiptir.

Bu hakkın kullanılması belirli kısıtlamalara tabi olabilir, ancak yalnızca gerekli olan kanunla belirlenenler:

- Başkalarının haklarına veya itibarlarına saygı; veya
- Ulusal güvenliğin ve kamu düzeninin veya kamu sağlığının yada ahlakının korunması içindir.

Madde 14

Devletler, çocuğun düşünce, vicdan ve din özgürlüğü hakkına saygı duyar. Üye Devletler, yeteneklerinin gelişmesiyle tutarlı bir şekilde çocuk haklarının kullanılmasında yönlendirmek için ebeveynlerin ve yasal vasilerin haklarına ve görevlerine saygı duyacaktır. İfade veya inanç özgürlüğü, yalnızca kanunla öngörülen ve kamu, güvenlik, düzen, sağlık veya ahlakın veya başkalarının temel hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli olan sınırlamalara tabi olabilir.

Madde 15

Üye Devletler, çocuğun örgütlenme özgürlüğü ve barışçıl özgürlüğü toplanma haklarını tanır.

Çocukların temel hakkı oyun oynama hakkıdır

Çocuklar okul bahçesinin düzenlenmesiyle ilgilenir bakar

HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Çocukların hakları vardır, aynı zamanda ailede, okulda ve daha geniş toplumda sorumlulukları mevcuttur. Çocuk haklarından yararlanmaları gerekir, ancak hayatlarının ilerleyen dönemlerinde sorumlu ve başarılı vatandaşlar olmak için sorumluluklarını da yerine getirmeleri gerekir.

Bir çocuk evinde evcil hayvan bulundurmamak istiyorsa, ona karşı sorumlulukları olmalı mı? Bazı insanlar maalesef ki evcil hayvanlarına karşı yeterince sorumlu davranmayıp ve o evcil hayvanlarına uygun şekilde bakmaz, temel ihtiyaçlarını karşılamazlar. Hatta bazıları onları terk ederler. İhmal edilmiş, istismara uğramış, terk edilmiş ve yaralanmış hayvanlar, sorumlu vatandaşlar tarafından birey veya dernek olarak bakılmaktadır. Genellikle evcil hayvan edinmeye yardımcı olurlar. Hayvan refahı yasası, evcil hayvanlarımıza ve onların ihtiyaçlarına bakmamızı ve diğer hayvanları veya insanları tehlikeye atmamamızı zorunlu kılar. Sorumsuz hayvan sahipleri için, yasa belirli tedbirler ve para cezaları öngörmektedir.

Hak ve sorumluluklar!

Okulunuzda, muhtemelen girişe “Okul Yönetmeliği” adlı bir belge eklendiğini fark etmişsinizdir. Diğer tüm kamu binalarında bu gibi davranış kurallarını bulacaksınız: apartman daireleri, sağlık merkezleri, müzeler, sinemalar, tiyatrolar, oteller. Örneğin, bir binadaki yönetmelik kuralları, ortak yaşam alanı ve birlikte yaşamaya rehberlik eder. Mevcut kurallar, bina sakinlerini güvenliğini sağlamak için vardır. Yönetmelik kuralları, binanın içindeki diğer bina sakinleri-komşularla nasıl davranmamız gerektiğini belirler. Bazen bazı bina sakinleri yönetmelik gereği yazılı kurallara uymaz ve onları ihlal ederler. Komşunuz, gece geç saatlerde yüksek sesle müzik dinlerse siz uyuyamazsınız. Bu durumda sizin hangi hakkınızı ihlal ediyor? Komşunuz, başkalarına karşı sorumlu mudur?

Sosyal kurallar veya sosyal normlar denen kurallar var mıdır? Bu kurallar, kabul edilebilir davranışları belirler. Kurallara uyulmaması durumunda cezayı da beraberinde getirir.

Her hak, bir görevin /sorumluluğun yerine getirilmesi anlamına gelir.

Okuyun, düşünün ve tartışın !

1. Evcil hayvan beslemenin artıları ve eksileri nelerdir?
2. Sahibinin sorumlulukları nelerdir?
3. Tüm aile üyelerinin hakları ve sorumlulukları nelerdir?
4. Bir evcil hayvanınız varsa, deneyimlerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşın.

- Bir evcil hayvan koruma derneğini ziyaret edin veya faaliyetlerine katılın.
- Hayvanların hastalara veya engellilere nasıl yardım ettiğini araştırın.
- Öğretmenin yardımıyla hayvanların korunması için broşürler hazırlayın.
- Sınıf arkadaşlarınızla evcil hayvanlarınızın fotoğraf galerisini yapın.
- Farklı evcil hayvan bakımı seçeneklerini keşfedin. Neye göre benzer ve neye göre farklılar?

Evcil hayvanımıza erken yaşlardan itibaren sevgi ve özen göstermeliyiz

Avrupa'da bir Avrupa Çocuk Ombudsmanı Ağı kurulmuştur.

Çocuklar için ombudsman rolündeki bir çocuk

Yüksek yararı ihlal edilen şiddet mağduru bir çocuk

Engelli bir çocuğun yaratıcılığı oyuncak ve oyuncak bebekler için yaptığı evler

ÇOCUK HAKLARININ KORUNMASI

Ebeveynlerin (velilerin) çocuk haklarının korunmasında özel bir rolü vardır, çünkü devlet yetkilileri nezdinde çocuklarının haklarının korunmasını sağlamak için ilk çağrılan kişiler onlardır. Devlet, çocuk haklarının korunmasına yönelik mekanizmaları geliştirmekle yükümlüdür. Devlet, çocukları koruyacak uygun yasa ve kuralları kabul etmekle yükümlüdür.

Çocuk haklarının korunmasında en önemli organ, vesayetin ana organı olan Sosyal Hizmet Merkezi'dir. Mahkemenin de çocuk haklarının korunmasına yönelik kararların alınmasında oynayacağı bir rol vardır.

Genel güvenliğin sağlanmasında polisin oynayacağı ro büyüktür. Polisin rolü, şiddeti veya diğer çocuk hakları ihlallerini önlemede çok önemlidir.

Savcılık, şiddet ve çocuklara karşı suç işlemek söz konusu olduğunda çocuk haklarının korunmasında rol oynamalıdır.

Okul, eğitim sürecinde çocuğun tüm haklarına saygıyı sağlamakla yükümlüdür. Devlet kurum ve kuruluşlarının yanı sıra sivil toplum kuruluşları (yurttaş dernekleri) şiddet, sömürü, çocuk kaçakçılığı ve benzerlerinden korunma programları ve projeleri aracılığıyla çocukların haklarının korunmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Ombudsman (kamu hakemi), vatandaşların / çocukların şikayetleri üzerine hareket eden ve haklarını koruyan bir organdır. Ombudsman, onların adına konuşur ve yaşam koşullarını iyileştirmeye çalışır.

ÖNERİLEN AKTİVİTELER

1. Aktivite:

Çocuk Hakları Sözleşmesini tanıtmak için bir afiş yapın ve okul salonunda sergileyin.

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 5 maddesini seçin ve bu haklardan hangi sorumlulukların doğacağını belirleyin

2. Aktivite:

Akranlarınızla sorunlar hakkında konuşun ! Herkesin eğitim alma hakkı ve onlarla birlikte olursanız ve onları desteklerseniz başarılı olma şansı vardır. Devlet, sağlık sorunları veya aile sorunları olan çocukların bakımı için özel tesisler sağlar. Bölgenizde böyle bir çocuk bakım evi varsa, onu ziyaret edin ! **İyi bir şey yap, iyilik senden başlasın !**

Katılmaya karar verirsiniz, katılımınızla herhangi bir vatandaşlık görevini yerine getiriyor musunuz?

• Farklılıkları kabul etmek ve bunlara saygı duymak için kendi mesajınızı tasarlayın, bir şarkı yazın veya bir afiş oluşturun !

STEREOTİPLER, ÖN YARGI VE AYRIMCILIK

Bazı ülkelerde kız çocuklarının eğitim hakkı engelleniyor.

Bunun neden olduğunu bir düşünün.

Bu fenomen bize neyi ifade ediyor?

Bir kişinin cinsiyet nedeniyle tehlike altındaki bir hakkı veya özgürlüğü varsa, o zaman cinsiyet ayrımcılığından bahsediyoruz.

İTİBAR, ÖNYARGI VE AYRIMCILIK

Hepimiz çevremiz tarafından kabul edilmek ve saygın olmak istiyoruz, bu itibar dediğimiz insanın ihtiyaç duyduğu vasıflardan biridir.

Okulunuzda veya sınıfınızda birbirini kabul görmeyen çocuklar olabilir. Bazıları üzülür ve geri çekilir, bazıları sinirlenir, sonra tartışır veya istenmeyen şekillerde değerini kanıtlamaya çalışır. Bazı öğrenciler problemlerinin farkına varmaksızın ve sözel veya davranışlarla onlarla hakaret etmeye devam ederler. Bu durumu iyileştirmek için ne yapabilirsiniz? Ailenizde ve okulunuzda dikkatiniz, şefkatiniz, sabrınız ile başkalarına saygı gösterebilirsiniz.

Yaş, cinsiyet, ırk, milliyet, din, servetten bağımsız olarak tüm insanlar hak ettiği değeri ve saygı gösterilmelidir. Hakaret, dedikodu, fiziksel şiddet, şantaj, tehditler, gruptan çıkartılarak dışlanma, mülke zarar verme gibi uygunsuz davranışlar haysiyetimizi zedeler.

Susan B. Anthony, 1872 yılından itibaren, oy kullanma hakkı ve köleliğin kaldırılmasını savunan ilk kadındı.

Yaşamı boyunca savunduğu, kadınların oy kullanma hakkının verilmesi düşüncesini, ömrü vefa etmediğinden dolayı göremedi fakat Amerika'nın 1920 Anayasası'ndaki 19. Yasa değişikliğiyle kabul edilmiş ve yasaya onun adı verilmiştir.

Genç ya da yaşlı, hasta ya da sağlıklı, zengin ya da fakir her insanın onurlu bir yaşama hakkı vardır. Bu, başkalarının bizi kabul ettiği ve saygı duyduğu anlamına gelir.

- İnsanların bize saygı duyup duymadıklarını nasıl anlarız? Bunu bize karşı tutumları temelinde sonuçlandırıyoruz bize karşı: dürüst, nazik, sadık, şefkatli, yardım etmeye istekli, güvenen, anlayışlı, bizimle anlaşmaya varmaya istekli olduklarından tespit edebiliriz. İnsanları tanımlarken, genellikle fiziksel görünüşleri, kıyafetleri, davranışları veya belirli bir gruba ait olmaları (sınıf, spor kulübü, okul, milliyet, dini tutumları) tarafına yöneliyoruz. Etrafımızdaki dünyada gezinmemizi daha kolay ve daha hızlı hale getirmek için, diğer insanları farklı gruplara veya kategorilere ayırıyoruz. Bir üye veya daha az üyenin bilgisine dayanarak, bu grupları belirli isimlerle adlandırır ve tüm üyelere benzer özellikler atfederiz. Bu şekilde stereotipler (kalıplaşmış yargı, klişe) yaratıyoruz.

Belirli şahıs veya belirli bir gruba atadığımız bazı özelliklere dayanarak kişiler hakkında gerçekleri bilmeden, çıkardığımız sonuçlara **önyargı** diyoruz.

Önyargılar, belirli kişilere, gruplara, halka, kurumlara yönelik olgusal ve mantıksal argümanlara dayanmayan, değişime dirençli ve güçlü duygular içeren olumsuz tutumlardır.

Stereotipler ve önyargılar, davranış şeklimizi etkiler ve çevremizdeki insanların davranışlarını hangi şekilde Kabul ettiğimizi ifade eder. Dikkatli olun ! Başkalarına ilişkin klişelerimiz ve önyargılarımızla onlara büyük adaletsizlik yapabilir ve insan haklarını ihlal edebiliriz.

Bir kişiye veya gruba yönelik olumsuz eylemlere **ayrımcılık** denir.

İrk ayrımcılığının kurbanı Elizabeth Eckford

Anne Frank

Frankfurt'ta doğdu, ailesi, Almanya'da artan anti-semitizm akımı nedeniyle 4 yaşındayken Amsterdam'a taşındı. Naziler Hollanda'yı işgal ettiğinde ailesi bir toplama kampına sürgün edildi. Savaşın bitimine birkaç hafta kalmasına Almanya'da bir kampta ölüyor. Günlüğü ölümünden sonra yayınlandı ve Holokost'un bir tasviri ve dünya edebiyatının bir tür şaheseri sayılır. Milyonlarca insan onun acısını ve insanlık çağrısını öğrendi.

Bir insanoğlu olarak, kişisel haysiyetinize hakkınız var !

Okuyun, düşünün ve tartışın !

Değer verdikleri ve saygı duydukları haysiyet ve kişilik hakkında sizden yaşı büyük insanlarla özellikle konuşarak, görüş alın. O kişi hakkında notlar ekleyin, fotoğraf ve gazete makalesiyle tamamlayın.

Ayrımcılık, insanların insan hak ve özgürlüklerinin gerçekleştirilmesini veya korunmasını tehlikeye atan veya engelleyen, aidiyetlerine (cinsiyet, ırk, ulus, din, cinsel yönelim vb.) dayalı olarak herhangi bir ayrımcılık, istismar veya kısıtlama anlamına gelir.

İnsanoğlu olarak, başkaları tarafından takdir edilmeyi ve saygı görmeyi hak ediyorsunuz ! İnsan olarak sen , kendine ve başkalarına saygı duymayı unutma !

ÖNERİLEN AKTİVİTELER

1. Aktivite:

Stetipi "yakala"!

TV izlerken veya başka bir medyayı takip ederken, medyadan tanıdığınız veya hatırladığınız bazı klişeleri- Stetipleri veya önyargıları "yakalayın". Klişeler düşünceler ve önyargılar birisi için tehlike oluşturabilir mi?

2. Aktivite:

Okul tatilleri döneminde öğrencilerin davranışlarını gözlemleyin. Sizden farklı kişilerle ilişki kurmaya çalışın ve ardından aşağıdaki sorular hakkında arkadaşlarınızla tartışın:

- Hiç sizin belirli bir özelliğiniz nedeniyle herhangi bir sterotip ya da ayrımcılıkla karşılaştınız mı?
- Bunun hakkında bir örnek verin !? Birine sırf onlardan farklı olduğu için kötü davrananlar hakkında ne düşünüyorsunuz? Onları rahatsız eden nedir ? Sizin hakkınızda sterotip- klişe ya da önyargılı bir kişiyle karşılaştığınızda nasıl tepki verirsiniz ?
- Toplumun neredeyse tamamı bir grup insana veya bir bireye karşı önyargılara sahipse ne olur?

ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE SORUN ÇÖZME FAALİYETLERİ

1. Aktivite:

- Unutulmasın ve tekrarlanmasın !

Megan Law, bir federal yasanın adıdır ve Amerika Birleşik Devletleri'nde birbirini izleyen eyalet yasalarının gayri resmi bir ünvanıdır. Yasalar, şiddet mağduru bir kız olan Megan Kanka'nın öldürülmesine yanıt olarak oluşturuldu.

Çocuklara karşı işlenen suçların ve cinsel tacizde bulunan suçluların kaydına ilişkin 1994 tarihli bu yasa, cinsel suçluların kayıt altına alınmasını ve kamuya açıklanmasını gerektiriyordu.

- Şunları düşünün: Bu yasa çocuk haklarının korunmasını destekliyor mu? Çocuk haklarının ihlalini gizlememek neden önemlidir?

- Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin bazı üyeleriyle tanışın !

2. Aktivite:

Proje etkinliği

- "Güneş tüm çocuklar için olsun" sloganı altında bir proje günü düzenleyin, böylece diğer öğrenciler de savunmasız çocuk gruplarının sorunlarıyla tanıştırsın.

- Savunmasız çocuk gruplarına yardım etmek için yazın!

- Savunmasız çocuk gruplarına yardım etmek için öğretmenlerin yardımıyla ortak bir sahne oyunu hazırlanın!

3. Aktivite:

Öğrencilerle tartışılacak bazı sorular:

1. Çocuk hakları prizmasından devleti iyi yapan nedir? Böyle bir ülkede insanlar nasıl davranır?
2. Çocuk haklarını suistimal ettiğini ve ihlal ettiğini düşündüğünüz kişileri listeleyin!
3. Yaşadığımız toplumu hepimiz için daha iyi hale getirmek için ne yapabiliriz?

KONUyla İLGİLİ SORULAR:

- Vatandaş terimi ile ne kastedilmektedir?
- Demokrasinin değerleri nelerdir?
- Vatandaşlar demokratik bir toplumu nasıl etkileyebilir / buna nasıl katılabilir?
- Gençlik katılımı nedir?
- İnsan hakları neden ortaya çıktı ve neyi temsil ediyor?
- Birinci nesil insan hakları hangi haklarla korunmaktadır?
- Hangi hak grubu eğitim hakkını içerir?
- Üçüncü nesil insan hakları neden “yeşil haklar” olarak adlandırılıyor?
- Uluslararası Çocuk Hakları Bayramı hangisidir?
- Evrensel Beyannameyi oluşturmanın nedenleri nelerdir?
- Fransız İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirgesi’nde insan haklarında ne gibi değişiklikler oluyor?
- Stereotipler- klişeler nasıl oluşturulur?

Stereotip düşünceler ve önyargılar ne tür düşünme biçimidir?

- Çevrenizde ayrımcılığa şahit olsaydınız nasıl tepki verirsiniz?
- Çocuk haklarının korunmasından en çok kim sorumludur?
- Çocukların toplum içinde sorumlulukları var mı?
- Devletin çocuk haklarıyla ilgili ne gibi sorumluluğu var?
- Çocuklar haklarının korunması için nereye başvurabilir?

KAVRAMLAR- TERİMLER

Değer - önemli, arzu edilen, değerli olan;

Bildirge - üzerinde anlaşmaya varılan bir standart veya norm içeren bir belgedir;

Sözleşme - iki taraf arasında karşılıklı yasal, siyasi ve ekonomik ilişkilerini düzenleyen bir anlaşma;

Haklar - insana atfedilen edilen veya izin verilen haklar, ona garanti edilen özgürlükler;

Sorumluluklar - uygulanan görevin vicdanlı ve iyi niyetin getirilmesi yükümlülüğü;

Ombudsman - görevi vatandaşın haklarını kamu otoritesine karşı savunan kişi;

Çocukların özel hakları - çocuk haklarını koruyan haklar ve yükümlülükler;

Stereotipler- Klişeler - verilere ve gerçeklere karşı devam eden yanlış kanılar

Önyargı - olumsuz düşünceler ve tutumlar, ardından gerçeklere dayanmayan duygular;

Ayrımcılık - kimlik özelliklerinden ötürü herhangi bir ayrımcılık veya insan haklarından mahrum bırakma veya kısıtlama.

SİVİL TOPLUMDA DİN, SANAT VE MEDYALAR

- * Toplumda din
- * Sivil toplumda sanat
- * Demokratik toplumda medyaların rolü

KONUVA GENEL BAKIŞ

Bu konu bittikten sonra:

- farklı dini mensupları ile iletişim kurmaya ve başka dine ait olanları kabullenme örnekleri göstermek;
- dinin çağdaş toplumlardaki rolüyle ilgili tartışmalara iştirak etmek;
- somut sanat eserlerinde değersiz ve zevksiz olan şeyleri anlamak;
- sanatın sivil toplumdaki rolünü prezente etmek;
- projeler hazırlayarak, sivil toplumda vatandaşın sanatla ilgili tutumunu araştırmak;
- somut örnekler üzerinden medyaların kamu düşüncesinin oluşturulmasındaki rolünü tanımak;
- sivil değerlerin ilerletilmesi doğrultusunda, kendi ortamında çağdaş medyaları kullanma imkanlarını analiz etmek için yetenekli olacaksınız.

4. KONU

TOPLUMDA DİN

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni okurken, din özgürlüğünü garanti eden bir maddenin mevcut olduğu görülmektedir.

* Dini özgürlük hakkını nasıl açıklayabilirsiniz?

* Bu neden önemlidir?

* İnsanlar bazan diğer dinler karşısında saygısızlık ifade edebilirler mi?

DİNİ İNANIŞLARIN BAŞLANGICI

İnsan ezelden beri, onu çevreleyen dünyadaki olayları açıklamaya özen göstermiştir. Hayatın meydana gelme sırrını öğrenmeyi istemiştir. Dünyada ilk insan kadar eski olan bu sorular, başlangıçta insanın bütün nedenleri doğaüstü şeylerde aramasına yönlendirmiştir. İnsan sürekli olarak nereden geldiği ve nereye gittiğini sorgulamaya devam etmiştir. Onun var oluşunun anlamını keşfedecek yada açıklayacak cevap peşinde, dini fikirleri, inanışları ve öğretileri oluşturmuştur. Nitekim bunlar dünyada daha tarih öncesi zamanlardan beri mevcut bulunmaktadırlar.

Toplumun gelişimiyle politeist (çok tanrılı) ve monoteist (tek tanrılı) dinler meydana çıkmıştır. Politeist dinler insanların daha çok tanrıya inandıkları dinlerdir. Monoteist dinlerde insanlar tek tanrıya inanmaktadırlar. Bazı insanlar tanrı ya da ilahların mevcudiyetine inanmıyorlar. Onlara Ateist denilir. Tanrı ya da ilahların mevcudiyeti ne doğrulanabilir ne de inkar edilebilir düşüncesinde olanlara da agnostikler denilmektedir.

Din modern ve çağdaş insanın kültüründe önemli yer almaktadır.

Herkes dini inanışları olacak mı olmayacak mı, seçmeye hakkı vardır.

KENDİN İÇİN VATANDAŞ KAVRAMI

Başmelek Cebrail'in karakteri, Kilise Aya Gyorgi-Kurbinova

*Mustafa Paşa Camii
Üsküp*

KMC-nde kaç dini birliğin mevcut olduğunu biliyor musunuz? Senin dininden farklı biri dini mensubuna bir dini bayram dolayısıyla kutlama mesajı göndermişliğin oldu mu?

SİVİL TOPLUMDA DİN

Dini özgürlük, diğer dinlerin de saygılanması anlamına gelir mi?

Tüm çağdaş toplumlar çok kültürlü ve çok dinlidir. Diğerlerinin dini haklarının anlaşılması, hoşgörünün temel elementlerinden biridir. Kuzey Makedonya Cumhuriyetinde farklı dini mensubiyeti olan halk yaşamaktadır, ancak hiç bir dine mensup olmayan ahali de mevcuttur. Bu farklılık, farkları saygıya ve birlikte yaşama şekillerini bulabildikçe hayatımızı daha ilginç kılabilir. İnsanların dini farklılıklarının tanınması ve kabul edilmesi hoş ve huzurlu bir dünya yaratmaya götürür bir yoldur.

Bu farklılıklar, devletimizin bir çok okul sınıfında mevcuttur. Burada değişik dini mensubiyet ve inanışları olan öğrenciler birarada okuyor, işbirliği yapıyor ve aynı zamanda diğerlerinin inanışlarına saygı gösteriyorlar.

Örnek, Hıristiyan topluluğu Noel'i, İslam topluluğu Bayramı, Yahudi topluluğu Hanuka'yı, diğer dinlerin mensupları ise diğer bayramları kutlamaktadırlar. Onlardan her biri kendi dini ve vecibelerini özgürce icra edebilirler.

Bugün dünyada kullanılmaktadır en ünlü olan birçok din şunlardır: Hıristiyanlık, İslam, Yahudilik, Hinduizm ve Budizm.

Resimde Paskalya bayramını kutlayan Hıristiyan topluluğu mensupları görülmektedir.

*Kalkandelen Alaca Camii
Her dini topluluğun kendi ibadet yerine sahip olma hakkı vardır.*

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Anayasas 19. maddesinde şöyle denilmiştir: "Şahsi dinin bireysel ya da toplu olarak özgürce ve açıkça ifade edilmesi garanti edilmektedir. Dini özgürlük, her bireyin istediği dini açıkça ya da özel olarak icra etme özgürlüğünü ve aynı öyle kendi dini yada inancını değiştirme özgürlüğünü desteklemektedir".

Din, latince kökenli religare kelimesinden gelerek, "bağlanmak" anlamını taşımaktadır.

Üsküp'teki "Bet Yakov" eski sinagogu nerede ulunuyormuş, araştırını

Makedonya her zamandan beri tüm dini toplulukların haklarını yani her insanın dini özgürlüğünü saygılayan bir çok dinli toplum olduğu için guru duymaktadır.

Okuyun, düşünün ve konuşun!

Makedon asıllı Yana İvanova, 13 yaşında, Üsküp'te bir ilköğretim okulunda okuyor. Arnavut asıllı Teuta Zika, 13 yaşında, aynı okulda okuyor. Onlar 2012 yılında bir resim işhanesinde tanışarak arkadaş olmuşlar. Bundan sonra aralarındaki arkadaşlık ve karşılıklı ziyaretler devam etmiş.

"Başlangıçta yeni insanlarla tanışmak için pek ilgim olmamıştı. Ancak şimdi resim işhanesinde biraraya geldiğimiz için çok sevinçliyim. Beş altı yıl önceydi. O zamandan beri iki ayrılmaz arkadaşız. Biri birimiz için çok şeyler öğrendik: dini bayramlarımızla ilgili adetlerimiz, Hıristiyan ve Müslüman dini arasındaki benzerlikler", diyor Yana.

* Bu örnekten ne öğrenebiliriz?

* Okulunuzda bu gibi aktiviteler uygulanıyor mu?

* Bu tür aktivitelerin nasıl edinimleri var? Dinler arası işbirliği için siz bir aktivite öneriniz.

Diğerine karşı saygı gösteriyorsak, kendimizle eşit sayıyorsak, farklı dinlere mensup insanlar arasında eşitlik, adalet ve barışı teşvik ediyorsak sadece o zaman , insanların birarada yaşaması mümkün olur. Bunlar dünyada huzurlu ve adaletli yaşamın temel değerleridir. Dini özgürlük hakkını da dahil eden insan haklarının saygılanması, zamanımızın temel şartlarından biridir.

Ülkemizde Makedon Ortodoks kilisesi yanı sıra: İslam Dini Birliği, Romakatolik Kilisesi, Yahudi topluluğu ve Evanjelic Metodist Kilisesi mevcut bulunmaktadır. Onlar devletten ayrıdır ve kanunlar karşısında eşitlerdir. Buna göre devletin dini birliklerin işlerine karışma hakkı olmadığı gibi, dini birlikler de devlet işlerine karışma hakkına sahip değillerdir. Farklı dinlerin tanışması tekdüzeni, önyargıları azaltmakta, karşılıklı güven imkanlarını açmaktadır. Sivil toplum, insanların kendi inanışlarını icra edebilmelerini sağlamaya yükümlüdür. Sivil toplum, insanların seçmiş oldukları dini göz önüne almadan, herkese aynı hak ve özgürlükler garanti etmektedir. Anayasa gereğince, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti vatandaşları kendi inanışlarını özgürce ifade edebilirler.

Aktivite teklifleri

1. Aktivite: Bir poster yapınız

* Çevrenizden bir dini topluluk seçerek, bir poster yapınız. Bu poster, seçmiş olduğunuz dinle alakalı ilginç olgular, örf ve adetler, giysiler, dini ibadet yerleri ve benzer şeyler içermelidir.

Kendi aranızda dini inanışlarınız üzerine konuşunuz.

Mensubu olduğunuz dini ne kadar tanıyorsunuz?

Timsil ettiğiniz dinler arasındaki benzerlik ve farklar hangileridir?

2. Aktivite:

Farklı dini mensuplar arasında anlayış ve iyi iletişim neden olmalı, düşün ve açıklamaya çalış!?

* Yaşamakta olduğun toplum hakkında ne düşünüyorsun? Toplumun çok dinli olması onu daha zengin kılıyor mu? Dinler arası diyalog yürütülüyor mu?

* Sınıfınızdaki öğrencilerin karşısında, "Farklı inanışlar-büyük zenginlik" konusunda 2 dakikalık bir konuşma yap.

3. Aktivite:

Bir kilise, cami ya da sinagog ziyaret ediniz. Kısa metin yazınız.

SİVİL TOPLUMDA SANAT

Nesilden nesile taşınan kültürün bir parçası olarak, sanata farklı yaşanımlar mevcuttur.

“Duvar yazıları görmüş olduğum en güzel şeylerdi.” Kit Harding

“Sanatçı tarihin her hangi bir noktasında toplumun habercisidir. O, “nedir” ve “ne olabilir” arasındaki medyadır.” Kit Harding

SANAT NEDİR

İnsan en eski zamanlardan beri, kendi esas hayat ihtiyaçlarını karşılamak yanı sıra, estetik yani güzellik ihtiyacını da duymuştur. İlk başta yaptığı aletleri sade ve basitmiş, avlanma, toprağın işlenmesi gibi işlerinde yardımcı olmak gibi bir fonksiyonu varmış. Zamanla bu aletleri, estetik fonksiyonu olan çeşitli ilavelerle süslemeye başlamış. İnsan aletlerin iş için kullanılmasından mada onların güzel görünmesini de istiyormuş. Bu güzellik ihtiyacını başka yollarla da ifade ediyormuş. Bu yollardan biri ilkel insanın ritüellerinin bir parçası olan mağaralarda çizmekmiş. İspanya Altamira mağarasında bulunan ve 36.000 yıldan eski olan resimler bu dediklerimizi doğrulamaktadır.

Sanat her tarafımızda bulunmaktadır. Biz nereye gidersek gidelim, etrafımızda sanatın değişik şekilleriyle karşılaşmaktayız. Bu sanat bir heykel, resim, çizim, mimari eser, müzik, edebiyat, tiyatro, film ya da dans olabilir.

Güzel süslenmiş bez parçaları ve giysiler, odanızın köşesindeki ilginç lamba ışıkları da bir çeşit sanattır. Sanatın ana definisyonu, sanat kavramı insanın tüm kreatif ve yaratıcı hareketlerine aittir, şeklindedir.

İspanya Altamira mağarasındaki tarihöncesi resim

Boro Mitrikieski, Heykel

Aşağıdaki örneği inceleyiniz

Sanat müzesinde iki arkadaş bir resmi seyredirken tartışıyorlar. Onlardan biri, "Bu sanat değildir!" diyor. Hayalkırıklığına uğrayan arkadaşı heyecanlı bir sesle, "Oh, evet, bu sanattır!" diye cevap veriyor. Otomobilde müzik dinlerken de aralarında benzer bir anlaşmazlık oldu. Biri, "Şimdi, bu gerçek bir sanat biçimibir!" diyor. Diğeri buna inanmıyor ve "Benim dostumun böyle bir zevki olması mümkün mü?" soruyor. Farklı zevk ve farklı yorumlar vardır. Öyleyse toplumumuzda ya da diğer kültürlerde sanat nedir, kim belirliyor?

Her vatandaş şunu bilmelidir ki, sanatın ifade edilmesiyle ilgili şahsi seçim, zevk ve stil, ortak yaşama ve kültürler arası değişimin bir parçasıdır. Bu şekilde anlayış ve farklılık inşa etmekteyiz.

SANATIN TOPLUMDAKİ ROLU NASILDIR?

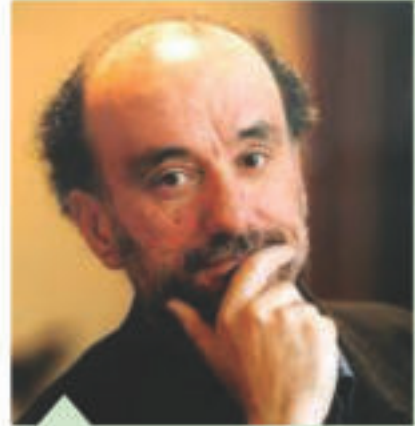
Her vatandaşın filim sanatı, müzik sanatı, geleneksel faaliyetler ya da başka sanat türlerini izleme hakkına sahiptir. Toplum insanların kültür gereksinimlerini karşılama, anadilinde yaradabilmelerini, değişik sanat çeşitleri tasarlamalarını sağlamalıdır. Bu ihtiyaç tanıldığı zaman, vatandaşlar kendi kültür haklarını gerçekleştiriyorlar, demektir. Herkesin konser, resim sergisi, tiyatro temsilleri ve b. izleme imkanı olmalıdır. Kültür ve sanat özgürlükleri Evrensel İnsan hakları beyannamesinde yer almaktadır. Evrensel İnsan hakları beyannamesi 27. maddesinde şöyle denilmiştir: "Herkes toplumun kültürel yaşamına katılmaya, sanattan zevk almaya ve bilimsel ilerleme ile onun edinimlerine iştirak etme hakkına sahiptir."

Sanatın insan hayatındaki rolü büyüktür ve bunu her günlük yaşamımızda görebiliriz. Müzeleri ziyaret ederek, kitap okuyarak ve b. farklı kültürleri daha iyi tanıyabiliriz.

Arnavut asıllı ressam Ömer Kaleşi 2018 "Rahibe Tereza" ödülünü kazandı.

İnsan dayanışması, farklı toplum, kültür ve dinler arasında karşılıklı anlayış ve işbirliğinin teşvik edilip ilerletilmesi ödülü.

Goran Stefanovski-Makedon asıllı dram yazarı, kendi dramlarıyla Makedonya ve dünya dramaturjisine özel ışık saçtı.

Sivil toplumda sanat

Sanatın sivil topluma olan katkısı ve önemi büyüktür. Kültür ve sanat, insanların kendi tecrübelerini dile getirmeye, kimliklerini şekillendirmeye ve geleceği hayal etmelerine yarayan temel araçlardır. Sanat adaletsizliğin karşısında eylemin yapılması için bir araç olarak kullanılabilir.

Molier'in "Gülünç Kibarlar" komedisi, o zamanki toplumun eksikliklerini yermektedir. Doğallıktan mahrum olan, esasta yalan ve ikiyüzlülükle dolu olan adetler ve salon hayatıyla dalga geçmektedir.

Şekspir, "Hamlet" trajedisiyle toplumdaki olumsuzlukları, iki yüzlülüğü ve iktidar iştahlarını yansıtmaktadır.

Sanat:

- * insanlara güzelliğin mevcut olduğunu anlamaları için özen göstermektedir;
- * insanlar ve toplum için önemli olan değerleri ifade etmektedir (örnek, sanat değerlerin güçlendirilmesi ve hatta insanları birleştirmek için kullanılabilir);
- * insanları düşünmeye teşvik etmekte ve yeni ufuklar açmaktadır (örnek, fikir sanat eserini teşvik eder, sanat eseri ise eylemi teşvik edebilir).

SANAT TOPLUMU DEĞİŞTİREBİLİR Mİ?

"Hiç kimse, dünyayı iyileştirme uğruna çalışmaya başlamak için, bir an bile beklemeye mecbur değildir."

Ana Frank

Sanatın bütün türleri: dram, müzik, görsel sanat, şiir, film, fotoğraf ve dans insanlar arasındaki bağları köklemektedir. Bu ifade şekilleri sıkça toplumsal değişikliklerin promosyonu ve insan haklarından yana durmak ve onları korumak için kullanılmaktadır. Sanat devlet sınırları, siyaset, din ve dil sınırlarını aşmaktadır. Sanat kendimizi insan hissetmemizi sağlamakta ve insan haklarını korumamız ya da memnuniyetsizlik ifade etmemizi teşvik etmektedir. Tiyatro müzik, dans ve yazmayı kullanarak, dünyada, ülkemizde ve hatta okulumuzda bile sayısı çok soru, insan haklarına katkımızı sunabiliriz.

Örnek

“Farklı oysa eşit olanların dünyası” isimli bölge promosyon ve gelişme derneği himayesinde, Üsküp dram tiyatrosunda, “Maskesiz oyunlar” dram festivali (ayrım gözetmeksizin tiyatro)düzenlendi. Temsilleri ülkemizden ve dış ülkelerden, oyuncularını özürlü kişiler olan amatör oyuncu grupları oynadı.

Özürlü kişilerin diğer kişilerle kültürel aktivitelerinde kaynaşması, onların topluma ve ortama daha kolay ve daha aktif şekilde iştirak etmeleri ve onların yaratıcılık kapılarını açmak, kabiliyetlerini pekiştirmek ve yaşam kalitelerini ilerletmek, bu aktivitelerin temel amacını oluşturmaktaydı.

Amerikaya köle olarak götürülen insanlar, kendi kültürel geleneklerini bastırmaya mecbur olmuşlardı. Buna rağmen şarkı ve şarkı söylemek, direniş aracı olarak gelişmiş; bluz ve jazz afroamerikan kimliğinin oluşmasına yardımcı olmuştur. Günümüzde Afrikalı sayısı çok müzisyen, protesto ve sosyal bilinç ifadesi olarak, rap ve hip-hop kullanıyorlar.

Sanatın mesajları, adaletsizliğe karşı güçlü bir araç olabilir. Sanat düşüncelerin aktarımı bakımında etkili bir yöntemdir.

Kitsch ve Shund (Kiç ve Şund)

“Bu nasıl bir kiç? Bu tamamen zevksiz!” kelimelerini defalarca duymuşuzdur.

Kiç gerçek kültürel ve sanatsal değerlerin ikamesi olmakla beraber, insanların belirli bir yaşam tarzını da temsil etmektedir. Bu kötü icra edilen sanat tasarımıdır ve genelde sanat eseri olarak değerlendirilen orijinalin sahte kopyasıdır. Öte yandan şund, edebiyat ve genelde yazılı söze aittir. Örnek, edebi değeri olmayan bir kitap şund edebiyatı, sanatsal değeri olmayan bir eser ise kiç sayılmaktadır.

Kiç terimi ilk kez Münih’te 1870 yılında kullanılmıştır ve çabuk elde yapılan sanat eserlerinin satımıyla ilgiliymiş.

Şund harfiyen; değersiz eser, çöp anlamındadır.

Aktivite teklifi

Aktivite 1:

* İnsan haklarıyla ilintisi olacak değişik cisimler yapınız yada her hangi bir sanat eseri meydana getiriniz. Bundan sonra, insan haklarının ilerletilmesi mesajını göndermeniz için okul holu ya da sınıfınızda sergi düzenleyiniz.

Tüm öğretmenleri sergi ziyaretine davet ediniz. Zamanınız varsa bir kimsenin resimi, cisimi, tablosunda neyi beğendiniz, sizde nasıl duygular uyandırdı, konusunda konuşunuz.

Aktivite 2:

İki resim bulunuz. Birini sanat olarak adlandıracağınız resim, diğerini ise sanat değil olarak adlandıracağınız resim olsun.

DEMOKRATİK TOPLUMDA MEDYALAR

Her gün aldığımız medya enformasyonlarını analiz edelim, değerlendirelim, okuyup yazalım ve manipüle edilmemize izin vermeyelim.

“Okumayan insan, okumayı bilen insan karşısında hiç bir önceliğe sahip değildir”. Mark Tven

MEDYALAR NEDİR?

Medya, üzerinden enformasyonların dolaştığı aracı ya da araçtır.

Medyalar kavramı televizyon, sinema, radyo, fotoğraf, gazeteler, dergiler, internet ve b. gibisinden çok sayıda çağdaş iletişim aracını kapsamaktadır. Bu medyalar kitlesel medya olarak adlandırılır çünkü, büyük kitleler arasında iletişim sağlamakta ve kamuoyu büyük bir kısmına ulaşmaktadır. Onlar kamu malıdır ve kamu çıkarlarının korunması onların rolüdür.

“Medyum” ortaokul gazetesi, Makedonya’da tüm ortaokul öğrencilerine adanmış bir platformdur. Onlar bu platformda kendi içeriklerini oluşturabilir, gazete yazıları yazabilir ve eleştirisel düşünebilirler

“Güçlü resim, söz ve ses dünyasında yaşamak için hazırlanmaya mecburuz”

UNESCO, 1982 yılı

GÜNÜMÜZDE MEDYALAR ENFORMASYON ANA KAYNAĞIDIR

Bize sürekli olarak hayatın değişik alanlarından çeşitli enformasyonlar gönderen bütün bu medyalar olmasaydı, hayatımız nasıl olurdu bir hayal ediniz.

Medyalar insanların enformasyonlara ulaşmaları, düşünce değişimi yapmaları, ülkede ve dünyada olup bitenlerden haberdar olmalarını sağlamaktadır. Değişik medyalar üzerinden gün içerisinde binlerce enformasyon almakta ya da göndermekteyiz. Kitlevi enformasyon medyaları her gün çok sayıda haber ve enformasyon vermektedirler. Bu enformasyonlar toplumsal, siyasi içerikli, spor, kamu hayattan ünlü kişilere ait haberler ve çok sayıda diğer ilgi çekici enformasyonlar olabilir.

Okuyun, düşünün ve konuşun!

Bir medya seç ve bilgi veren kaç makale, eğitici nitelikte olan kaç makale ve eğlence nitelikli kaç makalenin bulunduğunu değerlendir.

Enformasyonları neye dayanarak seçiyorsun? Gazeteci böyle bir enformasyonla neye ulaşmak istemiş? Bütün enformasyonlara inanıyor musun... evet ise neden; hayır ise neden?

MEDYALAR ÇAĞDAŞ İNSANIN HER GÜNLÜK YAŞAMINA ETKİ ETMEKTEDİR

Medyalar değişik olaylarla ilgili kamu düşüncesinin oluşmasına etki etmektedir, ancak bizim davranışlarımıza da etki eder, mesela siyasi yönelimlerimizden başlayarak, her hangi bir politik tartışmanın izlenmesi, bir kitap, yazar veya filmin tercih edilmesi, yada hava durumu haberlerini dinledikten sonra üzerimize nasıl bir şey giyeceğimize kadar etkilemektedir.

Medyalar vatandaşın ortak yaşam problemlerini anlamalarını sağladığından başka, onları yeni değerleri kabul etmeleri bakımında hazırlamaktadırlar.

Değişik medyalar mesajın aktarılması için farklı diller kullanmaktadırlar: metin, ses, resim ya da internet üzerinden multimedya yaşam

Medyalar kamu düşüncesinin oluşturulması ve toplumsal değerlerle alakalı tutumların meydana getirilmesine etki etmektedirler.

DEMOKRATİK TOPLUMDA MEDYALARIN ROLÜ

İktidar kamuya açık şekilde çalışmalı. Vatandaş, iktidarın nasıl çalıştığını görebilme hakkına sahiptir.

Foto müellifi: Aleksandra Kostadinovska

"Krik" ("Çığlık") gençlik yayını

Medyalar gençlerin içeriklerin tasarlanmasına iştirak etmelerini sağlamalıdır.

Medyalar demokrasinin bekçisi ve iktidarın eleştirmenidir. Medyalar aynı öyle enformasyonlarla ilgili sorumluluk taşımaktadırlar.

Doğru ve denetlenmiş enformasyonlar olmaksızın, kendimiz ve en yakınlarımız için bilgili kararlar alamayız.

Bilgilendirilmiş vatandaşlar genelde demokratik süreçlerinin işlenmesi için bir önkoşulu temsil etmektedirler.

Sivil toplumda medyaların başlıca hedefi şudur:

- * vatandaş haklarını desteklemektedirler;
- * idari organların çalışmasıyla ilgili kamuoyunu bilgilendirmektedir;
- * değişik düşünceleri teşvik etmektedirler;
- * kamu tartışma ve topluma sivil katılımı teşvik etmektedir;
- * ifade ve konuşma özgürlüğü için çaba harcıyorlar;
- * demokratik değerlere önyak olmaktadır.

Bütün bunlarla eleştirel düşünme ve somut eylem kültürünü teşvik etmelidirler, örnek, bozuk davranışın tanınması ve aynısına karşı koymak.

Medyalar aynı öyle toplumsal değerlerle ilgili kamu düşüncesinin oluşması ve tutumların alınmasına etki etmektedirler. Medya özgürlüğü olmaksızın, demokratik süreçlerden asla söz edemeyiz.

Oku, düşün ve konuş!

Amerikan "Araştırmacı muhabir ve yazarlar" adlı organizasyonu, araştırmacı gazeteciliği, yeni olgular keşfeden, özellikle gizli tutulan ya da sır olarak saklanan şeyleri açığa çıkaran habercilik olarak tanımlamaktadır. Öte yandan Londra araştırmacı gazetecilik merkezine göre, araştırmacı gazetecilik, gazetecilerin gerçeği gün yüzüne çıkarıp belgelendirmeleri bakımında ahlaki ve etik görevi ve hedefidir.

* Sivil toplumda araştırmacı gazeteciliğin rolü nasıldır?

* Araştırmacı gazetecilik rüşvetle mücadelede yardımcı olabilir mi?

Birleşmiş Milletler teşkilatının eşitliğe ait milenyum hedeflerinde rüşvet, eşitsizliğin ana kaynağı olarak gösterilmektedir. Eşitsizlikler savaş, hastalıklar, zorbacılık, huzursuzluğa yol açar, demokratik süreçlerini mayınlar.

Enformasyonların araştırılması vatandaşın hayatını iyileştirmeli ve ellerinde siyasi güç olanların sorumluluğunu artırmalıdır.

Kamu işleri hakkında doğru bilgilerin verilmesi, kamu hayatına etkili şekilde katılabilmenin önkoşuludur. Bu, vatandaşların toplumun kamu hayatına daha bütünsel katılabilmelerini sağlamaktadır.

DEMOKRATİK TOPLUMLARDAKİ MEDYALARIN ÖZELLİKLERİ

Medyalar tarafsız ve profesyonel bilgi sunmakla yükümlüdür. *Bağımsız, şeffaf ne nesnel medyalar olmaksızın, gerçek demokratik toplumlar da olmaz.*

Özgürlük vatandaşların özgürce düşünme ve düşüncelerini özgürce ifade etme haklarından kaynaklanmaktadır. Gazetecilerin haber gönderebilmeleri için, enformasyon kaynaklarına ulaşabilmeleri gereklidir. Bu kaynaklar olay failleri ve idari organları da olabilir. İktidarda bulunanlar gelecek seçimleri de kazanmak istedikleri için, olayların sadece pozitif yanlarını vurgulamaya eğilim göstermektedirler. Bundan dolayı serbest düşünen gazeteciler, alenen söylenelerle memnun kalmayarak, olayı bütünsel olarak araştırmaya özen gösteriyorlar. *İfade özgürlüğü* yanı sıra, enformasyonlara *serbest yaklaşım* da önemlidir.

İfade özgürlüğü mutlaki hak olmadığı, tüm diğer insan hakları olduğu gibi diğer insanların hakları ve onurunu çiğnememekle sınırlı olduğunu anlamak önemlidir. *“Konuşma hakkı, nefret söylemi hakkı değildir.”*

Bağımsızlık, haberin devletteki güç taşıyıcılarının (iktidar, siyasi partiler, ekonomik ve dini enstitüler ve b.) etkisi altında yazılmaması demektir. Onlar çoğu zaman kendi çıkarlarına erişmek amacıyla medyaları kendi kontrolü altına almaya çalışmaktadırlar. Örnek, gazeteciler, onların sorumlu yazarları, başyazar ve neticede medya sahibi bile, bir kimsenin etkisi altında, medyanın politikasına karışmaya ve kimin “çıkartlarını” temsil edeceğini belirlemeye bilmektedirler. Bir ülkede medyalar enformasyon dolaşımını kontrol eden bir ya da az sayıda öznenin sahipliğinde (devlet, siyasi partiler, özel şirketler ve b.) bulunuyorsa, o zaman, vatandaşlara olaylarla ilgili doğru ve ayan olmayan resim verilmektedir.

Keyfi ile özgürlüğü hakkı ifade güçlenir: gerçek, adalet kamu yararı, insan onuru ve ekonomik gelişme

Yayımlanan bir haberi kabul etmeden ya da ona inanmadan evvel, onun gerçek değerini, gerçekçiliğini nasıl tanıyabiliriz, bilmemiz çok önemlidir.

Reklamlar sana nasıl etki ediyor?

Demanto(yalanlama)-her hangi bir haberin veya iddianın gerçekçiliği yalanlandığı ya da düzeltildiğini açıklayan beyandır.

Olgü- yatsınamayacak gerçek veri ya da olay.

Şeffaflık, vatandaşın siyasi yaşamda meydana gelenlerin tümüyle tanıtılmaları demektir, çünkü demokratik toplumlarda onlar devlet egemenliğinin taşıyıcılarıdır. Aynı öyle yayımlanan haberin ardında kimin durduğunu bilmek çok önemlidir. Medyalar bilgi aktarımında **objektif**, gerçekçi ve net olmalıdırlar.

MEDYALAR BİLGİ VE YANLIŞ BİLGİLER KAYNAĞI OLARAK

Medyalar bilgi kaynağıdır ancak yanlış bilgi ve manipülasyon kaynağı da olabilirler. Aynı öyle çoğu zaman çok sayıda bilgi mevcuttur ve bizim ilgi odağımızda olacakları seçmek zordur ("ormanın içindeyken ağacı göremeyiz").

YANLIŞ HABERİN TARİHİ TA ESKİ MISIR'A DAYANMAKTADIR

M.Ö. 13. yüzyılda Mısır firavunu II Büyük Ramzes, Kadeş yerinde Hetey'liler ile yapılan tarihi muharebe hakkında propaganda ve yalan haberler yaymaktaymış. Yazmış olduğu iki şiirinde, arkeoloji kalıntıları tamamen farklı olduklarına karşın, Hetey'lileri mahcup ettiğini iddia ediyormuş. Bundan dolayı II Büyük Ramzes sahte haber yaymanın otantik kralı olarak bilinmektedir.

Günümüz medyaları, kullanıcıların eğitimi ve edükasyonunda önemli rol oynamaktadırlar. Ancak medyalar bize bir sürü olumsuz örnek de verebilirler. Çoğu zaman sahte haber yayımlanmakta, üzerine dikkat çekmeye ve medyanın satışları izlenirliğini artırmaya eğilmekte, olayla ilgili önemli kısımları görmezlikten gelinmekte ve b. "Dezinformasyon" ("yanlış bilgi") kavramı, belirli bir gizli ajanda dolayısıyla kamuoyunun daha büyük dikkatini çekmek amacıyla aktarılan yanlış bilgilendirme demektir (yanlış bilgiler, olaylar ya da beyanatlar içerir). Yanlış haber verme sırasında genelde: spekülasyon, spinleme, mizahi haber, hayali röportaj gibisinden değişik manipülasyon teknikleri kullanılmaktadır.

Gün içerisinde sayısı çok kaynaktan bir sürü bilgi almaktayız. Ancak şunu bilmeliyiz ki tüm medyalar, bir kimse tarafından belli bir amaçla üretilen şeyleri paylaşmaktadırlar. Bu nedenlerin anlaşılması, medya okuryazarlığın temelini temsil etmektedir.

Medya okuryazarlığı enformasyonların kritik ve analitik şekilde alınması yeteneğidir. Buna göre, vatandaşlar medyalardan gelen bilgilerin pasif alıcıları değildirler. Medyalar bakımında okuryazarlığı olan vatandaşlar, uyanık olan ve eleştiri yapan kamuoyu yani toplumsal süreçlerin faal etkenleri demektir.

İnternette sahte haberi nasıl tanıyalım:

- * yayınlama tarihini kontrol ediniz;
- * bir şey bugün yayınlandıysa, yeni bir haberdir demek değildir;
- * haber kaynağı üzerine düşününüz;
- * siteyi iyice inceleyiniz, onun hedefini ve kontakt bilgilerini araştırınız;
- * aşırı derecede tuhaf ve sıradışıysa, belki de bir şakadır;
- * emin olmak için siteyi ve müellifini araştırınız;
- * müellifin kim olduğunu kontrol ediniz;
- * ona inanılabilir mi;
- * gerçek bir kişi midir;
- * profesyonel ya da uzman olan kişiye sorunuz;
- * sizin tutumunuz yargıya etki edebileceğini gözönüne alınız.

Aktivite teklifi

1. Aktivite:

“Medyaların sunumları kamu düşüncesinin oluşmasına nasıl etki edebilir?” konusunda tartışma açınız.

2. Aktivite:

Bir gazete sayısı çok okulda bulaşıcı hastalığın belirdiğini yayınlamış. Bu haber ahali arasında büyük panik yarattı. Bu haberi gazetenin ilk sayfasında yayımladı. Ancak ertesi gün gazetenin son sayfasında bu haberi yalanladı. Yalanlama haberi küçük harflerle yazıldı.

Doğru haber mi yoksa yalancı haberden mi söz ediliyor, değerlendir.

Bu gazete hangi tekniği kullandı?

Bu haber neye sebep oldu?

Haberi yayınlayanın hedefi nedir?

Medya iletişimde bilgi sıralaması nasıl önem taşıyor?

Doğru haberle ilgili kendi örneklerinizi gösteriniz!

ELEŞTİRİSEL DÜŞÜNME VE SORUNLARI HALLETME AKTİVİTELERİ

1. Aktivite:

Üzerine dikkatleri çekecek ve senin toplumunu bir haksızlık konusunda eğitecek bir duvar resminin tasarımı için teklifte bulunman gerektiğini hayal et. Kapsanmasını düşündüğün insanlar ve gruplar, belirtiler ve diğer cisimlerin tarifi dahil, duvar resminin tasarımını açıklamak üzere kısa bir metin hazırla.

Senin duvar resmin hangi şekilde topluluk üyelerinin edükasyon aracı olarak işe yarayabilir ve önemli konuşmalara konu olabilir?

2. Aktivite:

Medyaların kullandıkları araçlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bu fotoğrafı seyrederken bir öykü ve gazete başlığı düşünün. Bunu şu açıdan yapınız:

- ciddi basın-düşünölmüş haber ne zaman maymunun lehine olacak;
- sarı sayfalar- düşünölmüş habe ne zaman yılanın lehine olacak;
- ciddi basın- düşünölmüş haber ne zaman yılanın lehine olacak;
- sarı basın- düşünölmüş haber ne zaman maymunun lehine olacak;

Sunumdan sonra tartışınız. Aynı resimle ilgili tümünüz aynı başlık verdiniz mi? Aynı resimle ilgili aynı metniniz var mı? Neden?

3. Aktivite:

Sizin için önemli olan konuları kapsayacak kendi gazetenizi hazırlayınız. Bilgilerin doğru, nesnel ve denetlenmiş olması, en önemlidir- gazeteler tahmin ya da herçek olmayan haberleri yazmamalıdır. Farklı ödevler tasarlayın: röportaj, anket, araştırma, fotoğraf, ana sayfanın işlenmesi ya da gazetenin grafik sayfası. Gazete Microsoft Word basit bir yazılımıyla elektronik olarak hazırlanabilir, bu tür içeriklere ait örnekler mevcuttur, bundan sonra gazeteyi basabilir ya da okulun internet sayfasında yayınlatabilirsiniz.

İşleyebileceğiniz konular: okul anketi(örnek:okulunuzda iyi olan şeyler nedir ve değiştirilmesi gereken şeyler nedir, hangi öğretmen ilginç ders yöntemleri uyguluyor ve hangi dersten zevk alıyorsunuz), bir ders ya da yarışmada başarı elde eden öğrenciyle söyleşi, okul piskolgu ile röportaj, okul sorunlarıyla ilgili yazılı metin.

KONUyla İLGİLİ SORULAR:

- * Dini özgürlük nedir?
- * Çağdaş toplumda dinin rolü nasıldır?
- * K.Makedonya Cumhuriyetinde farklı dinlerin benzerlikleri hangileridir?
- * Laik devlet kavramının anlamı nedir?
- * Dinlerarası işbirliği örnekleri veriniz.
- * Ülkemizde dini özgürlük hakkı yasa ile garanti edilmiş midir?
- * Sanat nedir? Sanatın toplumdaki rolü nasıldır?
- * Sanat üzerinden etki ettiğiniz sanat faaliyetleri ya da sanat eserlerini sayınız? İştirak ettiğiniz bu faaliyetlerin birinden nasıl mesaj gönderdiniz?
- * Sanat eserlerinin size olan etkisi nasıldır?
- * Medyalar nedir? Medyaların sivil topluma etkisi nasıldır?
- * Hangi medyaları en çok izliyorsunuz?
- * Devlet dini özgürlükler hakkını neden garanti etmelidir, açıklayınız?
- * Medyalar pozitif etkide bulunmak oysa aynı zamanda gençler için de celbedici olmak için, nasıl içerikler yayınlamalıdır?
- * Medyalardan dışlanması gereken içerikleri ve dışlanma nedenlerini belirtiniz?

KAVRAMLAR

Din- dini inanış;

Dini birlik- aynı dine mensup insanların birliği;

Sanat- insanlığın manevi ve maddi değerlerinin tamamı;

Şund- artık(kalitesiz ürün), değersiz mal;

Kiç- Gerçek değerli olmayan sanat eseri;

Medya- iletişim aracı;

Kitlevi medya- kitlevi tanıtım aracı: basın, radyo, televizyon, internet;

Demanto(yalanlama)- bir haber ya da iddiğanın gerşek olduğunu yalanlayan ya da düzelten beyan;

Olgü- yatsınamayan, gerşek haber ya da olay.

VATANDAŞ (YURTTAŞ) VE DEVLET

- * TOPLUMUN VE DEVLETİN ORTAYA ÇIKMASI
- * VATANDAŞLARIN İŞLEVİNDE İKTİDAR
- * ÜLKEMİZDE HÜKÜMET NASIL DÜZENLENMİŐTİR

KONU YA GENEL BAKIŞ

Konunun tamamlanmasının ardından öđrenmiŐ
olacaklarınız:

- * Devlet ve toplum terimlerini tanımlarsın;
- * Sivil toplumunun özelliklerini tanırsınız;
- * Farklı türdeki devlet düzenlemelerini tanıyorsunuz;
- * Toplumunu nasıl geliŐtirebileceđiniz konusunda belirli ETKİNLİKLER önerirsiniz;
- * Güç kaynakları ve tüm sakinlerin çıkarlarını koruma yolları konuları hakkında tartışabilirsiniz;
- * Farklı türlerdeki gücün kötüye kullanılmasına tepki verirsiniz;
- * MeŐru olarak sečilmiŐ bir hükümet aracılıđıyla demokratik bir yönetim biçimini teŐvik edersiniz;
- * Ombudsman'ın eylemini, kurumların Anayasa ve yasalara uygun olarak iŐleyiŐi ile iliŐkilendirirsiniz.

KONU 5

TOPLUMUN VE DEVLETİN OLUŞMASI

Akıllardaki soru şu: birincil topluluklara ait insanlar düzenli toplumlara ulaşmayı nasıl başardı?

Bugünkü devlet nasıl oluştu?

“Toplumu düzeltmek isteyen, kendisinden başlamalıdır.” - Arne Garborg

Toplumun işlenmesi, bireylerin tatmin olması ve çıkarlarının peşinden gitmesi için karşılıklı işbirliği gereklidir.

İnsanlar eskiden beri birbirine bağımlı olduklarının farkına varmışlardır. Aralarında işbirliği olduğunda günlük hayatlarını kolaylaştırabileceklerini, kendi hayatta kalmalarını ve ilerlemelerini sağlayabileceklerini gördüler. Bu nedenle de, toplumu oluşturan farklı topluluk türlerinde gruplaşmaya başladılar. Topluluktaki işleyiş, insanların doğa üzerindeki etkilerini kademeli olarak artırmalarına ve istihdam araçlarını iyileştirmelerine izin vermiştir.

Aristoteles (eski filozof ve Büyük İskender'in öğretmeni), insanı sosyal bir varlık veya topluluğun bir varlığı olarak görüyordu. İnsanları birleştirmenin, bir kişinin diğerine olan doğal bir ihtiyacı olduğuna dikkat çekiyordu. Ancak aralarındaki farklılıklar nedeniyle çatışmalar var. Bu nedenle, ortak ilgi ve inançlara dayalı ortak eylem kuralları oluştururlar.

Bu nedenle **toplum**, birlikte yaşayan, birbirleriyle işbirliği yapan ve ortak kurallara göre iletişim kuran organize bir insan grubu olarak tanımlanabilir.

Ünlü İngiliz filozof Thomas Hobbes, doğal durumda (devlet, iktidar, yasalar olmadığında) toplumun kaotik olduğuna ve çatışmalarla işaretlendiğine inanıyordu. Hobbes bu doğal durumu "herkesin herkese karşı savaşı" olarak adlandırır. Herkes birini öldürebilir, yaralayabilir veya zarar verebilir. Ona göre bir çatışma olan bu düşmanlık, sosyal bir sözleşmeyle bitiyor. Bu sosyal sözleşme ile halk toplumu düzenler, yani bir devlet yaratır. Buna göre, vatandaşlara güvenli bir hayat yaratmak için devletin yaratıldığını söyleyebiliriz.

Devlet, bir bölgenin ve bölge sakinleri üzerinde otorite, düzen, organizasyon ve savunma kurar. Devlet, sağlanmış kuralların saygılanmasını sağlar ve bu sayede de toplumda güven ve barışın da sağlanmasına neden olur. Toplumdan farklı olarak, devlet açık kurallara dayalı kurumlara sahiptir. Bunlar: Parlamento, Başkan, Hükümet, bakanlıklar, mahkemeler, okullar, üniversiteler, ekonomik işletmeler vb.dir.

Devlet, belirli bir bölgenin nüfusunu hedefleyen ve belirli bir bölgenin kurallarını oluşturan ve uygulayan bir dizi kurumdur.

DEVLETİ DÜZENİ TÜRLERİ

Toplumda gücün nasıl elde edildiğine bağlı olarak, güç demokratik olabilir veya demokratik olmayabilir. Bu nedenle, demokratik ve demokratik olmayan devletler arasında ayırım yapıyoruz. Yönetenlerin rızası halk tarafından verilmişse, o zaman demokratik bir devlettir. Demokrasi, halk tarafından yönetilen bir hükümet şeklidir. Zorla el konulursa, demokratik olmayan bir devlet örgütü biçimidir.

Modern demokrasilerde, vatandaşlar doğrudan yönetmezler, doğrudan seçimlerde temsilcilerini seçerler ve yönetme hakkını seçilmiş kişilere devrederler. K.Makedonya Cumhuriyeti temsili bir demokrasidir. Temsilci özelliğindedir çünkü K.Makedonya Cumhuriyeti vatandaşları hükümetlerini ve 4 yılda bir Parlamentodaki (Meclis) temsilcilerini seçerler, her 5 yılda bir ise ülkenin Cumhurbaşkanı seçmektedirler.

K.Makedonya Cumhuriyeti, temsili bir demokrasiye sahiptir. Temsili demokrasi teriminin anlamı nedir?

Thomas Hobbes, ünlü İngiliz filozof

Oy veren çocuk resmi

Sınıfınızda nasıl karar veriyorsunuz? Sınıf başkanını demokratik bir şekilde mi seçiyorsunuz?

Demokratik bir ülkede yaşıyoruz çünkü hükümet demokratik bir şekilde seçiliyor.

DEMOKRATİK TOPLUMDA VATANDAŞLARIN ETKİ YOLLARI

Demokratik bir toplumda oy verme işlemi neden gizli olmalıdır?

Hatırlayın!

Demokratik toplumlarda vatandaşlar, devlet kurumlarından bağımsız çeşitli derneklerde birleşebilirler. Bu dernekler aracılığıyla vatandaşlar, yaşam koşullarını iyileştirmeye, çalışma haklarını kullanmaya, çevreyi korumaya, kamuyu bilgilendirme özgürlüğünü artırmaya, ailenin, azınlıkların, çocukların, kadınların vb. çıkarlarını korumaya çalışırlar. Bütün bu dernekler sivil toplumu oluştururlar. Sivil toplum demokrasiyi geliştirir.

Vatandaşların grev yapma, protesto etme ve memnuniyetsizliklerini ifade etme gibi hakları da vardır. Bu mekanizmalar aracılığıyla da, vatandaşların çıkarına olacak kararlar alması için hükümeti etkileyebilirler. Vatandaşların hükümeti etkileyebileceği diğer biçimler de sivil inisiyatif ve referandumdur. Vatandaşların inisiyatifi, vatandaşların belirli kararları veya toplumun çıkarına olan bir yasayı almak için bir teklif başlatabileceği anlamına gelir. Bu inisiyatif; eyalet düzeyinde veya yerel düzeyde olabilir. Referandum yoluyla vatandaşlar belirli bir konuya veya eyalet ya da yerel topluluk için özel önem taşıyan belirli bir karar üzerine oy verirler. Ancak tarih bize demokratik olmayan bir dizi hükümet biçimi göstermektedir. Demokratik olmayan ülkelerde, tüm insanlar eşit haklara sahip değildir. Demokratik olmayan devletler; vatandaşlarına eşitlik, özgürlük, adalet ve katılım sağlamaz. Bu ülkelerde genellikle bir kişi veya küçük bir grup insan diğerlerini keyfi olarak yönetir.

K. Makedonya Cumhuriyeti referandumla bağımsız bir devlet oldu

Çocuklar bir geziye karar verirler. Önce herkes fikirlerini dile getirdi ve gezi için bir yer önerdi:

- Herkesin oy kullanma hakkına sahipti.
- Ardından da, seçilen iki seçeneğin yeniden oylanması izledi.

Okuyun, düşünün ve tartışın!

Fransa Kralı XIV.Louis (1643-1715) şunu söylemiştir: ('Devlet dediğin benim!').

XIV.Louis, o dönemin haklı gösterme özelliği olan 'Tanrı'nın istediği için'e göre, 23 yaşında kral olmuştur. Devlet bakanlarına sadece kendi kararlarını vermeyi planladığını bildirdi ve onlara "Hiçbir şeyi imzalamamanızı emrediyorum" demiştir.

- Bu yönetim şekli hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Böyle bir devlette insanların hakları var mı?
- Ne tür bir devlet düzenlemesi söz konusudur?
- Ne tür bir hükümet içinde yaşamak istediğinizi belirtin. Sebebini açıkla?

Fransa Kralı XIV.Louis
(1643-1715)

DEMOKRATİK OLMAYAN DEVLET YÖNETİM TÜRLERİNİN ÖRNEKLERİ

Mutlak monarşi: tek bir kral, imparator, padişah, emir ve diğerleri tarafından yönetilen bir devlet. Hükmetmek için mutlak gücü (sınırsız) vardır.

Aristokrasi: Geri kalanların en iyisi, en akıllısı ve en eğitilmiş olduğuna inanılan ve bu nedenle herkesin çıkarlarını temsil etmesi gereken azınlığın egemenliği. Yetki liyakate dayanıyordu, ancak daha sonra miras olarak kaldı.

Oligarşi: kendi çıkarlarını kamu yararından önce tutan bir azınlığın egemenliği.

Plutokrasi: bir çeşit oligarşi, zenginlerin egemenliği.

Otoriter devlet: Sadece iktidara gelenlerin siyasi kararlar alabilecekleri düşünülüyor. Sıradan insanlar yalnızca iktidardakilere itaat etmelidir.

Totaliter devlet: Tüm insan ETKİNLİKLERİ hükümet tarafından yönetilir ve kontrol edilir. Güç, birey tarafından yönetilir.

Kötüye kullanma gücü çok fazla olan yetkililer vardı. Halkın özgürlüğünü kısıtladılar, taciz ettiler ve hatta katliamlar yaptılar. Bugün bazı yerlerde hala oluyor.

ÖNERİLEN ETKİNLİKLER

1.Etkinlik:

Bağlantı nedir?

- ✓ Yaşam
- ✓ Doğal durum
- ✓ Hükümet

- ✓ Özgürlük
- ✓ Savaş

- ✓ Toplumsal anlaşma
- ✓ Mülk

Bu kelimelerin birbirleriyle nasıl ilişkili olduğunu açıklayın ve ardından toplumu ilerletmek için fikirlerinizi verin.

2.Etkinlik

Konuyla ilgili bir makale yazın:

Vatandaşın aktif katılımı, onu toplumda itici bir güç haline getirir.

VATANDAŞLARIN İŞLEVİNDE OLAN İKTİDAR

- İktidarı olmayan bir devlet olsaydı bize ne olurdu? Sorun yaratan insanlarla nasıl başa çıkacağız? Ödevimizi yapmasaydık ne olurdu?

İKTİDARA NEDEN İHTİYAÇ DUYARIZ

Hobbes, “Neden iktidara ihtiyacımız var?” sorusuna cevap vermeye çalışan birçok bilim adamından biriydi ve bununla sürekli güce olan ihtiyaca dikkat çekmiştir. Bir önceki derste gördüğümüz gibi, Hobbes iktidarın olmadığı bir yaşam hakkında iyi bir düşünceye sahip değildir. Ona göre bu doğal durum, yasalar olmadığı için insanları sürekli savaşa götürür.

İktidar olmadan hayatın nasıl olacağını da merak eden bir başka filozof John Locke'dur. Hobbes gibi, o da bunun insanların doğal haklarını korumanın hiçbir yolu olmayacağı bir duruma yol açacağına inanıyordu. İktidarın amacının halka güvenlik ve koruma sağlamak olduğuna inanıyordu. Locke'a göre yaşam, özgürlük ve mülkiyet insanların doğuştan sahip olduğu doğal haklardır ve iktidar da insanların doğal haklarını korumalıdır.

Neden hükümetin bir bölümünün başka bir parçayı kontrol etmesi gerekiyor?

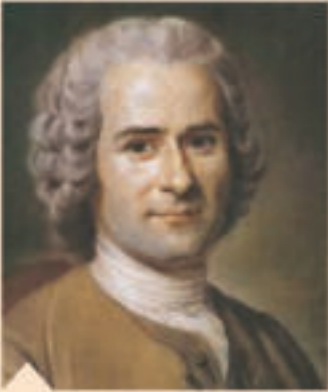
Sivil toplumda, vatandaşlar memnuniyetsizliklerini ifade etme hakkına sahiptir.

Yolun sol tarafında sürerseniz polis size para cezası yazacak mı? Bunu yapmasına kim izin veriyor?

*'Meşruiyet - yönetme hakkına inanç.'
M. Webber*

*"Hükümet, ancak kitlelerin
"genel iradesine" dayanırsa
meşrudur."
J. Russo*

GÜCÜN İSTİSMARINI ÖNLEMELİK İÇİN İKTİDAR NASIL DÜZENLENMELİDİR

Devlet, hukuku sosyal süreçleri yönetmek için bir araç olarak kullanır, ancak bunu yalnızca yasaların izin verdiği ölçüde yapabilir.

Sivil toplumda hukukun üstünlüğü, kanunların adil olduğu, uygulandığı ve hiç kimsenin hukukun üstünde olmadığı anlamına gelir. Bir ülkede hukukun üstünlüğü olduğunda, hem sıradan vatandaşlar hem de iktidardakiler - herkes hukuka uymalıdır. Vatandaşlar kendilerini güvende hissederler çünkü iktidardakiler istediklerini yapamazlar ve yerleşik kanunlar ve kuralları vardır. İktidar, ortak davranış kurallarını belirler. Ama iktidara bu hakkı kim verir?

Örneğin, KMC Meclisi kanun çıkarma hakkına sahiptir çünkü Anayasa ona bu hakkı verir ve vatandaşlar **Anayasa** tarafından yönetilmeyi kabul eder. Bir ülkedeki diğer tüm eylemler bu kanunun hükümlerine uygun olmalıdır; Anayasa - ülkedeki en yüksek yasal işlemdir.

Demokratik bir toplumdaki güç, halkın rızasına dayanmalıdır. Doğrudan ve özgür seçimlerde vatandaşlar, gizli oylamayla temsilcilere ülkeyi yönetme yetkisi verir. Halk tarafından onaylanan ve seçilen böyle bir iktidar, **meşru bir iktidardır**. Halk temsilcileri vatandaşlara şu alanlarda hizmet etmelidir:

- Bireyler veya insan grupları için değil de, ortak menfaat için geçerli olacak yasalar getirmek;
- İnsanların yaşamlarında düzen ve güvenliği garanti altına almak;
- Vatandaşların hak ve özgürlüklerini korumak;
- Vatandaşların eşit hak ve özgürlüklerini sağlamak;
- Eşit hak ve görevleri sağlamak;
- Kendi iyiliğimiz için güvenlik sağlamak.

Okuyun, düşünün ve konuşun!

K.Makedonya Cumhuriyeti Parlamentosu atık yönetimi yasasını kabul etti.
Sizce bu yasa kamu yararı için mi? Neden?
Kamu yararının kişisel çıkarınızın önüne konması gerektiği zaman örnekler verin?

Sivil toplumda, iktidardakiler kamu yararı ile ilgilenmelidir.
Yönetenlerin yaptıklarını yapma hakkına sahip olup olmadıklarını belirleyebilmemiz için iktidarın kaynaklarını bilmek gerekir. Örneğin, Anayasanın Meclise yetki verdiğini bilirsek, Anayasaya bakabiliriz ve onun yetkisi dahilinde olup olmadığını görebiliriz. Şu soruyu bırakabiliriz: Bu gücün kaynağı nedir? Ülkemizde Anayasanın gücü halkın rızasından kaynaklanmaktadır.
Martin Luther King, Indira Gandhi, Nelson Mandela, etkilerini tarihin gidişatını olumlu yönde değiştirmek için kullanan dünyadaki etkili insanlar listesinin sadece küçük bir kısmı. Güç, gerçekten önemli olan ve hayatın her alanına katkıda bulunacak bir şey için, daha büyük iyilik için kullanılmalıdır.

ÖNERİLEN ETKİNLİKLER

1.Etkinlik

*Doğal haliyle bugün hayatın nasıl olacağını hayal edin?

Kural olmasaydı sınıfınızdaki atmosfer nasıl olurdu?

Şu konuyla ilgili kısa bir makale yazın: "Öğretmenin herhangi birine ne yapacağını söyleme hakkı yoksa ne olabilir?"

2.Etkinlik

Toplumdaki yetkilerin kaynaklarını tartışın.

Bir polis memuruna hız cezası yazma yetkisi vermeyi düşünün. Polis memurunun nihai yeterlilik kaynağını temsil eden bir grafik çizin.

ÜLKEMİZDEKİ İKTİDAR NASIL ORGANİZE EDİLMİŞTİR

İktidarı temsil eden kişilerin, yetkilerini kötüye kullanmamaları için kontrol edilmesi gerekiyor.

İktidardaki insanlar bazen konumlarını ve güçlerini kötüye kullanabilir. Örneğin, arkadaşlarınıza veya bir grup insana karşı önyargılı olabilirler. Polis memurları, arkadaşlarını haksız yere arayabilir veya hakimler, delilleri dikkate almazlarsa haksız bir şekilde yargılayabilir.

- Bir maçın oynanması için ne gerekir? Bir maçın oynanması için gerekli koşulları göz önünde bulundurun. Bir rol ve sorumluluk bölümü gerekli mi? Kurallara ihtiyaç var mı?

NEDEN İKTİDAR BÖLÜMÜNE İHTİYAÇ VARDIR?

İktidar bölünmesi, demokrasinin temel bir özelliğidir. Tarih, bir kişinin veya bir grup insanın elinde sınırsız iktidar olduğunda, diğerlerinin baskı altında olduğunu göstermiştir. Ülkede mutlak gücü önlemenin en iyi yolu iktidarın bölünmesidir. Bir demokraside iktidarın bölünmesi, gücün kötüye kullanılmasını önlemek, vatandaşların haklarını korumak ve tüm vatandaşların özgürlüğünü korumak için gereklidir. Vatandaşların haklarını korumak için Anayasa, iktidardakileri kısıtlamaktadır. Hükümetin her bölümünün belirli kısıtlamalara tabi olan kendi özel yetkileri vardır. Güç paylaşılır ve tek bir yerde yoğunlaşmaz, böylece birbirlerini kontrol edebilirler. Çünkü iktidara gelenler çoğu zaman iktidara geldiklerini ve kimin çıkarları için çalışması gerektiğini unuturlar.

İktidar bölünmesi öğretileri antik çağlardan beri var olmuştur. Yeni Çağ'daki antik çağ teorileri, modern demokratik hükümetlerin yaratılmasının temelini oluşturdu. Bu öğretilerden en ünlüsü Fransız filozof Montesquieu'nün yasama, yürütme ve yargı gücü olmak üzere 3 kısma ayrılmasıdır. Böyle bir hükümet örgütünün sözde tek hükümete göre avantajları vardır. İktidar bölünmesi olmadan "hukukun üstünlüğü" mümkün değildir.

ÜLKEMİZDEKİ İKTİDAR NASIL BÖLÜNMÜŞTÜR?

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Anayasasına göre, ülkemizdeki hükümet yasama, yürütme ve yargı olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu bölünme kontrol ve denge kurar. Kuvvetler ayrılığı, ülkemiz Anayasası ile güvence altına alınan hukukun üstünlüğünün temel bir unsurudur. Yasama yetkisinin sahibi Meclis'tir, yürütme yetkisinin sahipleri Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti ve Cumhurbaşkanıdır ve yargı yetkisi sahipleri mahkemelerdir.

YASAMA GÜCÜ

Bu hükümet kanunları geçirir. Bu yetkinin sahibi Meclis'tir. Vatandaşların temsili bir organı olarak belirlenir. Çünkü milletvekili seçimlerinde vatandaşlar her dört yılda bir Meclis oluşumunu seçerler. Mecliste seçilmiş temsilcilere milletvekili denir. Milletvekili sayısı 120 ila 140 arasında değişebilir. Yasaların geçirilmesine ek olarak, bunların uygulanmasını denetleme yetkisine sahiptir. Meclisin yetkileri ve işleyişine ilişkin temel kurallar Anayasada verilmiştir. Meclis, Anayasayı kabul etme ve değiştirme yetkisine sahiptir. Ayrıca, Meclis yürütme gücünü seçer, böylece Hükümet, çalışmalarından dolayı milletvekillerine karşı sorumludur. Bu, farklı otoritelerin çalışmalarını kontrol etmenin yollarından biridir. Meclis ayrıca Ombudsman'ı seçer. Bunların dışında başka yetkiler de vardır: cumhuriyet bütçesini benimser, kamu görevlerini belirler, savaş ve barışa karar verir ve başka

Tüm işlevler bir kişiye veya bir devlet kurumuna verildiğinde, o kişi veya beden her şeye gücü yeten hale gelir. Montesquieu bu devleti, tiranlık olarak adlandırıyor.

Anayasa, bir devletin en yüksek yasal düzenlemesidir. Çok sayıda kanunun aksine, Anayasa tektir.

Gücünüzle K.Makedonya'nın ortak yararı için katkıda bulunmanızı istiyorum.

KMC Meclisi'ne Meclis Başkanı başkanlık eder.

Ülkemizde yürütme yetkisinin sahipleri Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanıdır.

KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

Ülkemizde yürütme yetkisinin sahibi **Hükümet**dir. Kanunların ve diğer yönetmeliklerin önerilmesinden ve **uygulanmasından** sorumludur. Yetkileri Anayasa ile belirlenir. Hükümet, bakanlıkları yöneten üyeleri olarak Başbakan ve bakanlardan oluşur. Bakanlar belirli bölümleri (alanları) yönetirler.

Örneğin, bütçe, vergiler, devlet kredileri, bankacılık ve diğer mali konularla ilgili tüm konular tek bir alan olarak kabul edilir.

Bu nedenle de konuların hepsi Maliye Bakanlığının yetkisi altındadırlar. Hükümet, bakanlıkların ve diğer yönetim organlarının çalışmalarını organize eder ve çalışmalarını denetler. Devletleri ve hükümetleri tanıma, diğer devletlerle diplomatik ve konsolosluk ilişkileri kurma ve benzeri yetkilere sahiptir. Bunlar hükümetin sorumluluklardan sadece birkaçıdır.

Makedonya Cumhurbaşkanı kim olabilir?

Ülkemizde düzenlenen cumhurbaşkanlığı seçimlerinde daha önce şunlardan destek görmüş biri bir aday seçilebilir:

- 10.000 vatandaş veya
- 30 milletvekili.

Bir kişi en fazla iki kez Cumhurbaşkanı seçilebilir.

KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI

Bir organ olarak **Cumhurbaşkanı**, beş yılda bir seçilir ve bir kişi tarafından temsil edilmesiyle diğer devlet organlarından farklıdır. Ülkeyi yurtiçinde ve yurtdışında temsil ediyor. Aynı zamanda Silahlı Kuvvetlerin Başkomutanıdır ve Güvenlik Konseyi'ne başkanlık etmektedir. Cumhurbaşkanı, KMC Meclisi tarafından kabul edilen tüm yasaları imzalar. Meclis üzerindeki etkisi, Meclis tarafından kabul edilen bir yasayı ilan eden kararı imzalamama hakkında, daha da belirgindir.

YEREL YÖNETİM BİRİMLERİ

Ülkemizde yasama, yürütme ve yargı yetkisi sahibi organlar, merkezi organlardır. Bu, sadece bu organların tüm ülke boyutunda yetkiye sahip oldukları anlamına gelir. Bununla birlikte, devlet gücünün daha iyi ve daha verimli kullanılması için, devlet birkaç yerel özyönetim birimine (belediyeler) bölünmüştür.

KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİ YARGI YETKİSİ

Yargı yetkisi **mahkemeler** tarafından kullanılır. Kural ihlalleri ve insanlar arasındaki anlaşmazlıklar her zaman olmuştur ve olacaktır, ve bu gibi durumlarda adalet konusunda karar veren organ mahkeme olacaktır. Mahkemeler, yasaları uygulayarak, neyin adil ve gerçeğin kimin tarafında olduğunu söyleme yetkisine sahiptirler. Mahkemeler görevlerini yerine getirirken özerk ve bağımsızdır. Bunu yaparken tarafsız ve adil bir şekilde karar vermeleri gerekir.

Yargı yetkisi; Asliye (temel) Mahkemeler, Temyiz Mahkemeleri, İdare Mahkemesi ve Makedonya Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi tarafından kullanılır.

Temel (asliye) mahkemeler ilk derece mahkemeleridir ve bir veya daha fazla belediyenin topraklarında kurulur. Suç teşkil eden eylemler, ticari anlaşmazlıklar, kişisel, aile, emek, mülkiyet ve diğer medeni ilişkilerle ilgili anlaşmazlıklar hakkında karar verirler.

Temyiz Mahkemeleri, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'ndeki ikincil derece mahkemelerdir. Birkaç temel mahkemenin yer aldığı topraklarda oluşturulurlar. Dört temyiz mahkemesi Üsküp, Bitola, İştip ve Gostivar'da bulunuyor. Temel mahkemelerin kararlarına karşı yapılan itirazlara karar verme yetkisine sahiptirler. **İdare Mahkemesi**, devlet idare organlarının bireysel işlemlerine karşı karar verme ve bunların yasallığını belirleme yetkisine sahiptir. **Yüksek Mahkeme**, Makedonya Cumhuriyetindeki en yüksek mahkemedir. Merkezi Üsküp'tedir. Temyiz mahkemelerinin kararlarına karşı itirazlara karar verir.

OMBUDSMAN

Herhangi bir kamu görevlisi veya bir devlet kurumunun çalışanı tarafından sosyal hayatın her alanında bazı haklarınızın ihlal edildiğini düşündüğünüzde, **Ombudsman'a** başvurabilirsiniz.,

Kendisiyle yüz yüze, telefonla veya e-posta yoluyla iletişime geçebilirsiniz ve belirli bir günde randevu ayarlayabilirsiniz. Yasal olarak vatandaş şikayeti olarak adlandırılan talebiniz Ombudsman tarafından reddedilebilir veya kabul edilebilir. Haklarınızın ihlal edildiğini tespit ederse, uygun önlemleri alabilir.

Hukukun üstünlüğünde "Suçu ispatlanana kadar herkes masumdur" ilkesi geçerlidir. Bu prensibi nasıl açıklarsınız?

Bu yeni devlet işlevini kurmanın amacı, vatandaşları hükümet temsilcilerinin keyfiliklerinden korumaktır. Böylece ombudsman, hukukun gelişimini, hukukun üstünlüğünü ve hukukun hüküm sürmesini koruyan bir kurum haline gelir.

ÖNERİLEN ETKİNLİKLER

1.Etkinlik

 K. Makedonya Anayasasını kullanarak Hükümetin yetkilerini araştırın ve bunları uygun iktidar bölümüne bağlayın.

Devlet bütçesi hazırlamak
Yasama gücü
Diplomatik ve konsolosluk ilişkilerinin kurulması

Yürütme gücü
Hükümetlerin tanınması

 Yargı

 Savaş veya barış hakkında karar

 Bir kanun çıkarmak

2.Etkinlik

 İliya Popov isimli vatandaş, şehrin girişinde polis tarafından durduruldu. "Bilgilendirici" görüşme sırasında polis memurları vatandaş üzerinde fiziksel güç kullandılar ve böylece resmi yetkilerini aştılar.

- Yukarıdaki durum başınıza gelse nasıl tepki verirsiniz?
- Haklarınızdan herhangi biri ihlal edilmişse, hangi devlet organına başvurursunuz?

ELEŞTİREL DÜŞÜNME ETKİNLİKLERİ VE SORUN GİDERME

1.Etkinlik

10 ay sonra Cumhurbaşkanlığı seçimleri düzenlenecektir. Mariya 10 gün önce 39 yaşına girdi ve ekonomi alanında yüksek lisans yaptı. 15 yıldır ülkede ikamet ediyor ve seçimlerde aday olmak istiyor.

- Mariya'nın seçimlere katılma koşullarını karşılayıp karşılamadığını öğrenmesine yardım edin! Değilse, bu koşullar nelerdir?
- 10 ay içinde herhangi bir şeyi değiştirip aday olabilecek mi?

2.Etkinlik

Biyolojik olarak parçalanamayan plastik ürünler çevreyi tehlikeye atmaktadır. Kullanımdan ve üretimden tamamen çıkarılmalıdır.

Daha önce öğrendiklerinizden yola çıkarak, bu önerinin kanun olarak kabul edilmesini başlatmak için atacağınız adımları yazın. Kim getirmeli? Kabul edilirse, ülke Cumhurbaşkanı bu yasayı çıkararak kararı imzalamama hakkına sahip mi? Sıradaki ne?

3.Etkinlik

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Anayasasını kullanarak araştır!

Tarım Bakanı, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Parlamentosuna bir yasa teklif edebilir mi?

KONU İÇERİĞİNE AİT SORULAR:

- Devlet ile toplum arasındaki fark nedir?
- Demokratik bir toplumda iktidar nasıl kazanılır?
- Demokratik olmayan düzenleme türleri say. Bazı ülkeler neden demokratik olmayan toplumlar olarak kabul ediliyor? Bugün hangi ülkeyi böyle bir örnek olarak gösterirdiniz ve hangi özelliklerinden dolayı?
- Bugün demokratik olan monarşiler var mı?
- Vatandaşlar, sivil toplumdaki iktidarı nasıl etkileyebilir?
- Neden iktidara ihtiyacımız var? Meşru bir hükümetin ne olduğunu açıklayın. Adil seçim yapma prosedürlerini sayın.
- İktidar bölünmesi neden gereklidir?
- Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde yasama yetkisinin sahibi kimdir?
- Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde yürütme yetkisinin sahibi kimdir? Hükümet, mahkemenin kararlarına ve çalışmalarına müdahale ederse ne olacak?
- Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde yargı yetkisinin sahibi kimdir?
- Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde kaç tane yüksek mahkeme vardır?
- Ombudsman'ın rolü nedir?
- Anayasa'ya göre Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Meclisinin sorumlulukları ve görevleri nelerdir?
- Vatandaşların Ombudsman'a başvurmasının birkaç nedenini listeleyin.

TANIMLAR

Devlet organizasyonu (örgütlenmesi) - bir devleti organize etmenin bir yolu;

Meşru hükümet - halk tarafından onaylanmış ve seçilmiş bir iktidar - hükümet;

Anayasa - bir devletin en yüksek yasal eylemi;

Meclis - Kuzey Makedonya Cumhuriyeti vatandaşları ve yasama yetkisinin sahibi temsilci organı;

Hükümet - bir devletin en yüksek kolektif yürütme gücü organı;

Mahkeme - hukuki ve cezai uyuşmazlıkları inceleyen bir devlet organı;

Ombudsman - işlevi, kamu makamları tarafından ihlal edilen vatandaşların haklarını savunmak olan yetkili kişi.

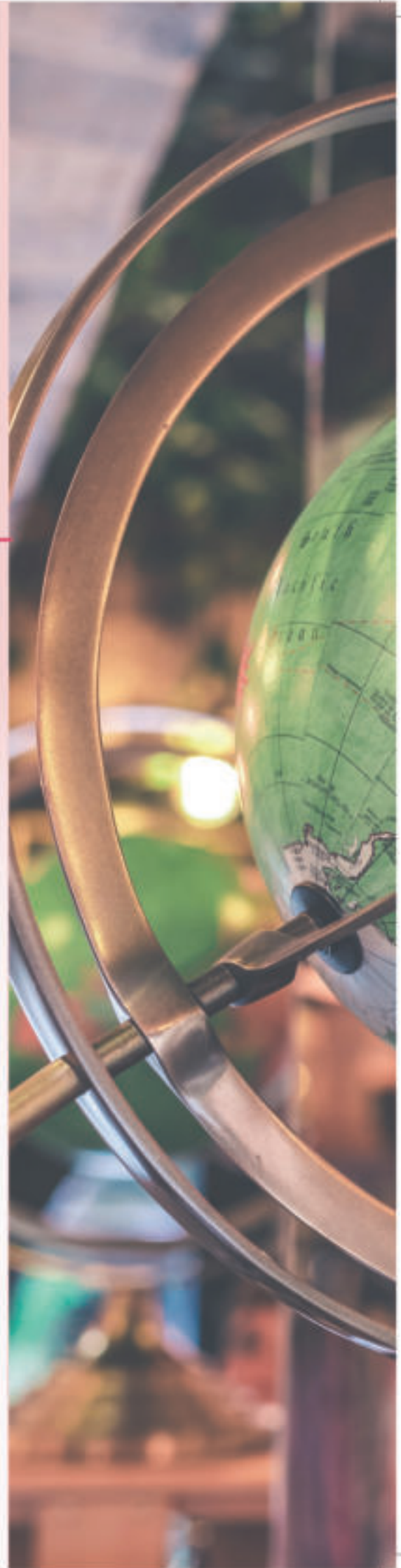
VATANDAŞ (YURTTAŞ) VE DÜNYA

- Uluslararası Organizasyonlar
- K.M.C. ve Uluslararası Organizasyonlar

KONUVA GENEL BAKIŞ

Konunun tamamlanmasının ardından öğrenmiő olacaklarınız:

- Uluslararası kuruluşlara katılma, insan hakları, barış ve dünyada demokratik değerlerin gelişimini tanıyacaksınız;
- Uluslararası belgelerle çocuk haklarını koruyacak spesifik örnekler veya faaliyetler hakkında bilgi verebileceksiniz;
- K. Makedonya Cumhuriyetindeki uluslararası kuruluşların faaliyetlerinden sağlanabilecek faydaları belirtebilirsiniz;
- Uluslararası barış koruma misyonlarında K. Makedonya Cumhuriyetinin katkısını görebilirsiniz;
- Uluslararası kuruluşlar tarafından başlatılan faaliyetlerin okulunuza sağlayacağı faydalara işaretebilirsiniz.

6. KONU

ULUSLARARASI ORGANİZASYONLAR

*Bugün dünyanın karşı karşıya olduğu en büyük sorunlardan birini söyleyin.
Bu sorunları çözmeyi önemseyen herhangi bir kuruluş biliyor musunuz?*

(Küreselleşme, dünyadaki kültürlerin birleşmesi ve bir bütün olarak dünya bilincinin artmasıdır.)

KÜRESELLEŞME

Her gün dünya ile çeşitli bağlantılar kuruyoruz. İnsanlar arasındaki kişisel bağlara dışında devletler arasında da bağlar vardır. Belirli karşılıklı ve birbirine bağlı olan ilişkiler dünya düzeyinde kurulduğunda, küreselleşmeden bahsediyoruz.. Bugün dünya insanlık tarihinde her zamankinden daha bağlıdır. Bir önceki konuda bahsedilen kitle iletişim araçları ve hızlı ulaşım araçları “dünyanın küçülmesini” etkiliyor. Bu bağlamda bugün dünyanın “küresel bir köy” olduğu söyleniyor. Örneğin, arkadaşımız dünyanın diğer ucunda yaşıyorsa, onunla şu anda iletişime geçebiliriz.

HADI ULUSLARARASI ORGANİZASYONLARIN NE OLDUĞUNU ÖĞRENELİM

Öncelikle **organizasyon**, ortak bir hedefe ulaşmak için birlikte çalışan bir grup insan, işletme veya hükümet ve **uluslararası - farklı ülkeler / milletler arasında anlamına geliyorsa**, **uluslararası organizasyonun** ne olduğunu tanımlamak kolaydır. Uluslararası organizasyon - bir ülkenin sınırlarını aşan bir sorunu çözmek için birlikte çalışan hükümetler veya farklı ülkelere (veya vatandaşlarından) kişileri içerir. Sınırları geçmek onları “uluslararası” yapan şeydir. Ülkeler arasında birlikte çalışmanın daha iyi bir yolunu elde etmek ve birçok sorunu daha etkin bir şekilde çözmek için uluslararası organizasyonlar kurulmuştur.

Uluslararası işbirliği, aslında, dünyadaki tüm ülkelerde barış ve güvenliği koruma ihtiyacının, kaynak alışverişi ihtiyacının, bilimsel ve teknolojik keşiflerin, ekonomik ve diğer ülkeler arasındaki işbirliğinin bir sonucudur.

Devletler genellikle zor sorunlarla karşılaşır. Örneğin 1963'te Üsküp'te büyük bir deprem meydana geldi. Depremin yol açtığı yıkım o kadar büyüktü ki, ülke bunu kendi başına halledemezdi, bu nedenle diğer ülkeler yardım olarak yiyecek, su, tıbbi malzeme ve yardım ekipleri gönderdiler.

Birçok ülkeyi etkileyen başka sorunlar da var. Örneğin iklim değişikliği, hava kirlilik ve ticaret. Bu yüzden sık sık birbirleriyle bu konular hakkında konuşurlar. Bazı ülkelerden hükümet yetkilileri, ortak sorunları ele almak için sınırların ötesinde bir araya gelir ve sorunlar üzerine çalışmalar yaparlar. Uluslararası işbirliğinin faydaları çoktur. Herşeyden önce devletler, başka türlü kendi başlarına başaramayacakları hedeflere ulaşabilirler. Ayrıca, uluslararası ilişkilerin olumlu gelişmesiyle ülkeler, kendi sorunlarına farklı çözümler bulabilmekte, birçok ülkede ortak olan sorunları çözebilmektedir.

Fikir ayrılıklarından kaçınmak ve çıkarları yakınlaştırmak için, çeşitli alanlarda faaliyet göstermek üzere birçok **uluslararası organizasyon** kurulmuştur.

İki ana uluslararası organizasyon türü vardır.

Uluslararası bir organizasyon tarafından çocuklara yardım

New York'taki BM merkezi

Hükümetler arası uluslararası kuruluşlar

Bunlar devletlerin hükümetleri arasında oluşan organizasyonlardır. Kendilerini düşman tehditine karşı savunmaya yardımcı olmak için bir araya gelen üç veya daha fazla ülkedir ya da örneğin çevre sorunlarını çözmek için bir araya gelebilirler.

Her hükümetler arası kuruluş aynı zamanda uluslararası bir kuruluş mudur? Evet, ama hala uluslararası sivil toplum kuruluşlar da bulunmaktadır.

Hükümetler arası uluslararası organizasyonlar

Bu uluslararası kuruluşlar daha önce öğrendiklerimizden biraz farklı. Her ikisi de uluslararası kuruluş türleridir çünkü küresel sorunları çözmek için birlikte çalışan ulusları içerirler. Ancak sivil toplum kuruluşları hiçbir ulusun hükümetine bağlı değildir. Sonuç olarak, hükümet kontrolünden bağımsızdırlar. Genellikle özel vatandaşlar veya işletmeler tarafından yönetilir ve genellikle gönüllülükle çalışmalara dayanır.

AGİT, yurtiçi ve yurtdışında demokratik gelişme ve ilerleme için K. Makedonya Cumhuriyetini desteklemektedir.

UNICEF kampanyasının başlangıcı "Her çocuğun bir aileye ihtiyacı vardır".

Kızıllıç ve Kızılay Federasyonu Amblemi

Başka bir sınıflandırma yöntemine göre uluslararası kuruluşlar iki ana gruba ayrılabilir - evrensel ve bölgesel. *Evrensel* olanlar mevcut tüm ülkeleri kapsarken, *bölgesel* olanlar tek bir bölgedeki ülkeleri kapsamaktadır.

Birleşmiş Milletler (BM) ilk evrensel uluslararası organizasyonlardan biridir. 1945'te II.Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra kurulan bu organizasyon, Milletler Toplumunun mirasçısıdır. Ana hedefi, uluslararası işbirliğini teşvik etmek ve gelecekteki dünya savaşlarından kaçınmaktır. BM barış anlaşmalarını uygulamak için dünyanın sorunlu bölgelerine barış gücü gönderiyor. Tüm dünyada insan haklarına saygıyı teşvik eder.

BM Genel Kurulu, organizasyonun ana organıdır. BM bünyesinde, Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuk Fonu (UNICEF) dahil olmak üzere çeşitli organlar bulunmaktadır. UNICEF'in temel görevi çocuk haklarını korumaktır. Yani çocuklar için temel yaşam koşullarının sağlanması, çocuk sağlığının korunması, kaliteli eğitim ve daha fazlasıyla ilgilenir.

Siz, aileniz veya bir başkası, herkes UNICEF'e katkıda bulunabilir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) 1975 yılında kurulmuştur. Rolü, demokratik araçlar ve demokratik yönetim yardımıyla Avrupa bölgesinin güvenlik sorunları, güvenliği ve istikrarı üzerine odaklanmıştır.

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO), Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'daki müttefikleri tarafından 1949 yılında kurulan askeri-politik bir örgüttür. NATO üyeleri olan Avrupa ve Kuzey Amerika ülkeleri, üye devletler arasında politika ve güvenlik işbirliğini sağlamaktadır.

Kızıllıç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu, insanların acı çekmesini önlemek ve hafifletmek, yaşamı ve sağlığı korumak, sosyal statüyü iyileştirmek, insanlara saygı ve haysiyet sağlamak ve özellikle kaza ve afet durumlarında yardım etmek için çalışan bir insani yardım kuruluşudur. Uluslararası insani hukuk ve insani değerleri, gönüllü katılımı ve yardım sağlamaya, sürekli hazır olmaya ve evrensel bir dayanışmaya teşvik eder. STK'nın dünyanın dört bir yanındaki insanların yaşamlarını ve sağlığını koruma misyonu vardır. 97 milyon işçi ve gönüllü Kızıl Haç'ı desteklemektedir.

İlk uluslararası organizasyon, 1815 yılında Viyana Kongresi tarafından oluşturulan Ren Navigasyonudur.

ÖNERİLEN ETKİNLİKLER

1. Etkinlik:

İnternette biraz araştırma yapın veya büyüklerinize 1963 depreminden sonra Üsküp'te meydana gelen olayları sorun ve "Depremden sonra Üsküp nasıl inşa edildi" konulu bir hikaye yaratın. Hikayeyi Power Point sunumu, kısa film, röportaj veya hikaye ile anlatabilirsiniz. Sizce vatandaşlar ve Üsküp şehri uluslararası organizasyonlardan ne gibi yardımlar aldı ve faydalar sağladı?

2. Etkinlik:

Okulunuzdaki Kızıl Haç çalışmalarını tanıyın ve okul olarak hangi Kızıl Haç etkinliklerine katıldığınızı yazın. Kızıl Haç Gençlik Örgütü'nün okulunuzda çalışıp çalışmadığını sorun. Bir insani yardım eylemi düzenlemek için hangi yeni fikirleri önerebilirsiniz? Yardıma ihtiyacı olan biri için insani bir eylem planı önerin.

KUZHEY MAKEDONYA CUMHURİYETİ VE ULUSLARARASI ORGANİZASYONLAR

K. Makedonya Cumhuriyeti çeşitli uluslararası kuruluşların ve derneklerin üyesidir ve çeşitli ülkelerle diplomatik ilişkiler kurmaktadır

United Nations

Ülkemiz diğer ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yaparak daha hızlı geliyor, daha iyi iletişim kuruyor ve ticaret yapıyor, böylelikle daha güvenli hale geliyor ve vatandaşlarına daha iyi bakıyor.

Uluslararası kuruluşların üye devletleri desteklemesinin ve işbirliği yapmasının birkaç yolu vardır.

Örneğin, uluslararası kuruluşlar, sosyal hayatın belirli konularını daha iyi düzenlemek için devletlerin mevzuatlarında aldıkları çeşitli anlaşmaları, kararları ve düzenlemeleri benimserler.

Birleşmiş Milletler Antlaşması, Birleşmiş Milletlerin oluşumu için kurucu antlaşmadır. Ülkemiz 8 Nisan 1993 tarihinde Birleşmiş Milletler'e (BM) katılarak BM sistemindeki tüm ihtisas kurum, program ve fonlara üye olmuştur. Kuzey Makedonya Cumhuriyeti, BM'ye karşı ve imkanları ölçüsünde sürekli olumlu ve aktif bir tutuma sahiptir ve örgütün çalışmalarına katılmaktadır.

UNICEF, yetmiş yılı aşkın bir süre önce BM tarafından çocukların hayatlarını kurtarmak, çocuk haklarını savunmak ve çocukların potansiyelini gerçekleştirmek amacıyla kuruldu. UNICEF'in ilk nakliyesi Ağustos 1947 yılında Yugoslavya'nın bir parçasıyken ülkemizdeki çocuklar içindi. 1993 yılında UNICEF, bağımsız bir devlet haline gelmemizden bu yana, ülkede ofis açan ilk iki BM kuruluşundan biridir. Başlangıçta Bosnalı mülteci çocuklara acil yardım sağladı. Ülkenin kalkınmasında ve kriz zamanlarında onlarca yıldır sürdürülen işbirliği, çocuk nesillerinde olumlu bir değişim getirmiştir. Günlük olarak insan haklarının geliştirilmesi için önemli faaliyetlerde bulunmaktadır.

Örnek olarak da, Kızıl Haç ile işbirliği içinde düzenlenen kan bağıışı eyleminin yanı sıra, Disleksi "Einstein" Derneği ve Gençlik Aktivizmi Merkezi "KRİK" ile işbirliği içinde, Vatandaşlar Derneği "Yenilikçi Motivatörler - BEN" tarafından düzenlenen insani yardım etkinliği "Hepimiz süper kahramanlarız"ı gösterebiliriz.

İnsani yardım etkinliğinde, Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencileri ve Üsküp Felsefe Fakültesi Sosyal Eğitim ve Rehabilitasyon Enstitüsü'nden öğrencilerin katkılarıyla gerçekleştirilen Yaratıcı Sanat Atölyesi'nde çocukların oluşturduğu "Süper Kahraman Ol" konulu çalışmaların yer aldığı bir satış sergisi kuruldu. Fonlar, Üsküp'te Çocuk Kliniğindeki çocuklara bağışlandı.

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti **Kızılhaç** 17 Mart 1945'te kuruldu ve 21 Mayıs 1992'den beri bağımsız ulusal bir dernek olarak faaliyet gösteriyor. 1995 yılında Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Federasyonu'nun tam üyesi oldu. İnsani yardım ve işbirliğine odaklanmıştır. İnsanların acı çekmesinin önlenmesine ve hafifletilmesine, yaşamın ve sağlığın korunmasına katkıda bulunur. Özellikle her türlü kaza durumunda yardım sağlamak için gönüllü faaliyetler yürütür.

Uluslararası kuruluşlarla işbirliği, ülkenin güvenliğini güçlendirmeyi de hedefleyebilir.

Barış İçin Ortaklık (BİO) bir NATO programıdır.

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti, 15 Kasım 1995'te BİO'ya üye olduğunda bütünleşme yolunda ilk adımını attı. Barış İçin Ortaklık, NATO - müttefikleri ve ortak ülkeleri geniş bir ortak savunma ve savunma faaliyetleri programında bir araya getiren bir süreçtir. Mart 2020'de ülkemiz dünyanın en büyük askeri-politik ittifakı olan NATO'nun tam üyesi oldu. Bu kuruluş, dünya çapında daha fazla güvenlik, demokrasi ve insan hakları oluşturmada kararlıdır. NATO üyeliği, toplumun ve daha geniş bölgenin istikrarının ve refahının anahtarıdır. NATO'ya katılmak, Avrupa bütünleşme sürecini hızlandırabilecek ve dolayısıyla ülkemizin mali ve demokratik gelişimini hızlandırabilecek kilit bir faktördür. NATO bütünleşmenin altyapı gelişimi üzerinde olumlu bir etkisi olmalıdır.

K.M.C. Kızılhaç ekibi selden etkilenen vatandaşlara yardım ve destek vermeye katıldı.

12 Nisan 2019'da Belçika Bakanlar Konseyi, K. Makedonya Cumhuriyeti'nin NATO üyeliğine ilişkin yasa tasarısını onayladı.

NATO üyesi devletlerin haritası, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti NATO'nun 30. üyesi oldu

Uluslararası Adalet Mahkemesi, Birleşmiş Milletler'in ana yargı organıdır. Bu mahkemenin temel işlevi, devletler tarafından açılan hukuki anlaşmazlıkları çözmek ve uluslararası yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından sunulan hukuki tavsiyelerde bulunmaktır.

Yeni yollar, demiryolları, iletişim ve enerji sistemleri inşa etmek. Ayrıca NATO üyeliği, bilgi ve telekomünikasyon endüstrisi, turizm ve eğitim gibi diğer sektörler üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabilir.

Ülkemiz uluslararası kuruluşlara katılımıyla vatandaşlarımız da dünya vatandaşı olur.

Ülkemiz aynı zamanda Avrupa Birliği üyeliğine de adaydır. AB'nin temel hedefleri: barışı teşvik etmek, ortak bir özgürlük, güvenlik ve adalet bölgesi oluşturmak, ortak bir iç pazar oluşturmak ve üyeleri arasında dayanışmayı güçlendirmektir.

ÖNERİLEN ETKİNLİKLER

1.Etkinlik:

K.M.C.'nin resmi UNICEF web sitesini <https://www.unicef.org/northmacedonia/mk> kullanın ve UNICEF'in ülkemize nasıl katkıda bulunduğunu keşfedin ya da doğrudan UNICEF Ulusal Ofisi ile iletişime geçin! UNICEF Ulusal Ofisi'ndeki bazı yetkililerle görüşmek için önceden bir anket hazırlayın.

Hazırlanan görüşmede şunları öğrenin:

UNICEF'e nasıl dahil olabilirsiniz?

UNICEF tarafından uygulanan faaliyetlerin faydaları nelerdir?

Neden bu organizasyonun bir parçası olmalısınız?

UNICEF hangi faaliyetleri üstleniyor?

2.Etkinlik:

Uluslararası organizasyonlara (projeler ve programlar - örneğin: ERASMUS +) katılmanın okulunuza faydaları hakkında öğretmenlerle / profesyonel kişilerle görüşün. Sorular şunları içerebilir:

1) Uluslararası programlar okulun gelişmesine nasıl yardımcı oldu, 2) Okuldaki altyapı koşullarının iyileştirilmesine herhangi bir kuruluş yardımcı oldu mu, 3) Öğretmenlerin ek eğitime katılma fırsatı oldu mu

ELEŞTİRSEL DÜŞÜNME VE PROBLEM ÇÖZME ETKİNLİKLERİ

1.Etkinlik

Konuyla ilgili tartışma: Uluslararası organizasyon üyeliğini ONAYLIYORUM veya ONAYLAMİYORUM. Argümanlar verin ve seçtiğiniz tarafı savunun.

2. Etkinlik:

UNICEF'in web sitesi olan <https://www.unicef.org/northmacedonia/mk> 'daki Gençliğin Sesi bölümünde - gençleri etkileyen konuları öğrenmek için diğer gençlerin bu organizasyona nasıl dahil olduğunu öğrenebilirsiniz.

Bir gönüllülük veya koruma örneğini inceleyin! "UNICEF gönüllülüğüne katılırsam çocuk haklarına katkıda bulunabilirim / bulunamam" Konusu üzerine tartışma yapın.

Deliller sunun!

3.Etkinlik:

Ülkemizde hangi uluslararası organizasyonların temsilcilerinin bulunduğunu araştırın! Ardından, gruplara bölünün ve bu organizasyonlardan birini seçin ve geçen yıl hangi faaliyetleri gerçekleştirdiğini araştırın. Bulguları sınıf arkadaşlarınıza sunun. Ülkemizde bulunan ve UNESCO tarafından korunan nesnelere veya doğal ortamları keşfedin. Ardından gruplara ayrılın ve UNESCO tarafından korunan bir alan veya doğal çevre seçin ve koruma için hangi faaliyetlerin gerçekleştirildiğini keşfedin. Bulgularınızı sınıf arkadaşlarınıza sunun.

KONUyla İLGİLİ SORULAR:

- Küreselleşme terimi ne anlama geliyor?
- Uluslararası organizasyonlara katılmanın avantajları ve dezavantajları nelerdir?
- Halihazırda üzerinde çalışılmış uluslararası kuruluşlardan hangilerinin hükümetler arası uluslararası kuruluşlar olduğunu belirleyin?
- UNICEF'in hedeflerini listeleyin. K.M.C.'nin UNICEF'e üyeliğinin neden gerekli olduğunu ve bu avantajlardan kimlerin yararlanabileceğini açıklayın?
- K.M.C. herhangi bir uluslararası kuruluşla bağlantısı var mı?
- Kızılhaç tarafından gerçekleştirilen birkaç faaliyeti listeleyin.
- K.M.C. vatandaşlarının mevcut durumla kıyasen NATO ve AB'ye katılmasının avantajı ne olacak?

TANIMLAR

Uluslararası topluluk - ülke sınırlarını aşan bir sorunu çözmek için birlikte çalışan farklı ülkelerden (veya vatandaşlarından) hükümetler veya kişiler;

Küreselleşme – tüm dünyayı birbirine bağlamak;

BM – Birleşmiş Milletler – uluslararası organizasyon;

AGİT - Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı;

NATO - Kuzey Atlantik İttifakı - uluslararası güvenlik teşkilatı;

BM Şartı - Birleşmiş Milletleri kuran kuruluş antlaşması.

- [1] Атанасов, П., Мултикултурализмот како теорија, политика и пракса, Скопје: Евро Балкан Пресс, 2003.
- [2] Академија за судии и јавни обвинители, Достапно на: <http://www.jpacademy.gov.mk>
- [3] A Handbook for Teachers, Cultural Heritage and Cultural Diversity Lessons, 2012.
- [4] Бајалџиев, Д., Вовед во правото, Скопје: Академски печат, 2007.
- [5] Бајалџиев, Д., Развитие на политичкиот и правниот систем на Република Македонија. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Правен Факултет, 2000.
- [6] Bäckman, E., Bernard, T., Demokratsko upravljanev školama, Council of Europe Publishing, 2007.
- [7] Божовиќ, С., Анастасовска, И., Учиме право, учебник за граѓански и политички слободи и права, Скопје: Младински образовен форум, 2015.
- [8] Валдерсон, Г., Натали Х.С., Меѓународни институции и институции на заедницата, Скопје: Конгресен сервисен центар, 2006.
- [9] Visnjic, F., Monteskie: O duhu zakona, Tom I i II, Beograd, 1989.
- [10] Gomien, D., Краток водич низ Европската конвенција за човекови права (Short Guide To The European Convention Of Human Rights)", Македонска верзија, Совет на Европа, Стразбург, (1991).
- [11] Граѓанско образование за VIII одделение: водич за ученици, Скопје: Македонски центар за граѓанско образование, 2019.
- [12] Грир, С., Европска конвенција за човекови права, Скопје: Просветно дело, 2009.
- [13] Додовски, И., Мултикултурализмот во Македонија: модел во настанување, Скопје: Фондација Институт Отворено Општество, 2005.
- [14] EU institutions and other bodies, Достапно на: http://europa.eu/institutions/index_en.htm;3.
- [15] International Federation of Journalists. „Putting Children in the Right“, 2002, Достапно на: [www.unicef.org/magic/resources/Childrights and media coverage.pdf](http://www.unicef.org/magic/resources/Childrights%20and%20media%20coverage.pdf).
- [16] International Federation of Journalists. „Children’s Rights and Media“, Guidelines and Principles for Reporting Involving, 1998.
- [17] Клековски, С., Кржаловски, А., Јаковлевска, А. Г., Општествена одговорност на Граѓаните, Македонски центар за меѓународна соработка, 2008.
- [18] Lončarić-Jelačić, N., Ogrinšak, T., Основи на демократијата. Загреб, 2010.
- [19] Митрова, К, Низамовски, Д., Поповска, Т., и др., Реализација на наставата по граѓанско образование во основните училишта – Извештај од испитувањето, Македонски центар за граѓанско образование, 2016.
- [20] Петроска-Бешка, В., Најчевска, М., Николина, К., и др., Студија за мултикултурализмот и меѓуетничките односи во образованието, Скопје: Канцеларија на УНИЦЕФ, 2009.

- [21] Организација на обединетите нации (ООН). Универзалната декларација за човекови права, 1948, Достапно на: <http://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>.
- [22] Pavičević, V., Sociologija religije-sa elementima filozofije religije, Beograd: BIGZ, 1986.
- [23] Information all eaflet for the citizens of the European Union. Достапно на: ed.www.europaforum.lu.
- [24] Пачек-Баља, С., Рогинек, Н., Стојичевич, и др., Теорија на праведност, Скопје: Слово, 2002.
- [25] Петрески, В., Маглешов, В., Митревска, А.Т., Гонеска, Б., Прирачник за неформално образование за медиумска писменост, Скопје: Фондација за интернет и општество Метаморфозис, 2019.
- [26] Роулс, Х., Теорија на праведноста, Скопје: Слово, 2002.
- [27] Стојановски, С., Граѓанско општество, Штип, 2018.
- [28] Ташева, М., Етничките групи во земјата - современи состојби, Скопје: Филозофски факултет, 1997.
- [29] Трајансовски, Ж., Чаусидис, Т., Беличанец, Р., Медиумите, говорот на омраза и маргинализираните заедници, Скопје, 2013.
- [30] Трајковски, И., Граѓанско содружништво, Скопје: ГОЦМАР, 1997.
- [31] Темков, К., Поповска, Б., Етика Учебник за II година, 2013.
- [32] The European Union On-Line, Достапно на: <http://europa.eu/index.htm>.
- [33] Treaty of Nice, Official Journal of the European Communities, 2001.
- [34] UNICEF. Principles for Ethical Reporting on Children, Достапно на: http://www.unicef.org/media/media_tools_guidelines.htm.
- [35] UN International Convention on the Elimination of All of Racial Discrimination, 1966.
- [36] Устав на Република Македонија, Службен весник на РМ, 52/1991.
- [37] Civil society Collins English Dictionary, Complete & Unabridged 11th Edition.
- [38] Retrieved 2nd August 2012 from Collins Dictionary.com website: <http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/civil-society>.
- [39] Човековите права како демократска вредност - Те drejtat e njeriut si vlere Demokratike, Фондација Фридрих Еберт, 2003.
- [40] Џордан, Г., Ведон, К., Културна политика, Скопје: Темплум, 1999.
- [41] Шкарик, С., Силјановска-Давкова, Г., Уставно право, Скопје: Култура, 2009.
- [42] Шопар, В., Теменугова, А., Аксентиевска, М., Медиумската писменост во Македонија, Скопје: Македонски институт за медиуми, 2010.
- [43] Štefan, J., Priručnik aktivnih metoda za građanski odgoj i obrazovanje s primjerima dobre prakse, Zagreb: Hrvatski centar za dramski odgoj, 2017.

